

Luk

Yesu pi wel wiak kutömweri sēen wē enēmak Luk puuk Yesuu ngön ompyaö epēt retēng ēa. Luk pi ngaan root yaatak wakaimaupök Pool kaamök elmēa. Pi Yuta omēn wonöp, köpēl omnarōakaanēpök Krik omnarōaan retēng ēa. Krik omnarō pöt, wotpil yaauten kön wiin ompyaö yaauro yak pi Yesuun wotpil yaapöp pōta ngönte retēng ē mena. Pi omnarōen Yesuuk yaköm yaalni pöt pet elmēa. Luk pi Ngön Yaaö Omnarōa Ya Mēmpeimauta Ngönteta retēng ēa.

Pöt epēl wia.

Son i yamēaupre Yesuu wilauta ngönte *1:1–2:52*

Son i yamēaupē ya mēnaut *3:1–20*

Yesu i momēen morök elmēaut *3:21–4:13*

Yesuu Kalili yangerak ya mēnaut *4:14–9:50*

Kalili yangerakaan Yerusalemē saut *9:51–19:27*

Yerusalem kak Yesuu naē orōaut *19:28–23:56*

Yesuu wal ēak kutömweri isaut *24:1–53*

Luk puuk Tiopilas pöpēen pep epwer retēng ēa

1 ¹O omēn kaōap Tiopilas, tenim tekrakaan omēn selap pörōak Anutuuk elmēen tenim naē omnant orōa pötön ökre was retēng äaut. ²Pit omēn wet rēak omnant orōön itena pörōa kēmötēaan ngön kat wiak retēng äaut. ³Pēl yaēen nem itena pörōen pēel mēak songönöt kēēkē kat wiaut. Pōtaanök wotpil wesak nimēen ē yaningk. ⁴Ni kat wiak wet rēak omēn muntarōak ök niaan kat wian epot yaap tapöt pēl wasumēak retēng ē yaningk.

Ensel nampök Sonē wilēpnaaten Sakaraiaan ök mēea

⁵Erot pim Yuta omnarō ngarangk ēak wēa akun pötak kiri ar yaaö omēn namp wēa yapinte Sekaraia pöp Eron pim kurmentēkaanörōa naēaan Apaisa pim toktakaanēp. En pim öngöp Elisapet piita Eron tapöpē kurmentēkaanēp. ⁶Piarip Anutuu eöetak wotpil wē pim ngön kosang pout ngar weim wakaima. ⁷Pēl ēak Elisapet pi ru köpēlēp yak piarip ru won wē ulöp sa. ⁸Sekaraiaare kiri ar yaaö pim karurō pit Anutuu ngönēn tup kaöetak sē ilēak Anutuu eöetak neenem yaat mēmpö yesem ⁹Sekaraia puuk ka

ngerö ngëengktak sê köp nga kaampöt kiri ar äak koulöp wes mëepënak pitëm yaaul wël elmëen sa. ¹⁰Pël yaëen akun pötak omën yaap sa pörö pit tomök wa top kësang äak Anutuun kimang maim wëa. ¹¹Pël ëen Sekaraia pi itena pöt Aköpë ensel namp köp nga kaampöt kiri ar yaaö pöta weë yaapkëöökël tauaan itenak ¹²kas kaö äak reëreë ura. ¹³Pël yaëen enselëpök epël mëëa. “Sekaraia, ni kas ëengan. Anutu pi nim kimang ngönte kat wia. Pötaanök nim öngöp Elisapet pi nim yokot namp wilëpnaat. Pël ëen pim yapinte Son pël mam. ¹⁴Pël äak ni ya kë sak ërëpërëp yaëen omnaröeta pim orööpna pötaan ërëpërëp ëëpnaat. ¹⁵Pi Aköpë ëöetak kaö sak wë wain iire i nga muntat nanëmpan. Pim ëlëpë yaatak wëen Ngëengk Pulö pim lupmeri peö ëëpnaap. ¹⁶Puuk Israel omën selap pan lup kaip motiin Anutu pitëm Aköpë naë rë olapnaat. ¹⁷Pi Eliaë ëa pöl weëre kosang wak Aköpë wotöök rapnaap. Puuk peparöa könöt kaip motiin rungaaröaring lup yal mamnaat. Pël ëen omën ngön wa olëölë yauröeta tapël elmëen wotpil wëauröa könöt kat mowiipnaat. Pël elmëen omën pörö Aköpë waisëpnaataan ko äak öpnaat.” ¹⁸Pël maan Sekaraia pi enselëpön epël mëëa. “Ten öngöp pouwaar ulöpaar. Pötaanök nim ngönta këet orööpnaalën kön nawiin yeë.” ¹⁹Pël maan enselëpök kangiiir epël mëëa. “Ne Kepriel, Anutuu ëöetak wë piin inëen elmëeim wëaup. Pimtok ngön ompyaö epët ök niamëak wes nemëen waisaup. ²⁰Pël ëen ni kat wiak kön wi kosang newasën yaën. Pötaanök ngön won sak wëen nem ngön yeniak pipot kë oröönak kaalak ngön amëët.”

²¹Sekaraia pi ka ngerö ngëengktak akun wali wëen omnarö kor wë kön selap ëa. ²²Pël ëeim wëen ënëmak kakaatiaan oröak ngönaak mapënëak poprak ëa. Pël ëen omnarö pit epël kön wia. “Pi ka ngëengktaka kakaati omën it ngölöp nent itena koröp.” Pël ëen pi ngön apënëak pomp äak moresiarëring ök elmëa.

²³Ënëmak Sekaraia pim ngönën tup kaöetak ya yamëngka akunet pet irën kaalak kakë sa. ²⁴Pël ëen ënëmak Elisapet ru kepring sa. Pël äak ëlëëpëlëëp ëeim wëen ngoon mor nas won sa. Pël ëen epël mëëa. ²⁵“Aköp pi kaamök elnëak omnaröa ëöetak nem ëöempel won newesak rungaap yenangk.”

Ensel nampök Yesu wilëpnaaten Mariaan ök mëëa

²⁶Elisapet pöp ru iirak äaan ngoon mor nas nasiaan namp won sëen Anutuuk ensel Kepriel pöp wes mëen Kalili yangerak ka naö yapinte Nasaret pörökë sa. ²⁷Pörök öng ulwas namp wëa yapinte Maria pi omp namp Yosep piin yaö elmëen wëa. Yosep pi Tewit pim körööp. ²⁸Pël ëen Kepriel pi Maria pim naë sê epël mëëa. “Yowe, Aköp pi nimëen ya ërëp äak niiring wë.” ²⁹Pël maan Maria pi kat wiak ya ngës ëen epël kön wia. “Tol ëënak yoöre ërëp epël yenëa?” pël kön wia. ³⁰Pël ëen enselëpök epël ök mëëa. “Maria, ni kas ëengan. Anutu pi nimëen ya ërëp yaë.

³¹Nim yokot kepring sak wilumë pipop yapinte Yesu pël mam. ³²Puuk omën kaö sak öpnaap. Pël ëën omnaröak piin yaya mëak Anutu kaö panëëpë Ruup pël mapnaap. Pël ëën Anutuuk pim körööp Tewit pim äaul yangerkë omnaröa kaö wes moulmëëpnaap. ³³Pi Yakopë ëere köröörö ngarangk ëak wakaim öpnaap. Pël ëën pim wa ngaöök nimëëpna pöt won nasëpan.” ³⁴Pël maan Maria enselëpön epël mëëa. “Tol ëak pël ëëm? Ne omp wonöppe.” ³⁵Maan enselëpök kangiiir epël mëëa. “Ngëëngk Puloök nim naë wais Anutu ngaarëkëp pim weëre kosangët nim rangk niwiin kaamök elniipnaat. Pël ëën nim ru wilumë ngëëngk pöpön omnaröak Anutuu Ruup pël apnaat. ³⁶Kat wi. Nim karip Elisapet pi ulöp saupök ru kepring wë. Ngaan, ‘Pi ru nawilpanëëp,’ pël aimautak peene pöt pi ru kepring wëen ngoon mor nas nasiaan namp ëak yes. ³⁷Anutu pi omën nant ëëpënëak poprak naën yaaup.” ³⁸Pël maan Mariaak kangiiir epël mëëa. “Ne Anutuu inëën koontup. Pötaanök yaan pil elnëëp.” Pël maan enselëp pi sëp wesak sa.

Maria pi Elisapeten itaampö sa

³⁹Maria pi akun tapëtakëër wal ëak Yutia rosir omnaröa kak nerekël sa. ⁴⁰Pël ëak Sekaraia pim kaata kakaati së ilëak Elisapeten yoöre ërëp mëëa. ⁴¹Pël yemaan Elisapet pi Mariaë yoöre ërëp pöt kat yawiin ru Elisapet pim yaatak wëaö pöp elel ëa. Pël ëën Ngëëngk Pulö Elisapet piik ilëak peö ëa. ⁴²Pël ëën ngön ëak Mariaan epël mëëa. “O öng epop, ni öng muntaröa ök won. Anutu pi niin ompyaö yaalni. Ën nim ru wilumë pöpta ompyaö elmëëpnaat. ⁴³Ne ompyaö talëpëën nem Aköpë ëlëpök nem naë yewaisën? ⁴⁴Yoöre ërëp ngön neaan kat yawiin nem yaatak wëaupta kat wiak ërëpsawi ëak elel yaë. ⁴⁵Ni Aköpë ngön ök niia pöt kë rapna pöten kön wi kosang yewasën. Pötaan ërëpsawiaröng ömëëp.”

Mariaak ërëpsawi ngön mëëa

⁴⁶Pël maan Maria pi epël mëëa.

“Nem lupmerök Aköpë yapinte wak yawis.

⁴⁷Ën nem könöpök Anutu ne utpetetakaan yeneö pötaan ërëpsawi yaalmë.

⁴⁸Pi ne pim inëën koont pasip sant yaalné.

Pötaanök omën peene wë eporöere ënëm orööpnaarö pitök neen,
‘Anutuuk ompyaö yaalmë,’ pël apnaat.

⁴⁹Anutu weëre kosangëp puuk retëng epët yaalné.

Pötaan pim yapinte ngëëngk wia.

⁵⁰Pi omën pim iri wëaurö sant yaalmëaup.

Omnaröa öpnaal sant pöt pangk ëak wiaapnaat.

⁵¹Pim moresök ya kosang mënak

omën pitëmtëën wak isak yaaurö wa moolaan yes.

- 52 Pi yang omp ak weëröeta wa moolëak
omën yapin wonörö pitëm yapinöt wak isak yema.
- 53 Pi omën ngöntök yaaö omnant wonörö ulöl wes yemangk.
Ën ulöpre moupring wëaurö ngöntök yemowas.
- 54-55 Pi tiarim ëaröen Apramre pim ruure ëarö kaamök elniipënëak
kosang wesak ök mëëa.
Pötaanök pi pim ngön kosang wesa pöten kön wiak Israel pim ya
omnarö kaamök elnieim wë.”
- 56 Maria pi Elisapetring wëen ngoon naar namp ëak won sëen kaalak
pim kakë sa.

Elisapetök Son wila

57 Elisapet pim akunet temanöm sëen yokot namp wila. 58 Pël ëen omën
kaköröere nanangarö pit Aköpë sant elmëa pöt kat wiak piiring top ëak
ërëpsawi ëa.

59 Wë akun 7 ëak won sëen 8 pötak pit yokotup Anutuun yaö wesak
pim koröp kaut ilëpënëak wa top ëa. Pël ëak pit Sekaraia pim pepapë
yapin ngamp mapënëak mëëa. 60 Pël maan ëlëpök ke urak epël mëëa.
“Won, tiar pim yapinte Son pël mepa.” 61 Pël maan pit epël mëëa. “Nim
nanang nampë yapinte pil won wia.” 62 Pël mëak pepapön mor ök elmëak
yapin talte mapën pöten pëël mëëa. 63 Pël ëen pi kël wësap naöön kimang
elmëen wa mangkën puuk, “Yapinte Son,” pël retëng ëen pit yaan sa.
64 Pël ëen tapëtakëer pim këmët kengkën sëen ngönte orö rëen Anutuun
yaya mëëa. 65 Pël ëen kak pörek wëaurö pit yaan sak pöta ngönte ka
poutë ök maö yesem Yutia yangerak rosiratë ka wieëa pötëëta ök aö sëen
pangk ë pet ira. 66 Pël ëen omën pöt kat wia pörö om ngön pöt kön wieim
wë Aköpök weëre kosang mena pël wesak epël mëëa. “Yokotup kaö sak
tol ëëpën?”

Sekaraiaak tektek ngön mëak Aköpön yaya mëëa

67 Ngëëngk Pulö Sonë pepap Sekaraia pim lupmeri peö elmëen tektek
ngön epël mëëa.

68 “Tiar Aköp, Israel omnaröa Anutu pim yapinte wak isak mapa.

Puuk tiar kaamök elniak utpetetakaan ent ë yanuulë.

69 Pim inëen ruup Tewit pim kurmentëkaan namp tiar utpetetakaan
niöpënëak

omën weëre kosangring pöp tau yaulmë.

70 Omën pöpön ngaanëer pim tektek ngön yaaö ngëëngköröen ök maan
pitëm këmötëaan epël aimaut.

71 Aköpök tiarim kööre toköröere këöpöt yaniwesaurö pitëm naëaan
ent ë nuulëëpnaat.

72 Pi ngaanëer ngön ngëëngk kosang wes mena pöten kön wieë

tiarim ëarö lup sant elmëeima.

73 Pim ngön kosang wes mena pöt tiarim körööp Apramön epël mëea.

74-75 ‘Ne ar neen akun poutë ompyaöre wotpil wë kas naën inëen
elnëenëen

arim kööre toköröa naëaan kama niömaat.’

76 Ën yokot epop, ni wet rëak Aköpëen kan gësum.

Pël ëëmë pötak omnaröak niin, ‘Anutu Ngaarëkëp pim tektek ngön
yaaup,’ pël niapnaat.

77 Ni Anutuuk pitëm utpetatë kangut kërë moolëak utpetetakaan
öpnaat pël ök maan kat wiipnaat.

78 Anutu pi tiarimëen sant yaaup.

Pötaan pël elniipnaat.

Pi kutömweriaan namp tiarim naë wes mëen puuk këtëpë yema pöl
ëwa elniipnaat.

79 Pël ëen omën koutak wëauröere wel wiipënëak yaurö
ëwa elniak mayaap kanöök niulëen öpenaat.”

80 Ënëmak yokot Son pöp kaö sëere könö kaö së pël ëa. Pël ëak yang
omën wonrek së wakaim wiak pim ya mëmpna akunet temanöm sëen
Israel omnaröa naë orö tekeri sa.

Yesu wila

(*Matiu 1:18-25*)

2 ¹Akun pötak Rom yang omp ak Sisa Okastas puuk omën pim
iri wëauröa yapinöt öpënëak ngön kosang wia. ²Ya pöt ngaan
namëngkënte, Sairinias pim Siria yangerak yang ngarangk ëak wëaö
akun pötak ngës rëa. ³Pël ëen omën pourö pit yapin wiipënëak pitëm ka
songönötë sa.

⁴Yesën Yosep pi Tewit pim körööpök Kalili yangerak Nasaret pörek
wëa. Pötaanök Yutia yangerak Tewit pim kak Petelem pörekë sa.

⁵Sëpënëak pim öng yaup Maria pöpta yapin wiipënëak koirak piarip
pouwaar sa. Maria pöp ru kepringëp. ⁶Pël ëak wëen Maria pim ru
wilëpna akunet temanöm sa. ⁷Pël ëen pim yokot wetkaalëp wila. Pël ëak
poë koröp kautak kör koëak pol purmakaöröa kaömp umweri öngpök
mowiin wieëa. Su kaat omën peö ëa. Pötaanök ur ap wesak purmakaö
kaatak së wëa.

Enselöröak pol sëpsëp ngarangköröen ök mëea

⁸Petelem kak pörekë naë omën narö pitëm pol sëpsëpörö rö kan koinë
ngarangk eim wëa. ⁹Pël ëen Aköpë ensel namp pitëm naë së oröön Aköpë
ëwaöök pitëk ëwa elmëen kas kaö ëa. ¹⁰Pël yaëen enselëpök epël mëea.
“Ar kas ëëngan. Kat wieë. Ne arimëen ping ngön ompyaut wak yewais.
Yang poutë omnarö kat wiak ërëpsawi ëënëët. ¹¹Peene öng nampök

Tewitë kak eprek rungaap yawil pipop ar omën pourö utpetetakaan niöpnaap. Pi Aköp Kristo, Anutuuk Yaö Mëëaup. ¹²Itenak yaap ëa wasënëëtaan wetete niamaan. Poë koröpöök kör koëak pol purmakaöröa kaömp umweri wiaan itaampunëët.” ¹³Pël maötaring ensel muntarö kësang pan tapët pöt pitëm karipë naë oröak Anutuun yaya mëak epël mëäa.

¹⁴“Anutu Ngaarëkép pim yapinte wak isëp.

Omen pim lup sant elmëaurö pitëm naë mayaap wiaap.”

Pol sépsëp ngarangkörö Yesuun itena

¹⁵Enselörö pit kaalak kaip tiak kutömweri sëen sépsëp ngarangkörö pit neneren epël mëäa. “Tiar Petelem kak së oröak Aköpë ök yenia pipten iteempa.” ¹⁶Pël mëak pit teëntom pan së Mariaare Yosep koirak itaangkën öngaap poë koröpö kör koëak pol purmakaöröa umweri wiaan itena. ¹⁷Pël ëak yokot pöpëën ngön ök maan kat wia pöt ök mëäa. ¹⁸Pël ëën omën pörek wëa pörö pourö pit sépsëp ngarangköröa ngön ök mëäa pöt kat wiak yaan sa. ¹⁹Ën Maria pöt ngön pöt kat wiak pim lupmeri wa wiak om kön wieima. ²⁰Pël ëën pol sépsëp ngarangkörö pit kaalak yesem enselëpök rungaapëën ök mëäa pöl itaampööre kat wi ëa pötëën Anutuun yaya maima.

Yesuun yapin mëäa

²¹Yesu wilën wieë akun 7 ëak won sëen 8 pötak pit pim koröp kaut ilak yapinte Yesu mëäa. Yapin pöt pi yaatak won wiaan enselëpök ök mëäaut.

Simionre Ana piarpim ngönte

²²Mariaare ruup piarip kak wë piarpim iirëpna akunet temanöm yesën Moses pim ngön kosangöt ngar wak Yosepring Yerusalem kak së yokotup Aköpëen yaö mowasëpënëak wak sa. ²³Pöt Aköpë ngön kosang epël wia pöt ngar wak pël ëa. “Yokot wetkaalörö wilën pöt Aköpëen yaö mowasën.” ²⁴Pël ëak piarip Aköpë ngön kosangöt ngar wak Aköpëen yaö mowasëpnaataan int ek naar kiri ar ëëpënëak wak sa.

²⁵Yerusalem kak omën namp wakaima yapinte Simion. Pi omën wotpil ngönënringëpök omën Israel omnarö utpetetakaan moöpna pöpön kor wëen Ngëëngk Pulö piiring wakaima. ²⁶Ngëëngk Pulöök ngaan piin epël ök mëäa. “Ni wel nawiin om wëen Aköpë Yaö Mëëaup, Kristo, oröön itenakök wel wiimëët.” ²⁷Omën pöp Ngëëngk Pulöök elmëën Anutuu ngönën tup kaöetak së wëa. Pël ëën Yosepre Maria piarip rungaap wak ngön kosangta wieëaul elmëëpënëak ngönën tupta kakaati sa. ²⁸Pël ëën Simion pi Yesu wak kapariak epël mëak Anutuun yaya mëäa.

²⁹“Aköp nim neaan pöt yok kë yaarö.

Pötaanök nuuk aan ne ya kë sak wë wel wiimaan.

³⁰ Nem itöök nim omën ten utpetetakaan niöpënëak yaan pöpön ityaangk.

³¹ Aköp ni omën pouröak piin itaampunëak ko ë ninaup. ³² Puuk kopël omnaröa lupöt ëwa yaalmë.

Ën Israel nim omnarö tenim yapinte wak yawis.”

³³ Yokotupön pël yemaan ëlre pepaar piarip kat wiin pölöppölöp ëa.

³⁴ Pël ëen Simion pi welaköt elmëak yokotupë ëlëp Mariaan epël mëëa. “Yokot epopë naë Israel omnarö pit komre kap ëëpnaap. Pël ëak narö pim naëaan kawi ngentiipnaat. Ën narö pim naë tauak kosang sëpnaat. Puuk sowi mowiin omnarö pimëen ngön utpet apnaat. ³⁵ Pit pël yemaan pitëm kön ëlëpöt yoolök wasëpnaat. Pël yaëen nimëntta ya këlängön ëak yaköm kön wiimëët.”

³⁶ Tektek ngön yaaö öng namp wëa yapinte Ana. Pi Panuel pim koontup, Asa pim kurmentëkaanëp. Pim öng ulwasöök omp wak wëen krismaki 7 ëak sëen ³⁷wel wiin öng tek wakaima. Pim krismakiat 84. Öng ulöp pöp pi akun poutë ngönën tup kaöet sëp newasën këtëkre rö kan poutë Anutuun yak kë ngës olëak wë kimang maim wakaima. ³⁸ Öng pöp pi akun pötak pitëm naë së Anutuun yokotupëen yaya mëak Yuta omën Anutuuk pit utpetetakaan moöpënëak kor wakaimauröen yokotupë gönte ök mëëa.

Yosep Mariaare Yesu mësak Nasaret kakë sa

³⁹ Yosepre Maria piarip Aköpë ngön kosangta wieëa pöl omnant pout ë pet irak kaalak Kalili yangerak Nasaret kakë sa. ⁴⁰ Pël ëak yokotup kaö sak weëre kosang wak ëwat kaöempelring wëen Anutu pimëen ya kë sa.

Yesu kotupök Anutuu ngönën tup kaöetakë sa

⁴¹ Yesuu ëlre pepaar piarip Anutuu mait elmëa akun poutë Yerusalem kak seim yeëa. ⁴² Pötaanök piarpim yaaul Yesu krismakiat 12 ëak won saupök mësak pit pourö sa. ⁴³ Pël ëak wë ngëëngk akunet pet irën kaalak kakë sëpënëak yokotup Yerusalem kak om wëen piarip pöten köpël yak sa. ⁴⁴ Pël ëak yesem yokotup omën karuröaring yes wesak kët pöt seim wiap kan piarpim kar pöröa naë ap wesa. ⁴⁵ Pël ëak pitëm naë ap wes pet irak kaalak Yerusalem kak ap wasëpënëak sa. ⁴⁶ Pël ëak ap weseim wëen akun nentepar nent ëak won sa. Pël ëen ënëmak ngönën tup kaöeta kakaati së itaangkën pörek rë yemoulauröa tekarak wel aisëë pitëm ngönöt kat wiak songönötön pëel maim wëa. ⁴⁷ Pël ëen omën pim ngön kat wia pörö pit pim ngön kaip ti mampöore ëwat yaautaan itenak yaan sa. ⁴⁸ Pël ëen pim ëlre pepaar piin itenak yaan sak ëlëpök epël mëëa. “Yokot epop, tol ëënak tenipön epël yaalniin? Ten pep yaköm ë sak niin ap wasö imep.” ⁴⁹ Pël maan kangiir epël mëëa. “Oröpmorëënök neen ap wasö im? Arip köpël ma? Ne nem Pepapë kaatak wëep.” ⁵⁰ Pël maan

piarip ngön pöt kat wiak ëngk ma e wesa. ⁵¹Pël ëën ëlre pepaarring pit kaalak Nasaret kak sè wë piarpim ngön ngar weim wakaima. Ën ëlëp pöt pi omën itenak kat wia pöt pim lupmeri wa wiak kön wieima. ⁵²Pël ëën Yesu pi wë kaö sak pim ëwatte ompyaö ëa. Pël ëën Anutüre omnarö piin itaangkën pangk ëa.

Son i yamëaup pim yaat ngës rëa
(*Matiu 3:1-12; Maak 1:1-8; Son 1:19-28*)

3 ¹⁻²Son, Sekaraiaë ruup, pi yang omën wonrek wëën Anutuuk ya ngön mëëa. Akun pötak omën eporöak yang ngarangk eim wëën Anutuuk pël mëëa. Rom omp ak Taipirias Sisa pi Rom yang pör ngarangk ëak wëën krismaki 15 ëak won sa. Akun pötak Pontias Pailat pi Yutia yanger ngarangk ëëëa. Ën Erot pi Kalili yangera kaö sak wëën pim nangap Pilip pi Ituriaare Trekonaitas yangera kaö sak ngarangk ëa. Ën Laisenias pi Apilini yanger ngarangk ëëëa. Ën Anasre Kaiapas piarip kiri ar yaauröa wotöök wëa. Akun pötak Anutuuk Sonön ya ngön mëëa. ³Pël ëën pi i Yotanë we naöökaan naöök yesem Anutuuk omnaröa saunaté kangut ent ë moolapnaataan lup kaip tiin i momëëpënëak ök maima. ⁴Pöta ngönte tektek ngön yaaup Aisaia puuk epël ngönëntak retëng ëa pöt Son pim naë kë öröa.

“Yang pultakaan omën nampök epël ya.

‘Aköpëën kanö wotpil weseë.

Ngësak ompyaö panë weseë.

⁵ I kön pipotta yang rë ngep ëëë.

Pël ëak rosir kotre kaö pipotta pout mëngkën iri rëëp.

Kan pek wia pipotta wotpil weseë.

Pël ëak kamtaöök kël wia pipotta wa moolëak won weseë.

⁶ Pël ëën omën pourö Anutuuk utpetetakaan yaniö pöten itaampnaan.’ ”

⁷Omën kësang Sonök i momëëpënëak pim naë sëën epël mëëa.

“Kamalöröa morök yaalni pöl ar yaaurö. Ar kön wiin nem naë waisën i nimëëma pöt Anutuuk nga elniipënëak ya pöt naalniipan. ⁸Ar lup kaip tiak wëwë pötakël önë pötakëer omnaröak arën itaangkën lup kaip tian pël ëëpnaat. Arimtë könöök epël angan. ‘Ten Apramë köröörö,’ pël angan. Ar kön wi kosang newasën wë, ‘Ten Apramë köröörö,’ pël anë pöt pangk naën. Ne niamaan kat wieë. Anutu pi apënëak pöt yok pangk aan kël epotök Apramë körö koröp örööpnaat. ⁹Anutuuk iner këra songöntak wia. Këra nement ulöp ompyaö nautön ëëpna pöt ku tiak es marën kotöpnaat.”

¹⁰Pi pël maan pit piin pëël mëëa. “Elei, ten tol ëën?” ¹¹Pël maan puuk kangiir epël mëëa. “Omën namp pim ulpëën naar wiaan pöt omën wonöp namp mamp. Ën namp kaömpöt selap wiaan pöt tapël muntap nant mamp.”

¹²Takis yewa omën naröeta i mëepënëak sa. Pël äak pi ngön pöt maan kat wiak epël mëëa. “Rë yanuulaup, ten tol ëën?” ¹³Maan puuk epël mëëa. “Ar omnaröa naëaan takis önëak pöt ngarangköröa niia pil pëen ön. Arök arimëen kaut önganok.” ¹⁴Pël maan nga omën naröeta kaalak pëel mëëa. “Ën ten tol ëën?” Pël maan puuk epël mëëa. “Arta omnarö mööre kaar äak sumat wë pël ëënganok. Ar arimtë ya yamëngkauta sumat pëen weë. Muntat önëak kent ëëngan.”

¹⁵Son pi pël maan omnarö pit ërëpërëp äak pimëen kön selap äak epël mëëa. “Epop Yaö Mëëaup Kristo tapöp koröp.” ¹⁶Pël yaan pit pouröen epël ök mëëa. “Omën nem ënëm waisëpna pöp pim weëre kosangtak nemët il wasëpnaap. Ne utpet epöpök pim ing korötepar wii nemowilnganëëp. Ne i yaaptaring i yanimë. Puuk pöt ar Ngëëngk Pulö nimëen esuwesi ök arim utpetat kotak won sëpnaat. ¹⁷Pi pim kat yaurautaring wais kat ur rongan äak kaömp ompyaut wa pim kaömp kaatak wiipnaat. Pël äak unönre söksök pöt wa top äak es kosangwesi moolaan kot sëpnaat.”

Erotök Son wii kaatak moulmëa

¹⁸Son pi ngön pöt ök mëak wa korkor ngön munt nantre ngön ompyaut omnaröen ök mëëa. ¹⁹Pël äak yang ngarangk kaöap Erot pi utpet nant yaupök pim nanëpë öngöpta wa ëp ëa pötaan ngön kosang mëëa. ²⁰Pël ëa pöta rangk saun kaö panëët Son wii kaatak moulmëa.

Yesu i mëa

(Matiu 3:13-17; Maak 1:9-11)

²¹Son pi wii kaatak nemoulmëen wiaan omnarö i momëak Yesuta i momëa. Pël ëën pi Anutuun kimang yemaan kutömwer këm nga ëën ²²Ngëëngk Pulö int ekëpë ök sak Yesuu rangk irëa. Pël yaëen kutömweriaan ngön nent epël mëëa. “Ni nem Ruup. Ne niin ya kë sak kent pan yaalni.”

Yesuu ëere köröörö

(Matiu 1:1-17)

²³Yesu pi pim krismaki 30 äak won sëen pim yaat ngës rëa. Pël yaëen omnaröak piin kön wiin Yosepë ruup pël ëa.

Yosep pöp Ilai pim ruup.

²⁴Ilai pöp Matat pim ruup.

Matat pöp Liwai pim ruup.

Liwai pöp Melkai pim ruup.

Melkai pöp Sanai pim ruup.

Sanai pöp Yosep pim ruup.

²⁵Yosep pöp Matataias pim ruup.

- Matataias pöp Emos pim ruup.
 Emos pöp Neam pim ruup.
 Neam pöp Eslai pim ruup.
 Eslai pöp Nakai pim ruup.
 26 Nakai pöp Meat pim ruup.
 Meat pöp Matataias pim ruup.
 Matataias pöp Semen pim ruup.
 Semen pöp Sosek pim ruup.
 Sosek pöp Sota pim ruup.
 27 Sota pöp Soanan pim ruup.
 Soanan pöp Resa pim ruup.
 Resa pöp Serapapel pim ruup.
 Serapapel pöp Sialtiel pim ruup.
 Sialtiel pöp Neraï pim ruup.
 28 Neraï pöp Melkai pim ruup.
 Melkai pöp Etaï pim ruup.
 Etaï pöp Kosam pim ruup.
 Kosam pöp Elmatam pim ruup.
 Elmatam pöp Er pim ruup.
 29 Er pöp Yosua pim ruup.
 Yosua pöp Eliesa pim ruup.
 Eliesa pöp Sorim pim ruup.
 Sorim pöp Matat pim ruup.
 Matat pöp Liwai pim ruup.
 30 Liwai pöp Simion pim ruup.
 Simion pöp Yuta pim ruup.
 Yuta pöp Yosep pim ruup.
 Yosep pöp Sonam pim ruup.
 Sonam pöp Elaiakim pim ruup.
 31 Elaiakim pöp Melia pim ruup.
 Melia pöp Mena pim ruup.
 Mena pöp Matata pim ruup.
 Matata pöp Netan pim ruup.
 Netan pöp Tewit pim ruup.
 32 Tewit pöp Sesi pim ruup.
 Sesi pöp Opet pim ruup.
 Opet pöp Poas pim ruup.
 Poas pöp Salmon pim ruup.
 Salmon pöp Nason pim ruup.
 33 Nason pöp Aminatap pim ruup.
 Aminatap pöp Atmin pim ruup.
 Atmin pöp Anai pim ruup.

- Anai pöp Esron pim ruup.
 Esron pöp Peres pim ruup.
 Peres pöp Yuta pim ruup.
 34 Yuta pöp Yakop pim ruup.
 Yakop pöp Aisak pim ruup.
 Aisak pöp Apram pim ruup.
 Apram pöp Tera pim ruup.
 Tera pöp Neo pim ruup.
 35 Neo pöp Serak pim ruup.
 Serak pöp Reu pim ruup.
 Reu pöp Pelek pim ruup.
 Pelek pöp Epe pim ruup.
 Epe pöp Sela pim ruup.
 36 Sela pöp Kenan pim ruup.
 Kenan pöp Apaksat pim ruup.
 Apaksat pöp Sem pim ruup.
 Sem pöp Noa pim ruup.
 Noa pöp Lamek pim ruup.
 37 Lamek pöp Metusala pim ruup.
 Metusala pöp Inok pim ruup.
 Inok pöp Saret pim ruup.
 Saret pöp Malalel pim ruup.
 Malalel pöp Kenan pim ruup.
 38 Kenan pöp Inos pim ruup.
 Inos pöp Set pim ruup.
 Set pöp Atam pim ruup.
 Atam pöp Anutu pim ruup.

Setenök Yesu morök elmëa
(Matiu 4:1-11; Maak 1:12-13)

4 ¹Yesu pi Ngëengk Pulöök pim lupmeri peö äak mësak Yotan imer sêp wesak yang omën wonrekë sa. ²Pël äak wë ket 40 äak won sëen Seten pim naë sê oröak morök elmëa. Akun pötak pi kaömp won pan äa. Pël ëen akun pöt won sëen këen wel wia. ³Pël yaëen Setenök epël mëëa. “Ni Anutuu Ruup. Pötaanök kël epotön maan kaömp sëen në.” ⁴Pël maan Yesuuk kangiir epël mëëa. “Ngönëntak epël wia. ‘Kaömp pöt pëenök omnaröa wëwëet nanimpan.’” ⁵Pël maan Seten pi Yesu mësak rosir naöök is moulmëak tapëtakëer yangerakë omën poutön pet elmëak ⁶epël mëëa. “Yang epotë omën nantre nant pötë weëre kosang nem naë wiaan namp ngarangk elmëepnaataan mepëak pöt mempaat. Pötaanök ni ngarangk ëëmëëtaan nimpëak yeë. ⁷Pötaanök ni nem iri ilëak yaya neamë pöt omën epot pout nimëen sëpnaat.” ⁸Maan Yesuuk kangiir epël

mëëa. “Ngönëntak epël wia. ‘Aköp Anutuun yaya mam. Pimënt kopëtapön inëën elmëëm.’ ” ⁹Pël maan Seten pi kaalak Yesu mësak Yerusalem kak së ngönën tup kaöeta möröök moulmëak epël mëëa. “Ni Anutuu Ruup. Pötaanök eprekaan öngkrek sörok ola. ¹⁰Pöta ngönte ngönëntak epël wia. ‘Anutu pi pim enselöroën maan ni ngarangk elniipnaat.’ ¹¹Ën ngönën nenteta epël wia. ‘Këlötök nim ingesi niwalpanëën pitök morötök akaak elniipnaat.’ ” ¹²Pël maan Yesuuk kangiir epël mëëa. “Ngönën nenteta epël wia. ‘Aköp Anutuun kaamök elniipnaaten ököök elmëëngan.’ ” ¹³Pël maan Seten pi morök ke nentere nent elmë pet irak akun nentakëën wesak sa.

Yesu pi Kalili yangerak pim yaat ngës rëa
(*Matiu 4:12-17; Maak 1:14-15*)

¹⁴Yesu pi Pulöök weëre kosang kaamök elmëën Kalili yangerakël kaalak sa. Pël ëën pim ëa pöta ngönte yang pörek sa pet ira. ¹⁵Pël ëën ngönën tupötë ngönën ök yemaan omën pourö pim yapinte ngar wa.

Nasaret omnarö Yesu kaseng mena
(*Matiu 13:53-58; Maak 6:1-6*)

¹⁶Yesu pi Nasaret kak pim kotuuk wakaimaurekë sa. Pël ëak pim yaaul kë yesa akun ngëëngktak ngönën tuptak së ngönënte sangk kelëpënëak wal ëa. ¹⁷Pël ëën nampök Aisaia pim ngönën pepewer mangkën wilak epël retëng ëaö pöt koira.

¹⁸ “Aköpë Pulö neering wë.

Pim ngön ompyaut omën omnant wonöroën ök mamëak yenëa.

Pi ngön epël ök mamëak wes nemëën waisaut. ‘Ar wii kaatak wëaurö, nook wil niulëën kan sënëët.

Ën ar it ngaap wëaurö, nook ompyaö niwasën nga sënëët.’

Pi këlangön kat wieim wëaurö pitëm këlangön yemengkauröa naëaan wil moulmëën sëpënëak wes nemëaut.

¹⁹ Pi Aköpë omnarö utpetetakaan moöpëna akunet temanöm yes pötenta ök mamëak wes nemëaut.”

²⁰Yesu pi ngön lup pöt sangk kelak pepewer kaalak köö möak ya omnamp menak wel aisëa. Pël ëën omën ngönën tup pötak wëa pörö pourö piin it kos elmëëëa. ²¹Pël ëën ngës rëak epël ök mëëa. “Ngönën lup sangk kelën kat yawi pipët peene kë jaarö.” ²²Pël maan pit piin kön wiin isën kön selap ëak pim këmtakaan ngön ompyaut öröa pöten yaan sak neneren epël mëëa. “E, tiar piin ëwat wëep. Pi Yosepë ruuppe.” ²³Pël maan Yesuuk kangiir epël mëëa. “Tiar akun poutë, ‘Rotap nimtë yaumantë won wasum,’ pël yaaurö. Pöta ök arök neen, ‘Pi yaap ma kaar ya,’ pöt itaampunëak waswas ngön pöt an koröp. Pël neak arök kaalak, ‘Nim Kapaneam kak ya mëngkën kat wian pöt nimtë wëaö eprekta pël namëngkan ma?’ pël an koröp.” ²⁴Pël mëak epël mëëa. “Ne

yaap niamaan. Tektek ngön yaaö nampök ngönte aan pimtë ka songöntakörö kat nawiin yaauro. ²⁵Ne yaap niamaan kat wieë. Arim köröörö tektek ngön yaaup Elia pim ngönten kat nawiin ëen Anutuuk maan kopi nepelën wiaan krismaki 3 ngoon 6 ëak won sëen kaömp ngöntök kësang pan yang poutë wiakaima. Akun pötak öng kapir kësang Israel yangerak wë kaömp ngöntök wakaima. ²⁶Pël yaëen Anutuuk Elia pitëm naë wes namëen, Saiton yangerak Sarepat kak öng kapir kopët namp wëa pöpë ngësël wes momëen sa. ²⁷Pöta ök, tektek ngön yaaup Ilaisaë wakaima akunetak Israel omnaröa naë omën selap kësë ëak wakaima. Omën pörö pitëm naëaan namp ompyaö nemowasën won. Neaman Siria yangerakaanëp pi kopëtapökëer ompyaö mowesa.”

²⁸Pël maan omën ngönën tupta kakaati wëaurö pit ngön pöt kat wiak ya sangën pan ëa. ²⁹Pël ëen wal ëak Yesu moröak kaöökë wilëngkëël sa. Pitëm ka pö tomönta rangk wieëa. Pötaanök pit pi wak parëaöök moolapënëak sa. ³⁰Pël ëen Yesu pi pitëm teköök ilëak kö sak sa.

Yesuuk urmer namp waö ë momëa
(*Maak 1:21-28*)

³¹Yesu pi Kalili yangerak ka naöökë yapinte Kapaneam pörek së kët kë yesa akun ngëengktak omnaröen ngönën ök mëëa. ³²Pël ëen pit kat wiin pi pepapök öngpököt wa kotiak yemaan kat wiak yaan sa. ³³Pël ëen ngönën tup pöta kakaati omën urmerap pim lupmeri wëaö namp puuk Yesuun ngön ëak epël mëëa. ³⁴“Elei, Yesu Nasaretanëp. Ni ten tol elniim? Ni utpet niwasumëak waisan koröp. Ne niin ëwat wë. Ni Anutuu naëaan Omën Ngëengkëp.” ³⁵Pël maan Yesuuk urmer pöpön ngön kosang mëak epël mëëa. “Ni ngön angan. Omën pipop sëp mowesak oröak së.” Pël maan urmer pöp utpet nemowasën, om oröak sëpënëak pi kutpat ë omnaröa teköök moolëak oröak sa. ³⁶Pël ëen pit yaan panë sak neneren epël mëëa. “Elei, ngön epët tol nent? Pi weëre kosangring urmeraröen ngön maan kat wiak oröak kas yesëp.” ³⁷Pël mëak pit pöta ngönte aö sëen yang pörek ka wieëa pötë sa pet ira.

Yesuuk Pitaë lëlamöp ompyaö mowesa
(*Matiu 8:14-15; Maak 1:29-31*)

³⁸Yesu pi ngönën tuptakaan oröak Saimonë kaata kakaati sa. Pël ëak itaangkën Saimonë öng lëlamöp yauman koröp es nga kaö nent yeem wieëa. Pël yaëen pit puuk kaamök elmëëpënëak mëëa. ³⁹Pël ëen Yesu pi öng yauman wieëaupë naë së taueë yaumanten nga mëëa. Pël ëen öngöp pi tapëtakëer koröp es nga pöt won sëen wal ëak kaömp ar ë mena.

Yesuuk omën selap ompyaö mowesa
(*Matiu 8:16-17; Maak 1:32-34*)

⁴⁰Kët yeilaan omnarö pitëm kar yauman ke nentere nent yaauro mësak pim naë sëen pim moresiar pitëm rangk mowiak yaumanöt ompyaö

mowesa. ⁴¹Pël yaëen urmerarö pit omën naröakaan oröak yesem ngön ëak epël mëëa. “Ni Anutuu Ruup.” Pöt pit pi Kristo, Yaö Mëëaup, pöten ewat wëa. Pötaanök pim songönten ök mapanëak nga mëëa.

Yesu pi ka nantë ya mëmpö sa
(*Maak 1:35-39*)

⁴²Ëlpam walën Yesu pi kaöökaan oröak yang lup omën won nentak së wëen omnarö pit ap wasö së koirak pi sëpanëak mëëa. ⁴³Pël ëen Yesu pi epël mëëa. “Ne Anutuu omnarö wa ngaöök nimëëpna ngön ompyaö pöt ök niameak wes nemëaup. Pötaanök omën ka muntatëeröenta ök maö sum.” ⁴⁴Pël mëak Yuta omnaröa ngönën tup wieëa pötë ngönën ök maima.

Yesuuk maan Pita i kaö imënörö kësang pan wa
(*Matiu 4:18-22; Maak 1:16-20*)

5 ¹Akun nentak Yesu pi Kenesaret i kaöökë pisöök wëen omën kësang pan pit Anutuu ngönte kat wiipënëak së wa rongan ëak pi kör mokoëa. ²Pël ëen i pisöök pörek wang kot naöörar wieëa. Pëpaar pöt wi ulmëak së iiröt iireim wëa. ³Pël ëen Yesu pi Saimon pimöökë ngaarëk isak Saimonön kot nent mök ë i kaöökël mëëpënëak mëak pöök wel aisëak wë omnaröen ngönën ök mëëa.

⁴Pël ë pet irak Saimonön wangaö kaalak i kaöökël mök ë mëak iiröt olëak i kaö imën narö waulöpënëak mëëa. ⁵Pël maan Saimonök kangiiir epël mëëa. “Kaöap, ten rök epök weë ngentiak pël ëeim imën namp naön ëautep nim ngöntak kaalak olamaan.” ⁶Pël mëak pit iiröt olaan imën kësang pan ilëak peö ëen iiröt ilëpënëak ëa. ⁷Pël ëen pit pitëm karurö wang muntaöök wëauröen kaamök elmëëpënëak moresring waiseë elmëen së kaamök ëak wangaöörarë wiin könöm menak i kaöök ilapënëak ëa. ⁸Pël ëen Saimon Pita pi pöten itenak Yesuu ingrak tok oriak epël mëëa. “O Aköp, ne utpetapök sêp newesak së.” ⁹Pöt piire omën pörek wëa pörö pit imën kësang pan wa pöten yaan sak pël mëëa. ¹⁰Pël maan Sepeti pim ruaar Semsre Son, Saimon pim karaar, piaripta tapël yaan sa. Pël ëen Yesuuk Saimonön epël mëëa. “Ni kas ëengan. Ënëmak nim i kaö imënörö yewan pi tapël omnaröeta ömëët.” ¹¹Pël maan pit wangaöörar weruak së i pisöök më ulmëak pitëm omnant pout sasa sêp mowesak Yesuu ënëm elmëa.

Yesuuk omën kësë ëa namp ompyaö mowesa
(*Matiu 8:1-4; Maak 1:40-45*)

¹²Yesu pi kak nerek së wëen omën namp pim koröp pou kësë ëaup Yesuun itenak pim naë së tok oriak ë koset yangerak elak wë epël mëak kimang mëëa. “Aköp, ni ompyaö newasumëak pöt yok pangk ompyaö newasumëët.”

¹³Maan Yesuuk moresiar pim rangk mowiak, “Pël eëmëak yeëerek, ompyaö së,” pël maan tapëtakëer pim kësëat won sa. ¹⁴Pël eën Yesuuk ngön kosang mëak epël mëëa. “Epël yaalni epëta ngönte omnaröen ök manganok om el wesak së nim koröpö kiri ar yaaö nampön pet elmë. Pël ëak omnarö nim ompyaö san pöt ëwat sëpnaan Moses pim ngön kosangta wia pöl kiri ar eëm.” ¹⁵Pël maan Yesu pim elmëa pöta ngönte ka poutë kat wi pet irak omën kësang pan pim ngön kat wiire yaumanöt won wasö pël eëpënëak pim naë së oröa. ¹⁶Pël yaëen pi yang omën wonrekël së Anutuun kimang mëëa.

Yesuuk omën kosat kël wa namp ompyaö mowesa

(Matiu 9:1-8; Maak 2:1-12)

¹⁷Kët nentak Yesu pi omnaröen ngönën ök maim wëen ka poutë Kalili yangerakaanre Yutia yangerakaanre Yerusalem kakaan omën ngön kosangötë ngarangk naröere Parisi ngönën omën narö pitta pörek wel aisëak wëen Aköpë weëre kosangöök Yesu kaamök elmëen yauman omnarö ompyaö mowesa. ¹⁸Pël yaëen omën narö omën kosat kël wa namp urweri wiak wak naë së kakaati ilëak Yesuu naë mowiiipënëak itaangkën omën kësang pan peö ëak wëa. ¹⁹Pël eën pit yaumanëp wak kakaati sëpënëak omnaröaan kan pomp ëak kamöröökë ngaarëk is kamörö kan wesak omën pöp urtaring wes mëen yangerak omnaröa tekarak Yesuu naë ngemëa. ²⁰Pël eën Yesu pi pitëm kön wi kosang yewesautön itenak epël mëëa. “Ngöntöp, ne yok nim saunaté kangut ent ë yanuulak.” ²¹Pël yemaan omën ngön kosangötë ngarangköröere Parisi omnarö neneren epël mëëa. “Omën epop pim oröptak Anutu wa iri yemowas? Omën nampök yok pangk omën muntapë saunaté kangut ent ë nemoolangan. Ya pöt Anutu pimtëetep.” ²²Pël yaan Yesu pi pitëm lupötön itenak epël mëëa. “Ar tol eënak kön pil yawi? ²³Nem omnampön, ‘Nim saunaté kangut ent ë yanuulak,’ ngön pël yemak pöt kengkënte. Pöt ar ngön pöta këet tekeri nasën eën nem ngön pöt yaap ma kaar pël newasngan. Ën nem omnampön, ‘Wal ëak së,’ ngön pël yemak pöt könömët. Pöt nem ngön pöta këet tekeri sëen nem ngön pöt yaap ma kaar pël wasënëët. ²⁴Pötaanök ar ne kaar omën wonöp Omën Këep e yangerak wë weëre kosang wak saunaté kangut ent ë yemoolak pöten ëwat sënëen epël ök yemaan iteneë.” Pël mëak kosat kël wa pöpön epël mëëa. “Ne epël niamaan kat wi. Ni wal ë korumönte wak nim kaatakë së.” ²⁵Pël maan tapëtakëer pitëm itöök wal ë pim korumönte wak pim kaatakë yesem Anutuun yaya mëëa. ²⁶Pël eën omën pourö itenak yaan panë sak Anutuun ping wesak epël mëëa. “Peene ten omën it ngölöp nenten ityaangk.”

Yesuuk Liwaiën yas mëëa

(Matiu 9:9-13; Maak 2:13-17)

²⁷Yesu pi kaatakaan oröak yesem takis yewa omën namp yapinte Liwai pöp pim takis yewa kaatak wëen itenak epël mëëa. “Ni nem ënëm elnë.” ²⁸Pël maan Liwai pi wal ëak pim omnant pout sëp wesak Yesuu ënëm sa.

²⁹Liwai pi Yesuun sis nēmpenēak kaōmp ar ēak takis yewa pim kar narōere omēn munt narōen maan pim kaatak sē piaripring kaōmp na. ³⁰Pēl ēen Parisi omnarōere pitēm ēwat omnarō pit Yesuu ruurōen epēl ök mēēa. “Ar tol ēēnak omēn takis yewaurōere saun omnarōaring iire kaōmp ngawi yen?” ³¹Pēl maan Yesu kangiir epēl mēēa. “Omēn yauman wonōrō rota ngēsē nasēn. Yaumanringōrōakēēr rotaarōa ngēsē sa yaē. ³²Ne omēn pitēmtēn kön wiin wotpilōrō pēl yewas pōrō lup kaip tiipnaan memēak newaisēn. Won, ne omēn pitēmtēn kön wiin saun yaaurō pēl yewas pōrō ngōn ök maan lup kaip tiipenēak waisaup.”

Ngēs olēak wēauta ngōnte
(*Matiu 9:14-17; Maak 2:18-22*)

³³Yesuuk pēl maan pit kangiir epēl mēēa. “Sonē ruurō pit Anutuun yak kaōmp ngēs olēak wē kēt poutē Anutuun kimang mē yaē. Ēn Parisi tenim ruurōeta tapēl ē yaē. Ēn nim ruurō pōt kaōmp nēere i nē pēl ēeim.” ³⁴Maan Yesuuk pitēm pim karurōaan kaaō ngōn mēēa pōten kat wiak kangiir epēl mēēa. “Ar yok pangk omēn namp ōng ōpenēak yeem pim karuarōaring wēen pōt karurōen, ‘Kaōmp ngēs olēak wēē,’ pēl maan pit kat wiipēn ma? Won pan. ³⁵Peene wē omēn ōng ōpna pōp pim karurōaring akun wali naōn ēēpnaat. Pi peene wēen ēnēmak omēn narōak pi wak kama ulmēen akun pōtakōkēēr pim karurō yakōm ēen kaōmp ngēs olēak ōpnaat.” Pōl pit ne kama neōpna pōtakōkēēr nēm ruurō neen yakōm ēen kaōmp ngēs olēak ōpnaat.

³⁶Yesu pi watepang ngōn pil mēak kaalak munt nent epēl mēēa. “Omēn namp pim ulpēen ngolōpōpōkaan lup nent ilak ngaanēpōk wiak korir namēēpan. Pēl ēēpna pōt ulpēen ngolōpōp utpet wasēn ngolōp pōp kōpōpring ngōntre kar naēn ēēpnaat. ³⁷Ēn omēn namp i kep pol korōpwerring ket ēa ngaan pōtak wain i ngolōpēt kolōn yok pangk naēpan. Pēl ēēpna pōt wain i pōt kep wetak pol korōp pōt sak il ngentiin iit orō sēpnaat. Pēl ēēn pol korōpwerta utpet ēēpnaat. ³⁸Pōtaanōk wain i ngolōpēt kep ngolōptak lē mēēpna pōtak pangk ēēpnaat. ³⁹Omēn namp wain i ngaante yenaupōk ngolōpta songōnte kōpēl ēak nanēn ēēpnaat. Pēl ēēpnaatak ngaante ēwat wē pōt pēen kent ēak nēmpnaat.” Yesuu pēl mēēa pōta songōnte epēt. Mosesē ngōn kosang ngaanōtre pimtē ngōn ngolōpōt pangk irikor naēpan pōtenōk ya.

Kē yesa akun ngēēngkta ngōnte
(*Matiu 12:1-8; Maak 2:23-28*)

6 ¹Kē yesa akun ngēēngk nentak Yesure pim ruurō pit rais ya neweri lup sa. Pēl ēak ruurō pit ulōp narō tōak sōngsōng ēak na. ²Pēl yaēēn Parisi narōak pitēn epēl mēēa. “Kē yesa akun ngēēngktak arim ya yamēngk pipotōn pepanōm wia. Tol ēēnak yeē?” ³Maan Yesuuk

kangiir epël mëea. “Ar Tewitre pim omnaröa këen wë ëa pöt sangk kelak kat nawiin yaaurö ma? ⁴Tewit pi Anutuu ngönën tup kaöeta kakaati së kaömp Anutuu ëöetak wieëa pöt kiri ar yaaurökëer nëmpnaan omën pasurö nëmpanëak nga yaaut wak pimënt nak pim omnarö karut mangkën na. Pöt ar sangk kelak kat nawiin yaaurö ma?” ⁵Pël mëak epël mëea. “Omën Këep ne kë yesa akun ngëëngk pöta pepap.”

Kë yesa akun ngëëngk nentak Yesuuk omën namp ompyaö mowesa
(*Matiu 12:9-14; Maak 3:1-6*)

⁶Kë yesa akun ngëëngk nentak Yesu pi kaalak ngönën tupta kakaati së omnaröen ngönën ök yamëem pörek omën namp pim mor yaapkëes kël waup wëen itena. ⁷Pël ëën ngön kosangötë ngarangköröere Parisi ngönën omnarök Yesuuk akun ngëëngktak ompyaö wasën pöt ngön yaatak ulmëpënëak ngai yeem wëa. ⁸Pël ëën pimtok pitëm lupötë itenak omën mores kël wa pöpön epël mëea. “Ni wal ëak wais omnaröa itëkëël tau.” Pël maan omën pöp wal ëak së pörek taua. ⁹Pël ëën Yesuuk epël mëea. “Ne arën pëlpël niamaan. Tiar yok pangk kë yesa akun ngëëngktak omnarö ompyaö elmëepen ma utpet elmëepen? Yauman omnarö ompyaö mowasëpen ma mëmpen?” ¹⁰Pël mëak pitën nga it nalnal elmë pet irak omën pöpön epël mëea. “Nim mores el më.” Maan omnamp pi pël ëën mores kosang sa. ¹¹Pël ëën pit ya këlangön utpet ëën pitëmënt wa top ëak neneren epël mëea. “Tiar Yesu epop tol elmëepen?” pël mëea.

Yesuuk pim ngön yaaö omën 12 pörö il ulmëa
(*Matiu 10:1-4; Maak 3:13-19*)

¹²Akun pötak Yesu pi Anutuun ök mapënëak rosir naöökël sa. Pël ëak rök pötak ök maim wëen ëwa tëa. ¹³Pël ëën ëlpam walën pim ruuröen yas maan sëen pi pitëm naëaan omën 12 ëak il moulmëak pitëm yapinten pim ngönte yaaö omnarö pël mëea. ¹⁴Nampë yapinte Saimon pöpön Yesuuk yapinte Pita pël mëea. Ën namp Entru pöp Saimon pim nangap. Ën naröa yapinöt Semsre Son, Patolomiuure ¹⁵Matiu, Tomasre Sems Alpiasë ruupre Saimon Selot pël yamëëa pöp, ¹⁶Yutas Sems pim ruupre Yutas muntap Keriot kakaanëp, ënëmak Yesuun kup mowiipnaap.

Omën selap pan wëen Yesuuk ya mëna
(*Matiu 4:23-25*)

¹⁷Yesu pitring rosiraöökëan ëëtöök së orök pim ruurö selap pan pitring tauaan omën selap Yutia yangerakaanre Yerusalem kakaanre i kaö ëöök Taiiare Saiton ka pöteparëaan narö pit pourö wa top ëa. ¹⁸Omën pörö pit Yesuuk ngönën ök maan kat wiire pitëm yaumanöt won wasö pël ëëpënëak sa. Pël ëën Yesuuk omën urmerarö pitëk wëauröeta ompyaö mowesa. ¹⁹Pël ëën omën pourö pit itaangkën weëre kosangö pim

naëaan sëen ompyaö sëpën seëa pöt itenak pitta ompyaö sëpënëak kent ëen piik morning ngëen elmëëpënëak ök ëa.

Ërëpsawiarung wëautere yaköm ë sak wëauta ngönte
(*Matiu 5:1-12*)

20 Yesu pi pim ruuröen iteneë epël mëëa. “Omnant wonörö ar Anutuuk wa ngaöök yanimë. Pötaanök ërëpërëp ëënëët.

21 “Omën peene këen ëeim wëaurö ar ënëmak kep ëënëët. Pötaan ërëpërëp ëënëët.

“Omën peene ingre këlél aim wëaurö ar ënëmak söm anëët. Pötaan ërëpërëp ëënëët.

22 “Ënëmak omnarö pit arën Omën Këëp nemorö pël niak nga elniak kasëng nimampnaat. Pël ëak ngön utpet niak arim yapinöt utpet pan wesak niapnaat. Pël ëen ar pöten ërëpërëp ëënëët. 23 Ngaan pitëm ëarö tektek ngön yaauröen pil elmëaurö. Pötaanök pit ar pël yaalniin pöt, ‘Ënëmak kutömweriaan kangut kësang önaat,’ pël weseë ya kë sak ërëpërëpring tan urön.

24 “Ën monere urömaringörö ar omnant weimaurö, yakömpe. Ar kutömweri kaalak munt nant naöngan.

25 “Kaömp nak kepring wakaimaurö, yakömpe. Ar këen eim önëët.

“Söm aim wakaimaurö, yakömpe. Ar ingre ya ilak aim önëët.

26 “Omën peene omnaröak arim yapinöt ping wesak yaaurö, yakömpe. Ngaan arim ëaröak tektek ngön kaarkaar yaauröen tapël elmëa.”

Kööre tokörö lup sant yaalmëauta ngönte
(*Matiu 5:38-48*)

27 “Nem ngönte kat yawiaurö arën ök niamaan. Arimëen kööre tok yaalniaurö lup sant elmëën. Utpet yaalniaurö ompyaö elmëën. 28 Omën ar utpet niwasëpënëak ngön yaaurö Anutuuk ompyaö mowasëpnaan kimang man. Ën arimëen ökre was yaalniauröaan Anutuun kimang man. 29 Omën nampök kerëm nentak yanimöön pöt nenteta nimööpnaan mowasum. Ulpëen rangkep yeön pöt iriipön nga elmëënganok. 30 Namp niin omën nantön kimang niaan mamp. Nampök niikaan wa ëp ëen kaalak nimpënëak ke urak manganok. 31 Ar omnaröak omnant elniipënëak kent kön yawi pipël arökta pitëmëen elmëën.

32 “Arim kar lup sant yaalniaurö kangiir lup sant elmëënë pöt pangk naëpan. Omën saunaringörö pitta lup sant tapël elmë yaë. 33 Ën omën ompyaö yaalniaurö kangiir ompyaö elmëënë pöt pangk naëpan. Omën saunaringörö pitta ompyaö tapël elmë yaë. 34 Ën ar omnarö kangut nimpënaak pël wesak omnant mampunë pöt pangk naëpan. Omën saunaringörö pitta omnarö kangiir tapël mampënaak pël wesak omnant men yaë. 35 Ar pöt, arimëen kööre tok yaalniaurö lup sant elmëak

ompyaö elmëen. Ar omnarö omën kangutëen kön wiak mengkanok. Pël ëënë pötak kangut kaö pan wak Anutu Ngaarëkepë ru sënëet. Pöt pi omën pimëen yowe nemaan yaaöre utpet yaalmëa pöröaan kësangën yaaup. Ar Anutuu ru sënë pötaan pim ök tapël omnarö elmëen. ³⁶ Arim pepapök yaköm yaalni tapël arta yaköm elmëen.”

Ngön ë pet yairauröa yaë pöta ngönte

(Matiu 7:1-5)

³⁷ “Ar omnarö kom ëak ngön ë pet yairaupë yaë pöl ëënganok. Pël ëënë pöt Anutuuk ngön ë pet yairaupë yaë pöl naalniipan. Ar omnarö ngön ë pet yairaupë yaë pöl könöm mangkanok. Pël ëënë pöt Anutuuk ngön ë pet yairaupë yaë pöl könöm naningkën ëëpnaat. Ar omnaröa saunatë kangut kërë moolan. Pël ëënë pöt Anutuuk arimotë kangut kërë nuulapnaat. ³⁸ Ar omnarö kësangën yaalmëen Anutuuk ar tapël elniipnaat. Pöt arim ëënë pöt il wesak kësang panë wesak wa top elniipnaat. Pöta ök omnaröen elmëënë pöt Anutuukta ar elniipnaat.”

³⁹ Pël mëak Yesu pi yal menak watepang ngön nent epël mëea. “Omën it il tëa naar piarip yok pangk nampnamp mësak sëpën ma? Won, pël naëpan. Piarip pouwaar kanö wiaan saarëak së parë orööpnaat. ⁴⁰ Runga pep kaatak nampök pim pepap il newaspan. Pi omnant ëwat sa pet irak pim pepapë ök sëpnaat. ⁴¹ Ni tol ëënak nim karipë itöök ulöl kotten iteneëak nimtëöökë këra elten kön nawiin yaën? ⁴² Nimtëöök om wiaan ni tol ëak karipön epël maan pangk ëëpën? ‘Ngöntöp, ni kat newiin ne nim itöök ulöl wia pipët niömaan.’ Kaar omnamp, ni nimtë itöök këra elte wia pipët wakök nim karipë itöök ulöl wia pipët wëen pangk ëëpnaat.”

Këraatë songönte

(Matiu 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ “Këra ompyaumentëk ulöp utpetarö nautpan. Ën këra utpetementëk ulöp ompyaurö nautpan. ⁴⁴ Këraamenti songönte ulöpöröak war yewas. Wëleri ëer nautpan. Ën rakësaöök kasu nautpan. ⁴⁵ Omën ompyaup pi pim lupmeri kön ompyaut wieëa. Pötaanök omnant ompyaö yaë. Ën omën utpetap pim lupmeri kön utpetat wieëa. Pötaanök pi utpetat yaë. Omën namp ke nentere nent pim lupmeri peö ëak wë pöt këmtak war yewas.”

Ka ök yarëauta songön nentepar wia

(Matiu 7:24-27)

⁴⁶ “Oröp ëen, ‘Tenim Aköp,’ pël yeneemak nem ngönte kat nawiin ëeim? ⁴⁷ Omën nem naë wais ngönte kat wiak nem këm ngön ngar öpna pipopön omën eptak ök ëen ar ëwat sënëen. ⁴⁸ Omën pipop pi omën ka weit ök rëaupë ököp. Omën pöp pi pim kaat ök rëëpënëak wap waliit ilak pongön tëak wes mëen ngemaan yang menak taintaë wesa. Pël ëen

kopi akunaöök i nga urak tööl noolaan äa. Pöt omën pöp pi taintaë pan wesak ök rëa. Pötaanök kosang äa. ⁴⁹Ën omën nem ngönte kat wiak ngar naön ëëpna pipopön omën kaat mangkimangki ök rëa pöpëel ök ëëmaan. Omën pöp pi ka wapöt taë newasën äa. Pötaanök kopi akunaöök i nga urak tööl olaan yangerak ngentiak utpet pan äa.”

Yesuuk Rom nga omnaröa wotöököpë inëenëp ompyaö mowesa
(*Matiu 8:5-13*)

7 ¹Yesu pi ngön pöt omnaröen ök më pet irak Kapaneam kak së oröa. ²Pörek Rom nga omnaröa wotöök nampë inëen namp yauman kaö pan yeem wel wiipënëak äa. Wotöököp piin kent yaaup. ³Pël ëen wotöököp pi Yesu pim yaauten kat wiak Yuta kaö narö pi koirak waisën pim inëen ruup ompyaö mowasëpënëak wes momëa. ⁴Pël ëen pit Yesuu naë së oröak kosang wesak epël mëëa. “Omën pöp ompyaö yaaup. Pötaanök ni kaamök elmë. ⁵Pi tiar Yuta omnarö lup sant elniak tiarim ngönën tupët ök rëaup.” ⁶Pël maan Yesu pitring së kaata temanöm yesën nga wotöököp pim kar narö epël ök mapënëak wes mëen sa. “Aköp mosëp. Ne ompyaup talte ni nem kaatak waisum? ⁷Ne nemtëen kön wiin pangk naën ëen nim ngësël waisumataan pomp yeë. Pötaanök ni om pirek wë këm pëëntak aan nem inëen ruup ompyaö sëp. ⁸Ne omën isauröa ikanöök inëen yaaup. Ën nem iri nga omnarö wë. Pötaanök nook nampön, ‘Së,’ maan sëpnaat, nampön, ‘Wais,’ maan waisëpnaat, ën nampön, ‘Pël ë,’ maan pël ëëpnaat. Pötaanök nim naë weëre kosang wieëaup pöten ne kön wiin ni maan nem inëen ruup yok pangk ompyaö sëpnaat.” ⁹Pël maan Yesu pi kat wiak yaan sak kaip ti omën pim ënëm yesa pöröen epël mëëa. “Ne ök niamaan. Israel omnarö arim naë kön wi kosang yewesa epël nent nokoirën ë yeë.” ¹⁰Pël maan nga wotöököpë karurö pit kaalak kaatak së itaangkën inëen ruup ompyaö sak wëa.

Yesuuk yokot namp weletakaan wal ë moulmëa

¹¹Wë akun nentak Yesu pi ka nenta yapinte Nain pörökë yesën pim ruuröaring omën kësang pan piiring sa. ¹²Pël ëen kak temanöm yesën öng kapir namp pim yokot kopëtap wëa pël ëëëaup wel wiin yang kel weerëpënëak omën pourö wak kakaan kan kourak koira. ¹³Pël äak Yesu pi öng pöpön itenak yaköm ëen epël mëëa. “Ing angan.” ¹⁴Pël mëak naë së umkekët mor wëen wak sa pörö leng äak tauaan epël mëëa. “Yokot epop, ni wal ëëmëak yeniak.” ¹⁵Pël ök maan welap wal äak ngön äa. Pël ëen Yesuuk pim ëlëpring öpënëak mëëa. ¹⁶Pël ëen omnarö pöten itenak kas ëen Anutuun yaya mëak epël mëëa. “Tektek ngön yaaö kaö namp peene tiarim tekrak yaarö.” Pël yemaan naröak epël mëëa. “Anutu pim omnarö kaamök elniipënëak yewais.” ¹⁷Pël ëen Yesu pim äa pöta ngönte Yutia yang pour pangk ëen yang naë wieëa pötë sa.

Sonök Yesuu ngësë ru naar wes mëa
(*Matiu 11:2-19*)

18 Sonë ruurö pit Sonön Yesuu ëa pöta ngönte ök mëä. 19 Pël maan Son pi ru naar ngön maan sëen Aköpön epël pëlpël mapënënek wes mëa. “Waisëpënëak aan kor wakaimaup ni tapöp ma muntapön kor ön?” 20 Pël mëak wes mëen omën pöaar Yesuu naë së oröak epël mëä. “Son i yamëaup puuk niin epël pëel nianëak wes yanimë. ‘Waisëpënëak aan kor wakaimaup ni tapöp ma muntapön kor ön?’ ”

21 Akun pötak Yesu pi omën yauman ke nentere nent yaaurö ompyaö mowasöore omën urmeraröaring wëaurö urmerarö waö ë momëere omën it il tëaurö it nganga mowasö pël ëeim wëa. 22 Pël ëen omën pöaar së ök maan Yesuuk kangir epël mëä. “Arip së Sonön omnant arpim itaampöore kat wi yeë epotön ök man. It ngaapörö it nganga së, ing il tëaurö ompyaö sak kan ë, kësë ëaurö ompyaö së, katun yaaurö kat nganga së, welarö wal ë ulmë, ngöntök yaaurö ngön ompyaut ök maan kat wi, pël yeë epotön ök man. 23 Omën namp nemëen yak pim kön wi kosang yewesaut irikor naën yaë pipop ërëpërëp ëëpnaap.”

24 Pël maan omën Sonë wes mëa pöaar yesën Yesuuk omnaröen Sonë songönte epël mëä. “Ar ngaan yang omën wonrek kalaö naö kent möön sak waisak yaëen itaampunëak saurö ma? Won, Son pi pöta ök won. 25 Ma omën ulpëen ke nalëp mëaö nampön itaampunëak saurö ma? Won, omën ulpëen ke nalörö mëa pörö omnant kësangring omën omp aköröa ka ompyautë wë. Son pi ulpëen ke nalörö namëënëp. 26 Ma ar omën ke tolëëlëpön itaampunëak saurö? Ar tektek ngön yaaö nampön itaampunëak saurö ma? Ar yok pël ëan. Ne ök niamaan. Pi tektek ngön yaaö tapöpök pim ya yamëngka pötök tektek ngön yaaö muntaröa ya yamëngkaut il yemowas. 27 Omën pöpëenök ngönëntak epël retëng ëa.

‘Kat wi. Ne omën nem ngönte waup wes mëen nimëen wet rapnaat. Puuk nim kanö ningësëpnaat.’

28 Ne ök niamaan. Son puuk yangerakë omën pourö il yemowas. Pël ëaap omën Anutuuk wa ngaöök yamë pöröak pi il yemowas. Pitëm naëaan koturöakta pi il yemowas.” 29 Omën yaapöröere takis yewaurö pit makre ku mëak epël mëä. “Mak, Anutu pi ompyaö yaaup.” Pöt Sonök wet rëak pit i momëa. Pötaanök pël mëä. 30 Ën Parisi ngönën omnaröere ngön kosangötë ngarangkörö pit Sonök i momëepnaaten kaaö yeem Anutuu kan ompyaö pet yaalmë pö kasëng mena.

31 Pit pël yaëen Yesuuk epël mëä. “Ne ar akun eptak wëauröen oröp nentak ök elniim? Ar talöröa ökörö? 32 Ar rungaaröa ökörö. Rungaarö pit ka tomök ngasam yeem neneren epël yema.

‘Ten intö tang yamöön ar tan naurön yeë.

Ten ingre tan yaan ar ingre ya ilak naën yeë.’

³³Ar tapël yaaurö. Son i yamëaup pi wais wain i nanën wë akun nantë kaömp ngës olëak wëen ar piin, ‘Pi urmerapring wë,’ pël aiman. ³⁴Ën peene Omën Këep ne wais iire kaömp yenën ar epël aim. ‘Iteneë. Omën epop wain iire kaömp kaö yenëp. Pi takis yewaöre saun omnaröa karip,’ pël aim. ³⁵Pël ëaup Anutu pim ëwat pöt arim naë wieëanëen ar tenip sant elnian tapön.”

Öng utpet nampök Yesuu ingesiarë i köp nga kamp nent lë momëa

³⁶Parisi ngönën omën nampök Yesu piiring kaömp nempënëak yas maan pim kaata kakaati së kaömp yenem wëa. ³⁷Pël ëen kak pörek öng utpet namp Yesu Parisi omnampë kaatak kaömp yenem wë pöt kat wiak i köp nga kamp nent kep ompyautaring wak sa. ³⁸Pël ëak Yesuu kasngaël së pim ingrak tauëë ing ëa. Pël ëen ing lelapöt pim ingesiarë ngentiin pim kepön ëptak kol mowesak ingesiar tot nak i köp nga kamp pöt lë momëa. ³⁹Pël yaëen Parisi omën Yesuun yas mëëa pöp itenak kön epël wia. “Pi tektek ngön yaaö namp ëanëen öng epopë songönten ëwat ëan tapön. Öng epop saun öngöp.” ⁴⁰Pël kön yawiin Yesu pim kön pöt itenak epël mëëa. “Saimon, ne ngön nent ök niamaan kat wi.” Maan Saimonök epël mëëa. “Rë yanuulaup, ök a.” ⁴¹Pël maan Yesuuk epël mëëa. “Omën naar piarpim sum kangit wiaapnaat. Namp 500 kina, namp 50 kina. ⁴²Piarip sum pöt kangiir mampënaat pangk naën ëa. Pël ëen mon pepap piarpim kangiir mampëna pöt sëp mowesa. Ni kön wiin omën pöaarëkaan talëpök mon pepapön lup sant elmëëpën?” ⁴³Pëël maan Saimonök epël mëëa. “Ne omën sum kangit selap sëp mowesa pöpön kön yawi.” Pël maan Yesuuk epël mëëa. “Ni pangk yaan.” ⁴⁴Pël mëak kaip ti öngöpön itneë Saimonön epël mëëa. “Ni öng epopön itenaan ma? Ne nim kaatak waisën ni ingesiar iirömaan iit nenangkën. Pël ëen öng epop pim ing lelapatak nem ingesiar i neirak kepön ëptak kol yewas. ⁴⁵Ne waisën ni sant elnëak tot nenenën ëaup. Pël ëen öng epopök nem ingesiar tot yen. ⁴⁶Ni nem kepön ëptak iit wa nenemëen yaëen öng epopök ingesiarë i köp nga kampët wa yenemë. ⁴⁷Pötaanök öng epopë lup sant kësang yaalnë pöta songönte ök niamaan. Pim utpetat kësang pan pötë kangut kërë moolëaut. Namp pi nook pim saun kotta kangit kërë moolema pöt pim lup santeta kot tapël elnëepnaat.” ⁴⁸Pël mëak Yesu pi öngöpön epël mëëa. “Nim saunatë kangut kërë niolëaut.” ⁴⁹Pël yemaan omën piiring kaömp neim wëaurö pit kön epël wesa. “Saunatë kangut yakërë epop pi omën ke tolëëlöp?” ⁵⁰Pël ëen Yesuuk öngöpön epël mëëa. “Nimtë neen kön wi kosang yewesautak utpetetakaan yaniö. Pötaanök ya kë sak së öm.”

Öng narö Yesuu ënëm sa

8 ¹Akun kot nent won sëen rangkël Yesu pi ka kotre kaö poutë ngön ompyaut ök mëak Anutuuk wa ngaöök nimëepna pöta ngönte ök

mao yesen pim ru 12 poroeta piiring sa. ²Pel yaen ong narö Yesuu nganëer urmerarö pitëkaan waö ë mëere yauman ompyaö mowasö ëa porö pitta Yesuring sa. Namp Maria Matala kakaanëp urmerarö 7 ëak waö ë momëa pöp. ³Namp Soana ngarangk namp Susa Erotë kaatak wëaup pim öngöp. Ën namp Susana piporëere ong munt narö pit Yesuring yesem Yesure ruurö sumre omnant kaamök elmë sa.

Omnant öpöt yaak yoolëauta ngönte

(Matiu 13:1-9; Maak 4:1-9)

⁴Ka poutëaan omën selap pan së wa top ëen Yesuuk watepang ngön nent epël ök mëëa. ⁵“Omën nampök pim yaak omnant öpöt olëa. Pel ëen nant kamtaök ngentiin omnaröak kan së waisö yeem ing mësak pötöp rep olaan intöröak wa na. ⁶Ën nant këlökë ngarëk ngentia. Pel ëaut oröak yang kolapët won ëen umön rëa. ⁷Ën nant nönötë öngpök olëa. Pel ëen nönöt oröak ngep ëen sësë ëa. ⁸Ën nantökëer yang kolaptak olëa. Pel ëen pötökëer aprak kë kësang pan, kengk nemorëët 100, nemorëët 100 pël uta.” Yesu pi pël mëak ngön ëak epël mëëa. “Katringëpök ngön epët kat wiip.”

Yesu pim watepang mëëauta songönte

(Matiu 13:10-17; Maak 4:10-12)

⁹Pel maan ruuröak Yesu pim watepang ngön pöta songönten pëel mëëa. ¹⁰Pëel maan Yesuuk epël mëëa. “Anutu pimtök wa ngaök nimëak wë ngön ëlëep pöta songönte arënökëer pet yaalni. Ën omën muntarö pit pöta songönte kat wiipanëak watepang ngön ök yak. Pit Anutuu naë rë olaan pitëm saunatë kangut këre olapan itöök itaampënaatak këeten yok pangk itnaampan ma katëpök kat wiipnaatak songönten këëkë kön nawiipan.”

Omnant öpötëen watepang ngön ëa pöta songönte

(Matiu 13:18-23; Maak 4:13-20)

¹¹“Watepang ngön niak pöta këet epët. Anutu pim ngöntak omnant öpöt yoolak pötë ök yaë. ¹²Omnant öpöt kamtaök ngentia pötë ökörö, omën narö ngönën kat wiak Anutuun kön wi kosang wasën utpetetakaan moöpanëak Setenök pitëm lupötëaan wa yemoola. ¹³Ën öpöt këlökë rangk ngentia pötë ökörö, omën narö ngönte kat wiak ërëpsawi ëak öpnaat. Pitëm lupötë misën il natëen. Pötaanök akun kot nent kön wi kosang wesak wëen morököt oröön wil këlok ëëpnaat. ¹⁴Ën öpöt nönötë öngpök ngentia pötë ökörö, omën narö ngönën kat wiipnaatak wë koröpökë omnantön kön selap ëere monere urömen kentre kaur ëere omën munt nantön war ë pël yaen pötök ngep elmëen ngönën këet mos ëëpnaat. ¹⁵Ën öpöt yang kolaptak ngentia pötë ökörö pit ngönën kat wiak lupöt ompyaö wesak wak wëen pitëm wëwëatë kë ompyaut koirëpnaarö.”

Esuwes mangiak ëlëëp yawiauta ngönte
(*Maak 4:21-25*)

¹⁶“Omnarö esuwes mangiak kapita öngpök mëere urta ikanöök wi pël naëngan. Ngaarëk wesirën ëwa ëaan omën kakaati waisëpnaarö ëwa pöön itaampnaat. ¹⁷Omën ëlëëp wia pipot wi naöpanëët. Pipot tekeri sëpnaat. Ën ngep ëën wia pipot wiakaim wi naöpanëët. Ënëmak wëlël ëën omnarö itaampnaat. ¹⁸Ar nem ngönöt këëkë wesak kat wieë. Omën namp Anutuuk ngön ompyaö lup nant mangkën ompyaö wesak öpna pöp muntat kësang wesak mampnaat. Ën namp naön wë wak wë wes öpna pöt wa ëp ëëpnaat.”

Yesure ëlre nang pitëm ngönte
(*Matiu 12:46-50; Maak 3:31-35*)

¹⁹Akun nentak Yesuu ëlre nang pit Yesuun itaampënëak sa. Pël ëën omnarö kësang pan peö ëën pit om pëlëër wëa. ²⁰Pël ëën omën nampök epël mëëa. “Nim ëlre nang niin itaampënëak wais tomök wë.” ²¹Maan kangiiir epël mëëa. “Omën Anutuu ngönöt kat wiak ënëm yaë piporö nem ëlre nangarö pël yaë.”

Yesuuk kent kaöaöön nga maan leng ëa
(*Matiu 8:23-27; Maak 4:35-41*)

²²Kët nentak Yesure pim ruurö pit wang naöök ilëak pitën epël mëëa. “Tiar i kaö olëak ëngk komuntakël sëpa.” Pël mëak sa. ²³Yesem Yesu pi itkaan ëën ka ura. Pël ëën kent nempel möön i kaö maat wangaöök ilaan utpet ëak i kaöök ilapënëak ëa. ²⁴Pël ëën pit Yesuu naë së it moilak epël mëëa. “Rë yanuulaup, tiar kö sëpenëak yeë.” Pël maan pi wal ëak kentöore kaö maatön nga maan kentö leng ëën kaö maat wiap sa. ²⁵Pël ëën pitën epël mëëa. “Ar oröpmorëën neen kön wi kosang nenewasën yeë?” Pël maan pit yaan sak kas ëak neneren epël mëëa. “Omën epop tal namp apen? Puuk kentre kaö ma pöteparën nga maan pim ngönte ngar yeöp.”

Yesuuk omën kaökaö yaaö nampökaan urmerarö waö ë mëa
(*Matiu 8:28-34; Maak 5:1-20*)

²⁶I kaö olëak së Kalili ëngk komuntakël Kekesa yangerak së oröa. ²⁷Pël ëak pörek wangaö leng ë ulmëak wëën ka pöökaan omën namp pitëm naë sa. Omën pöp pim lupmeri urmerarö wëën akun wali yool wakaimaup. Akun wali urmer porö omën pöpök taintaë wakaima. Pël ëaan omnaröak kët poutë ngarangk këëkë elmëeimeë wii weitring wii motëeima. Pël ëaap omën pöp pi wii pötta wil moolaima. Pël ëak urmer poröak omnamp mësak omën wonrekë seima. Pi kakaati ka naurönöp,

omën yangaöök pëen wëaup. ²⁸Omën pöpök Yesuun itenak merëk mëak pim ingesiarë së ngentiak epël mëëa. “Yesu ni Anutu Ngaarëk panëëpë Ruup. Ni ne tol elnëem? Ne këlangön nangkanëak kimang yeniak.” ²⁹Pöt Yesuuk urmeraröen ngön ök maan orööpënëak yeem urmeraröak ngön pil mëëa. ³⁰Pël ëën Yesuuk pim yapinten pëël maan epël mëëa. “Nem yapinte Selap.” Pöt urmer selap piik ilëak wakaima pötaanök. ³¹Pël ëën urmer pöröak Yesuun ngön ëak epël kimang mëëa. “Ni ten es parëaöökël waö ë nimëengan.” ³²Yang pörök tangitak pol narö kësang lupönöök wëa. Pël ëën urmerarö pit es pariaöökël sëpanëak kas ëën Yesuun ke urak epël kimang mëëa. “Ni ten om wes nimëen polöröa öngpök ilenaan sën.” Pël maan Yesuuk kuure mak mëëa. ³³Pël ëën urmerarö pit omën pöpökaan oröak së polöröak ilëa. Pël ëën polörö pöömpö së parëaöök oröak së i kaöök ilëak i nak wel wia.

³⁴Pël ëën pol ngarangkörö pit itenak kas së ngön pöt ök maan kaare yang pörökë omën wëaurö pangk ë pet ira. ³⁵Pël ëën omnarö pit pöten itaampënëak Yesuu naë së itaangkën omën urmerarö piikaan oröak sa pöp könö koirak poë koröp urak Yesuu naë wel aisëaan pit itenak kas ëa. ³⁶Pël ëën omën pöten itena pöröak Yesuu omën urmerarö lupmeri wakaimaup ompyaö mowesa pöta ngönte omnaröen ök mëëa. ³⁷Pël ëën Kekesa yang pörökë omën pörö pim ëa pöten kas ëën Yesu pi pitëm yanger sëp wesak sëpënëak maan kaalak wangaöök ilëa. ³⁸Pël yaëën omën urmerarö piikaan waö ë momëa pöpök Yesuring sëpënëak ke urak kimang mëëa. Pël ëën Yesuuk kaalak wes mëak epël mëëa. ³⁹“Nim kak së omnaröen Anutuu nim naë retëng kaö elniak sant yaniwas pipta ngönte ök mam.” Pël maan omën pöp pim kak së omën pörök wëauröen Yesuuk pim elmëa pöt pout ök maima.

**Yesuuk öng namp ompyaö mowesak Sairasë koontup
weletekaan wal ë moulmëa
(Matiu 9:18-26; Maak 5:21-43)**

⁴⁰Omnarö pit Yesu kaalak sëpënëak yaëën kor wëen së oröön omën pourö wa top ëak ërëpsawi elmëa. ⁴¹Pël ëën ngönën tupta ngarangk namp Sairas pi Yesuu naë së pim ingrak tok oriak kosang wesak kimang epël mëëa. “Ni nem kaatak wais,” pël mëëa. ⁴²Omën pöp pim koont kopëtap krismaki 12 ëak saup wëa pöp yauman kaö pan wel wiipënëak yeëa.

Yesu piiring yesën öngre omp kësang pan pi il mowaria. ⁴³Pël ëën pitëm tekarak öng namp öng yauman ëeim wëen krismaki 12 ëak saup wëa. Pël yaëën rotaaröakta kaamök elmëen pangk naën ëa. ⁴⁴Öng pöp Yesuu kasngaë së pim mores ulpëenëpök mësël elmëen tapëtakëer won sa. ⁴⁵Pël yaëën Yesu kat men ëak pëël mëëa. “Talëpök mësël yaalnë?” Pël maan pit wonwon yemaan Pitaak epël mëëa. “Kaöap, omnarö tetang

menak wëep naröak mësël yaalniip oröpmorëen yaan?" 46 Maan Yesuuk epël mëëa. "Won, omën nampök mësël elnëen nem weëre kosang nant piik yesën kat men yeë." 47 Pël maan öngpöp pi itaangkën pim songönte tekeri yewasën reireë urak Yesuu naë së pim ingrak tok oriak omnaröa itöök pim yaumanta songöntere mësël ëlmëak teëntom ompyaö sa pöta ngönte war wesak ök mëëa. 48 Pël ëen Yesuuk epël mëëa. "Koontup aë, nimtë kön wi kosang yewesautak ompyaö yesën. Pötaanök ya kë sak öm."

49 Pi pël yamëem taprek om wëen omën namp ngarangkepë kaatakaan së ngarangkepön epël mëëa. "Nim koontup wel wiaarek këpök rë yanuulaup koirak waisngan." 50 Pël maan Yesu pi ngön pöt kat wiak kangiir ngarangkepön epël mëëa. "Ni kon selap ëënganëp om kön wi kosang newas. Pël ëen nim koontup ompyaö sëpnaan." 51 Pël mëak kaatak së oröak omën muntaröen kakaati sëpanëak nga mëak Pitaare Sonre Semsre koontupë ëlre pepaar pitëmënt piiring koontupë wiewaurekë sa. 52 Pël ëak öngre ompörö koontupëen ingre ya ilak kësang yaan Yesuuk epël mëëa. "Ar ing angan. Koontup pi wel nawiin om ka ura." 53 Pël maan pit wel yaap wiaup pël kön wiak söm ëa. 54 Pël yaëen Yesu pi koontupë moresi wak epël mëëa. "Koontup aë, ni wal ë." 55 Maan pim könöp kaalak së ilaan tapëtakëer teëntom wal ëa. Pël ëen kaömp mampënëak ök mëëa. 56 Pël ëen ëlre pepaar pöten itenak yaan panë sa. Pël yaëen Yesuuk omën oröa pöta ngönte omnaröen mepanëak nga mëëa.

Yesuuk pim ru 12 pöröen ya ngön mëëa

(Matiu 10:5-15; Maak 6:7-13)

9 1 Yesu pim ru 12 pöröen yas maan sëen urmerarö waö ë momëere yauman yaaurö ompyaö mowasö pël ëëpënëak weëre kosang mena. 2 Pël ëak Anutuuk wa ngaöök nimëak wë pël maöre yaumanörö ompyaö mowasö pël ëëpënëak pit wes momëa. 3 Wes momëëpënëak yeem epël ngan rë mena. "Ar kan kourakë omnant wak sënganok. Sungkörere kerre kaömpre monere pötring ulpëen naar wak sënganok. 4 Kak nerek së oröak ka ilanë piptak pëen wë olëak sën. 5 Nerek së oröön pit ka naningkën ëen pöt ing porpor elmëak arim ingötëaan yangre ulölöt kerë ka pöök moolan." 6 Pël maan sa. Pël ëak ka poutë yesem ngönën ök maö yauman omnarö ompyaö mowasö pël ë sa.

Erot pi Yesuu ngönte kat wia

(Matiu 14:1-2; Maak 6:14-29)

7 Omën omp ak Erot pi Yesuu omnant yaaö pötön kat wiak ëngk ma e wesa. Pöt omën naröak Yesuun Sonök weletakaan wal ëak wë yaë pël mëëa pötaanök. 8 Ën naröak tapël, "Eliiak oröak yaë koröp," yemaan naröak, "Tektek ngön yaaö ngaan wakaimauröakaan nampök wal ëak yaë koröp," pël mëëa. 9 Pël yemaan Erot pi epël mëëa. "Son pöp nook

maan ngernger ilauppe. Talëpök yaauten ne kat yawi?” Pël mëak Yesuun itaampënëak kent elmëa.

Yesuuk omp 5000 ëak kaömp mena
(*Matiu 14:13-21; Maak 6:30-44; Son 6:1-13*)

¹⁰Yesuu ngön yaaö pim wes mëa pörö pit ya nga im olëak kaalak sa. Pël ëak pitëm ya mëmpööre omnant ë ima pötön ök mëëa. Pël ëën pit koirak kak pörek sëp wesak ka nenta yapinte Pesaita pörek së pitëmënt öpënëak sa. ¹¹Pël ëën omnarö pöten kat wiak kaalak pim ënëm së oröön Yesu pitën itenak ngöntre kar elmëak Anutuuk wa ngaöök nimëak wë pöta ngönte ök mëak yaumanringörö ompyaö mowesa. ¹²Pël ëeim wëen wiap kanök këtëp yeilaan ru 12 pörö pim naë së epël mëëa. “Tiar omën wonrek wë. Pötaanök ni omnaröen maan repak yang eprek ka wieëautë së kaare kaömp koirëp.” ¹³Pël maan Yesuuk epël mëëa. “Arök kaömp meneë.” Maan pit epël mëëa. “Tenim naë kaömp selap won, kaömp mor nas ën i kaö imën kopët naar pël ëak wia. Ma ten kak së omën selap eporöa kaömp nant sum ëënëak yaan ma?” ¹⁴Ompörö selap pan 5000. Pötaanök pël mëëa. Pël maan Yesuuk pitën epël ök mëëa. “Ar omnaröen ök maan pit kom ëak rongan 50 50 pël wel aisap.” ¹⁵Pël maan ruurö pit pël elmëen omën pourö wel aisëa. ¹⁶Pël ëën Yesu pi kaömp mor nas pötring i kaö imënaar wak kutömweriil iteneë Anutuun yowe mëak pelak omnarö kom ë mampënëak ruurö mena. ¹⁷Pël ëën omën pourö nak kep ëak kaut olaan ruurö wak kër 12 pötë waulön peö ëa.

Pitaak Yesuun Kristo mëëa
(*Matiu 16:13-19; Maak 8:27-29*)

¹⁸Akun nentak Yesu pi pimtë ruuröaring pëen wë kimang ya mëna. Pël ëak pitën epël mëak pëël mëëa. “Omnarö neen talëp aim?” ¹⁹Pël maan pit kangiir epël mëëa. “Narök niin, ‘Son i yamëaup,’ pël aim. Ën narök pöt, ‘Elia,’ pël yaan narök, ‘Tektek ngön yaaö ngaan wakaimauröakaan nampök wal ëa,’ pël aim.” ²⁰Maan Yesuuk epël mëëa. “Ën arimtok pöt talëp aim?” Pël maan Pitaak kangiir epël mëëa. “Ni Kristo, Anutuuk Yaö Niiaup.”

Yesu pi pimtë wel wiak wal ëëpna ngönte ök mëëa
(*Matiu 16:20-28; Maak 8:30-9:1*)

²¹Pël maan Yesuuk pitën Pitaë ngön mëëa pöt omnaröen ök mepanëak nga mëëa. ²²Pël mëak yal menak epël mëëa. “Omën Këëp ne wë ënëmak këëmre këlangön kësang kat wiire ngarangkre kiri ar yaaö kaöaröere ngön kosangötë ngarangkörö pit kasëng nemenak nemëngkën wel wiak akun nentepar nent kaalak wal ëëmaap.”

²³Pël mëak omën pouröen nent epël mëëa. “Namp pi nem ënëm elnëepënëak pöt pimtë könöökë kentöt këëpöt weseë, ‘Ne Yesu pimëen

wel wiima pöt pangk ëëmaap, pël wesak pim këra yetapër kët poutë waalak nem ënëm ëëp. ²⁴Namp pim wëwëet keimön ëäk öpna pöt pim wëwëet kö sëpnaat. Ën namp nemëen yak wëwëet këëpöt wasëpna pöt pim wëwëet ompyaö orö morëëpnaat. ²⁵Ën namp yangerakë omnant pout kent ëäk weim wëen pötök pim wëwë ompyaut utpet mowasën won sëen omën pötök tolëël kaamök elmëëpën? Pël naëpan. ²⁶Namp pi nemëntre nem ngönëntaan omnaröa ëöetak ëö ëëpna pöp ënëmak Omën Këëp ne nem Pëpape ngëengk enselöröaring pitëm ëwaat nem rangk elaan nem kutöm ëwaöring oröak piin kaaö elmëëmaap. ²⁷Ne yaap niamaan. E taua eporö arëkaan narö wel nawiin om wëen Anutuu wa ngaöök nimëëpna pöt yaaröön itaampun sa.”

Yesu pi möönre koröp maim wa

(Matiu 17:1-13; Maak 9:2-13)

²⁸Yesu pi ngön pöt mëak wë kët 8 ëäk won sëen Pitaare Sonre Semsre pël ëäk pit koirak Anutuun ök mapënëak rosir naöökë sa. ²⁹Pël ëäk ök yemaan ë kosaö maim koröp oröön ulpëënëpta kölam panë tëen ëwa elmëa. ³⁰Pël ëen omën naar oröak piiring ngönngön ëa yapintepar Mosesre Elia. ³¹Piarip kutöm ëwaöring oröak wë Yesu pi Anutuu yaö mëëa pöl Yerusalem kak së wel wiipna pöta ngönte piiring aim ³²wëen Pitaare karaar pit kakom pan yaëënak ke urak it nganga sak itaangkën Yesuu ëwaö wiaan omën pöaar piiring tauaan itena. ³³Pël ëen piarip Yesu wil moulmëak sëpënëak yaëën Pita pi köpël yak Yesuun köntak epël mëëa. “Kaöap, ten eprek wëen ompyaö yaë. Pötaanök ten ka kot nentepar nent ëäk ök renaan, nent nimëën, nent Mosesëen, nent Eliaëen ëäk.” ³⁴Pël yemaan tapët pöt uröam nempel iri kaka elmëen pit kas ëa. ³⁵Pël ëen uröam pömpelë öngpökaan ngön epël oröa. “Epop nem Ruup, piin yaö mëëaup. Pötaanök ar pim ngönte kat wiin.” ³⁶Pël ëen pit ngön pöt kat wieë itaangkën Yesu pimënt tauaan itena. Pël ëäk pit omnant pitëm itaampööre kat wi ëa pöt tapëtakëer omnaröen ök nemaan om yak wesak wakaima.

Yesuuk yokot namp urmerap piik wëen waö ë momëa

(Matiu 17:14-21; Maak 9:14-29)

³⁷Ëlpam walën rosiraöökaan ngemaan omën kësang pan Yesu kan kourak koira. ³⁸Pël ëäk omën pöröa tekraakaan nampök epël mëëa. “Rë yanuulaup, ni nem yokotupön itempëëk yak kosang wesak kimang yeniak. Pi kopëtapök yaë pötaanök. ³⁹Urmerapök pi taintaë wak wëen këlël aim wë. Pël ëäk pöpök pi kutpat ë moolaan ngentiak ing elre mor el ëäk wieë kepeep yangësem wiaakë yaë. Pël ëen këlangön panë yemengkem wil nemoulmëen yaëën ⁴⁰nim ruuröak waö ë momëëpënëak kosang wesak kimang maan pitök waö ëen pangk naën äaut.” ⁴¹Pël maan

Yesuuk epël mëëa. “O kön wi kosang yewesaut wonörö, aë. Ar lup kosarö. Ar neen kön wi kosang nenewasën yeem kön wiin akun tolëël arring wë arim könömöt weim öm? Nim yokotup nem naë wak wais.” ⁴²Maan yokotup wak yesën urmer pöpök kutpat ë moolaan ngentiak ing elre mor el äak wiaan Yesuuk urmerapön ngön kosang mëak yokotup ompyaö mowesak pim pepap kaalak mena. ⁴³Pël ëën omnarö Anutuu weëre kosang pöten itenak yaan sa.

Yesu pi kaalak pim wel wiipnaata ngönte ök mëëa
(*Matiu 17:22-23; Maak 9:30-32*)

Pit Yesuu ëa pöten om kön wieim wëen Yesuuk pim ruuröen yas mëak epël mëëa. ⁴⁴“Ar ngön epël këëkë kat wieë. Omnarök Omën Këëp ne ngaaröa moresi neulëëpna akunet temanöm yes.” ⁴⁵Yesuuk pit ngön pöta songönten kön wiipanëak ëlëëp mowesa. Pël ëën pit ngön pöt kat wiak ëngk ma e ëën pëël mapënëak äak kas ëën sëp wesa.

Kaö sak wëauta ngönte
(*Matiu 18:1-5; Maak 9:33-37*)

⁴⁶Ruurö pit, “Tiarim naëaan talëpök kaö sak wë,” pël mëak pitëmënt ngön nga ela. ⁴⁷Pël yaëen Yesu pi pitëm kön pöten itenak runga kot namp wak pim naë tau ulmëak ⁴⁸pitën epël mëëa. “Omën namp nemëën yak runga kot ke epëlëp ompyaö elmëëpna pipop ne elnëëpnaat. Ne elnëëpna pipop nem wes nemëaup elmëëpnaat. Arim tekrakaan namp, ‘Ne irëak wë,’ pël apna pipop pi isak öpnaap.”

Omën namp arim yaaut utpet newasën ëëpna pipop arim karip
(*Maak 9:38-40*)

⁴⁹Pël maan Sonök epël mëëa. “Kaöap, ten itaangkën omën namp nim yapintak urmerarö waö ë yamëen itenaut. Pël ëaupök omën pöp tiarim ënëm naën yaë. Pël ëën tenök pël ëëpanëak kan mowariaut.” ⁵⁰Pël maan Yesuuk piin epël mëëa. “Ar kan mowariingan. Omën namp arim yaat komun naurön ëëpna pipop arim karip.”

Sameria omnarök Yesu ka nemangkën ëa

⁵¹Yesu pi Anutuuk pi koirak kutömweri sëpna pöt temanöm yesën kosang weseëak Yerusalem kakë sëpënëak mëëa. ⁵²Pël äak omën narö wes mëen wet rëak së Sameria yangerak ka naöök së orök Yesuun kaare omnant kopëta wasëpënëak mëëa. ⁵³Pël maan omën pörö pit Yesu Yerusalem kakë sëpnaat ëwat wë yak pi sant nemowasën ëa. ⁵⁴Pël ëën Yesuu ruaar Sonre Sems piarip pöten itenak epël mëëa. “Aköp, tenip maan kutömweriaan esuwes irë pit kotöpën ma?” ⁵⁵Maan kaip ti nga mëëa. ⁵⁶Pël äak pit kak nerekë sa.

Yesuu ənəm eëpenaata ngönte
(*Matiu 8:19-22*)

⁵⁷Yesən kan kourak omən nampök epël mëëa. “Nim yasumëëtë ne ənəm elniimaap.” ⁵⁸Maan Yesuuk epël mëëa. “Kent tokörö pit pitëm ka yauraut wia. Ən intörö pitta pitëm ka epöt wia. Pël ëaap Omən Këëp nem ka uröma kaat won.” ⁵⁹Pël mëak Yesuuk omən nampön epël mëëa. “Ni nem ənəm ë.” Pël maan kangiir epël mëëa. “Aköp, ni yok pangk kat newiin wet rëak së nem pepap yang kel weerum.” ⁶⁰Maan Yesuuk epël mëëa. “Sëp was. Omən nem ngönte ngaarëk naön yaaö pöröak yok pangk wel pitëm karurö yang kel weerëpnaat. Ən ni pöt së Anutuuk wa ngaöök nimëak wë pöta ngönte ök ma.” ⁶¹Pël maan omən munt nampök epël mëëa. “Aköp, ne nim ənəm elniimaaten kent yaë. Pël ëaap ni kat wiin wet rëak kak së nem karurö mor menak waisum.” ⁶²Maan Yesuuk epël mëëa. “Omən namp pi Anutuu yaatak wë wëwë ngaanten yaköm eëpna pöpök Anutu pim wa ngaöök mëak wëaö pöta yaat yok pangk namëmpan.”

Yesuuk omən 70 ëak ngönən yaatak wes mëa

10 ¹Ənëmak Aköp pi omən munt 70 ëak kom ë ulmëak pim ənəm sëpnaal ka kotre kaö poutë naar kak nerekëən naar kak nerekëən pël pël ëak wet rëak wes mëën sa. ²Wes mëëpënëak yeem epël mëëa. “Ya lupöök kaömp kë kësang pan köp sak wë. Pël ëaap ya omnaar kopët. Pötaanök ar yesem pöt ya Pepapön kimang man. Pël ëën puuk ya omən munt narö koirak wes mëën këët wa rongan eëpnaan. ³Seë. Yesem epël kön wieë. Pol sëpsëp ruurö kent toköröa öngpök wë pöl nook ar omnaröa öngpök wes nimëën së önëën yeë. ⁴Pötaanök monere kërre ing kërre pöt wak sënganok. It wompwomp eënganëən kan kourak yesem omnarö koirak ngönaak manganok. ⁵Ar ka nentak së ilanë piptak wet rëak epël man. ‘Anutuuk öngre omp ka eptakörö mayaap elniip.’ ⁶Pël ëën ka pötak omən mayaap namp wëa pöt arim mayaap ök mëëa pöt pim naë orööpnaat. Won ëën pöt arim mayaap pöt arimtë ngësël kaip tiak waisëpnaat. ⁷Ya omnarö pit pitëm ya yamëngkauta kangiir omnant yok pangk yeö. Pötaanök ar ya omnarö arim ka önë pötak pëen wëen kaömpre iire pöt pit ningkën pöt yok pangk nën. Pël ëak ar ka paspas eënganok. ⁸Kak nerek së oröön sant niwesak kaömp ningkën pöt nën. ⁹Pël ëak kak pörökë yauman omnarö ompyaö mowesak, ‘Anutuuk wa ngaöök nimëëpënëak yaë,’ pël man. ¹⁰Ən ar kak nerek së oröön pit sant naalniin ëën pöt ar ka tomök së tauëë epël man. ¹¹‘Ar kön wiak “Ten utpet yeë,” pël wasënëëk yak arim ka epöökaan yangre ulöl tenim ingötë el menaut kaalak kërë arimtëen yanuulak. Pötaanök ar këëkë kön wieë. Anutuuk wa ngaöök nimëëpnaaten kaaö yeë.’ ¹²Ne niamaan kat wieë. Ngaanëër Sotom kakörö pit utpet ëeima. Pötaan akun kaöaöök Anutuuk

Sotom kakaanörö pitëm utpetatë kangut mampnaat. Ën ka ke pilötë pörö utpet pan ëen Sotom omnaröa kangut kaö wesak mampnaat.”

Yesuuk ka nantë omën lup kaip natiin ëauröaan yaköm ngön mëea
(*Matiu 11:20-24*)

¹³“Yakömpe, Korasin omnaröen. Yakömpe, Pesaita omnaröen. Nem retëng weëre kosangöt arim naë elnia pöl Tainya Saiton omnaröen elmëanëen pit ngaanëer pitëm lupöt kaip tiak ulpëenre poë koröp sinöt ëak ka kosöt kolak pitëm koröpöök wa mëan tapön. ¹⁴Pötaanök wë ënëmak akun kaöaöök Anutuuk Tainya Saiton omnarö pitëm utpetatë kangut mampnaat. Ën ar pöt utpet pan ëen pitëm kangut kaö wesak nimpnaat. ¹⁵Ën Kapanëam omnarö, ar kutömweriil isën ma? Won, ar es parëaöök ngëmanëët.” ¹⁶Pël mëak Yesuuk pim ruuröen epël mëea. “Arim ngönöt kat wiipna piporö nem ngönte kat wiipnaat. Ar kasëng nimampna piporö ne kasëng nemampnaat. Ne kasëng nemampna piporö wes nemëaupta kasëng mampnaat.”

Ya omën 70 pörö kaalak waisa

¹⁷Omën 70 pörö ya nga im olëak kaalak ërëpsawiarëng së oröak Yesuun epël mëea. “Aköp, ten nim yapintak urmerarö waö elmëen tenim ngönöt kat yawi.” ¹⁸Maan epël mëea. “Ne itaangkën Seten pim weëre kosang won sëen pi kent tangaarötë yaë pöl kutömweriaan wais yengenti. Pötaanök ar peene urmerarö waö yaalmë. ¹⁹Kat wieë. Ne yok weëre kosang ninaut. Pötaanök ar kamalre körngap pörö ing mësaan kööre toköp Seten pim weëre kosang pötak ar il naniwaspan ma këere nga nentak utpet naniwaspan. ²⁰Ar pöt, urmerarö arim ngönöt kat wia pötaan ërëpsawi ëëngan. Won, ar Anutuuk arim yapinöt kutömweri wa yawi pötaanökëer ërëpsawi ëëë.”

Yesu pi ërëpsawi ëak pim Pepapön yaya mëea
(*Matiu 11:25-27; 13:16-17*)

²¹Akun pötak Ngëëngk Pulöök Yesu kaamök elmëen ërëpërëp kësang ëak Pepapön epël mëea. “O Pep, ni kutömre yang poutë Pepap. Niin yowe yëniak. Ni omën ëwatöröaan nim ngönënte ëlëep yaalmëaup. Ën kön nawiin yaauröaan pet yaalmëaup. Mak, Pep nim kentöök pël yaaup.” ²²Pël mëak omën pouröen epël mëea. “Pepak omnant pout ne nenaut. Pötaanök omnarö ne Anutuu Ruupë songönten köpël wë, Pepakëer ëwat wë. Ën Pepenta tapël wia. Omnarö piin köpël wë, Ruupökëer ëwat wë. Pötaanök Ruupök omën nampön Pepapë songönten ök maan yok pangk ëwat sëpnaat.”

²³Pël mëak Yesu pi kaip tiak ruurö pitëmtën epël mëea. “Omën it ngolöpöt arim ityaangk epötön ërëpërëp ëënëët. ²⁴Ne ök niamaan. Ngaan

tektek ngön yaaöre yang omp akörö kësang pit omèn epotön itaampënëak äak itnaangkën äautak ar peene ityaangk. Kat wiipënëak äak kat nawiin äautak peene kat yawi.”

Sameria omèn nampök pim kööre toköp ngarangk elmëa

²⁵ Omèn ngön kosangöt ewat nampök Yesuun morök elmëepënëak epël mëëa. “Rë yanuulaup, ne tol äak wëwë kosangta yaö sum?” ²⁶ Maan Yesuuk kangiir epël mëëa. “Ngön kosangöt pepeweri tolëël wiaan sangk kel yaaup?” ²⁷ Pël maan omèn pöpök epël mëëa. “Anutu pi nim Aköp. Ni piin lup sant elmëak nim lupmerre könre weëre kosangre kön yawiaare pipot pout pimëën pëël elmëak nimtëen lup sant yaën tapël nim karipön elmëem pël wiaap.” ²⁸ Maan Yesuuk epël ök mëëa. “Yok pangk yaan. Pël ëëmë pötak wëwë kosangta yaö sumëët.”

²⁹ Pël maan omèn pöp pi pimtën wak isëpënëak Yesuun epël mëëa. “Ën nem karip talëp?” ³⁰ Maan Yesuuk watepang ngön nent epël ök mëëa. “Yuta omèn namp Yerusalem kakaan Yeriko kakë sëpënëak yesën këkain yaaö narök kamtaöök koirak mën olëak pim ulpëenre omnant wak sëen wel wiipënak eim wieëa. ³¹ Pël ëën kët pötak kiri ar yaaö namp kan tapöök së itaangkën wiaan keker elmëak sa. ³² Pël ëën Liwai ngönën omèn kiri ar yaaö kaata inëen namp kan tapöök së orök itenak keker elmëak sa. ³³ Pël ëën Sameria omèn namp Yuta omnaröa kööre toköröa naëaanëp pi kan tapöök së orök omèn pöpön itenak yaköm pan ëa. ³⁴ Pël ëën naë së mën ilautë kolapötre wain iit wa momëa. Pël äak kör mokoëak wa pim pol tongkiipë rangk ulmëak mësak së su ka nentak moulmëak ngarangk yeem ka ura. ³⁵ Pël äak wangam kanök sëpënëak sum 2 kina pöt su ka pöta pepap menak epël mëëa. ‘Ni omèn epop ompyaö wesak ngarangk ëëm. Nim sum nant pimëën won wesan ëën pöt nem kaalak waisumaatak kangit nimpaat.’”

³⁶ Yesuuk watepang ngön pöt më pet irak ngön kosangöt ewat pöpön epël mëëa. “Omèn naar namp pöröakaan talëpökëër omèn këkainörök mëna pöpë karip yaë?” ³⁷ Pël maan omèn pöpök mëëa. “Mënaup sant mowesa pöp.” Maan Yesuuk kangiir epël mëëa. Niinta së tapël ëëm.”

Mataare Maria piarpim ngönte

³⁸ Yesure pim ruurö pit së kak nerek oröön öng nampë yapinte Mata puuk Yesu pim kaatak koirak së ulmëak sant mowesa. ³⁹ Pël ëën Mataë nang namp wëa yapinte Maria pöpök Yesuu naë së pim ingrak wel aisëak wë ngönën yaan kat wia. ⁴⁰ Pël ëën Mata pimënt kaömp kësang ar yeem pangk naën ëën kön selap äak Yesuu naë së epël mëëa. “Aköp, nem nangap pi ne wil neulëak sëen nemënt kaömp ar yeë. Pöten ni kön wiin yok pangk yaë ma? Ni maan ne kaamök elnëëp.” ⁴¹ Pël maan Yesuuk piin epël mëëa. “Mata, Mata, ni kaömp kësang ar ëëmëëtaan kön selap äak ya

ngës yaën. ⁴²Pël äaap ar omën kopët nent äënë pöt pangk. Maria pi omën kopët ompyaö tapët yaë. Pötaanök sêp waspanok mangan.”

Kimang yamëëauta ngönte

(Matiu 6:9-15; 7:7-11)

11 ¹Akun nentak Yesu pi nal sê Anutuun ök maima. Pël äak pet irën ruuröakaan nampök epël mëëa. “Aköp, Son pi pim ruuröen Anutuun ök mapënëak rë mouleima pöl nuuk ten nent rë nuul.” ²Maan Yesuuk epël ök mëëa. “Ar Anutuun ök manëak pöt epël man:

‘Pep, nim yapinte ngëengk wiaap.

Ni wais wa ngaöök nimë.

³Kët poutë tenim kaömpöt nimp.

⁴Tenim saunatë kangut kërë nuula.

Tenök omnaröa saun tenimëen yaalni pötë kangut tapël kërë yemoolak pötaanök.

Moröktak nuulëenganok,’ ”

⁵Pël mëak Yesuuk kaalak yal menak pim ruuröen epël mëëa. “Arim naëaan nampök röök ulöpöök sê pim karip ka uraan it moilak epël mapnaat. ‘Ngöntöp, ni kaömp nemesiar nemes äak nan. ⁶Nem kar namp kan im wais nem naë oröön kaömp mempaat won.’ ⁷Pël maan ka pepap pi wal äak epël mapnaat. ‘Ni tol äen ka uraan it yeneilën? Kaat kan wariaan rungaaröeta ka uraap. Yok pangk kaömp naningkan sa.’” ⁸Pël mëak Yesuuk yal menak epël mëëa. “Ka pepap tol ëëpën? Ne niamaan kat wieë. Pi ‘Nem ngöntöpök ya,’ pël wesak nemampan. Om pim ke urak mapna pötaan omnant pim mapna pöt mampnaat. ⁹Pöta nokoliit niamaan. Kimang maim olëak omën këët önëët. Ngaöl ëeim sê këët koirënëët. Kanwer körangkörang maimën të niwiipnaat. ¹⁰Anutuun kimang yamëëaurök omnant yeö. Ngaöl yaaurö Anutuu naëaan këët yokoir. Kanweri körangkörang yamëëauröaan Anutuuk të yemowi. ¹¹Arim naëaan namp pim ruupök animauten maan kamal utpet namp wa mampën ma? ¹²Ma kokor ngeepön maan körngap namp wa mampën ma? Won. ¹³Ar omën utpetarök arim rungaarö omën ompyaut men yeë pöl arim Pep kutömweri wëaup puuk il niwesak Ngëengk Pulöön piin kimang maan nimpnaat.”

Omën naröak, “Pielsepul pöpök Yesu kaamök äen ya yamëngk,” pël mëëa

(Matiu 12:22-30; Maak 3:20-27)

¹⁴Yesuuk omën urmerapök elmëen ngön naën wëaö namp waö ë momëen orök sëen ngön yaap yaan omnarö itenak yaan sa. ¹⁵Pël yaëen narök epël mëëa. “Pi urmeraröa kaöap Pielsepul puuk kaamök elmëen urmerarö waö ë yemomë,” pël mëëa. ¹⁶Pël yaëen narök Anutu

piiring wë ma won pöten itaampënëak kutöm retëng nent ëëpën mëak morök elmëa. ¹⁷Pël yaëen pi pitëm lupötë itenak mëëa. “Yang nerakë omnarö pitëm naë nga oröön nga elak kom ëak wëen weëre kosangring naön ëëpnaat. Ën ka naöök wëaurö pit tapël kom elmëen repak sëen ka kosaö wiaapnaat. ¹⁸Pöta ök Setenë omnarö pit kom ëak pitëmënt nga elëpna pöt tol ëak pim yaat kosang sëpën? Ar neen, ‘Pielsepulök kaamök elmëen urmerarö waö ë yamë,’ pël yak. Arim ngön pöt yaap ëanëen nemorö waö ë mëan tapön. ¹⁹‘Pielsepul puuk kaamök elmëen urmerarö waö ë yamë,’ pël aim. Pötaanök arim ngön pipët yaap yeëanëen arim ruurö pitta Pielsepul kaamök elmëen urmerarö waö ë mëan tapön. Pötaanök arim ruurö pitëmtok arim ngön pöt kaar ëan pöt tekeri yewas. ²⁰Ne Anutu weëre kosangöök urmerarö waö yeë. Pötaanök Anutuu wa ngaöök yanimë pöt arim naë yaarö. ²¹Omën nga namp, Seten, pim raëëp wak tupre ka pimtak ngarangk ëak öpna pöt pim omnant muumöngk wiaapnaat. ²²Pël ëaap omën nga munt namp weëre kosangringëp nook wais il mowesak raare inre tang pim kosang wesak weëa pöt wa ëp ëak pim omnant pout kom ëak omën muntarö mempaat. ²³Namp ne sant naalnëen yaë pipop kööre tok yaalnë. Namp neering pol sëpsëpörö wa top naën yaë pipop pi sëpsëpörö rep yamë.”

Urmerap kaalak waisëpna pöta ngönte

(Matiu 12:43-45)

²⁴Pël mëak Yesuuk pitën watepang ngön nent epël ök mëëa. “Urmer namp omën nampökaan oröak së kosangöök wë urre korumön ap wesak epël kön wia. ‘Nem ka ngaan wakaim olëak waisautakë kaalak sumaan.’ ²⁵Pël kön wiak së itaangkën ka tapët kooore katëp ëak ë rangi ulmëen kos wieëa. ²⁶Pël ëën pi kaalak së urmer muntarö 7 ëak koirak waisa. Pörö pim ök won, utpet panëëro koirak wais ka kopët taptak wëa. Pël ëën omën pöp pi ngaan utpet kot nent wakaimaupök ënëm sasa utpet pan sa. Pöta ök namp pim lupmeri ne won kos wiaapna pöt pi ënëmak utpet pan ëëpnaat.”

Ërëpsawiarang wëauta ngönte

²⁷Yesu pi pël yemaan öng nampök omnaröa tekraakaan ngön ëak epël mëëa. “Niwilak kapa nina pöpön kön wiin ërëpsawi yaë.” ²⁸Maan Yesuuk epël mëëa. “Pipët yaap yaan. Nook pöt, Anutuu ngönte kat wiak wak wë piporöen kön wiin ërëpsawiarang yaë.”

Omën naröak Yesu ya retëng nant mëmpënëak mëëa

(Matiu 12:38-42; Maak 8:12)

²⁹Omën kësang pan pim naë së wa top yaëen pi pitën epël mëëa. “Omën peene akun eptak wë eporö ar utpetarö. Ar ya retëngöt yamëngka

pöten ke urak yenëak. Pötaanök ne ya retëng nent naëngan, ngaan Sona pim elmëa pöta ököt peën pet elniin itaampunëët. ³⁰Sona pim naë omën oröa pipët Niniwa kak wëauröaan Anutuuk pitën retëng pipët pet elmëa. Pipta ököt Omën Këëp nem elnëëpna pipët akun eptak wë eporö arën retëng pet elniimaat. ³¹Ënëmak Anutuu omën kom elniipna akunetak öng ak namp yang we naöökël wakaimaup pi wal ëak arim kön wi kosang newasën yeë pöt war wasëpnaat. Pöt öng pöp yang kaö pantakaan Solomonë naë wais pim ewat kësangöt kat wiipënëak waisaup pötaanök. Pël ëaap omën peene wë epop nook Solomon il yemowasetak ar nem ngönöt kat nawiin yeë. ³²Ënëmak Anutuu omën kom elniipna akunetak Niniwa kakaanörö pit wal ëak peene wë eporö arim utpetat tekeri wasëpnaat. Pöt Niniwa omnarö pit Sonaak ngönën ök maan kat wiak lup kaip tiaurö pötaanök. Pël ëaap omën peene wë epop nook Sona il yemowasetak ar nem ngönöt kat nawiin yeë.”

Tiarim lupötë ëwa wiaap
(*Matiu 5:15; 6:22-23*)

³³“Ar esuwes mangiak karök wiire kapita öngpök më pël naëngan. Ngaarëk wesirën ëwa ëaan omën kakaati waisëpnaarö ëwa pöön itaampnaat. ³⁴It pipöörar arim koröpöökë rampewes. Arim itöök omnant itenak kön ompyaut yawiin pöt arim lupötë rampewesi yaë pöl ëwa ompyaö ëaapnaat. Ën arim itöök omnant itenak kön utpetat yawiin pöt arim lupötë köö olëaapnaat. ³⁵Pötaanök arim lupötë ëwa wia pipët köö olapanëën ngarangk këëkë ëën. ³⁶Pël ëën arim lupötë kout won, ëwaat peën wiaan pötak esuwesi yaë pöl ëwa elniaan önëët.”

Yesuuk Parisi omnaröere ngön kosangötë ngarangkörö pitëm utpet
yaaut war wesa

(*Matiu 23:1-36; Maak 12:38-40; Luk 20:45-47*)

³⁷Yesu pi ngön pöt më pet irak wëën Parisi ngönën omën nampök kaömp nëmpënëak yas maan pim kaatak së ilëak wel aisëa. ³⁸Pël ëën omën pöp itaangkën Yesu Yuta omnaröa yaaul kaömp akunetak i nairën ëa pöten kön wiin pangk naën ëa. ³⁹Pël yaëën Yesuuk itenak epël ök mëëa. “Ar Parisi omnarö kelönre söwarre pöt kasngaëël peën i yairem öngpök i nairën ëën kewil wia pöl ar koröpöök ompyaö wasën arim lupötë pöt kainre utpet yaaut peö ëak wë. ⁴⁰Kaökaurö aë. Anutu omnantë koröpöt ket ëaup pi lupötta ket naën ëa ma? Ar pöt, arim koröp peën kölam wasënëak kent yeëetak Anutu pöt, tiarim lupötta kölam sëpenëak kent yaë. ⁴¹Ar arim lupötëaan kësangën yaat mëmpunë pötak arim lupötë kout won sëpnaat.

⁴²“O Parisi omnarö, yakömpe. Arim naë könöm nant orööpnaat. Ar ëwamre kaëkoöre këënre pöt wa top ëak moresiar wesak nokoliil nent

Anutuun yaö yaalmë. Ar omën pas pöt yeemak nokoliil omën ompyaut ëere Anutuun lup sant elmë pöt naën yeë. Poutepar ëënë pötaar ompyaö. ⁴³O Parisi omnarö, yakömpe. Arim naë könöm nant orööpnaat. Ar ngönën tupötë kakaati së omnaröa itëkëel wel aisanëeten kent yaaurö. Pël äak omnarö wa ronganöök koirak ërëpsawi ngön niapnaaten kent yaaurö. ⁴⁴O yakömpe. Arim naë könöm nant orööpnaat. Ar omnarö yangaöökë ongpök weera pöta ök. Pël äaan omnarö utpet wia pöten köpëlëk roro sak waisak yaë.”

⁴⁵Yesu pi ngön pöt maan ngön kosangötë ngarangk nampök epël mëëa. “Rë yanuulaup, nim ngön pipët tenta yaniö.” ⁴⁶Maan Yesuuk kangiir epël mëëa. “O ngön kosangötë ngarangkörö, yakömpe. Arta arim naë könöm nant orööpnaat. Ar ngön kosang nant pit ngar öpënëak arim könöokaan mangkën pit ngar öpënëak këlangön kat yawiin arimënt kaamök naën yeë. ⁴⁷Yakömpe. Arim ëarök tektek ngön yaaurö mënaut. Pël ëën arök pitëm yangaö wa ngolöp wesak ë yemorangi. ⁴⁸Pël yeem arim ëaröa eima pötön kön wiin ompyaut yaë. Pitök tektek ngön yaaurö mëngkën wel wia. Ën arök yangaö ë yemorangi. ⁴⁹Pötaanök Anutu ëwatëpök epël äaut. ‘Ne tektek ngön yaauröere nem ngön yaaö omnarö pitëm naë wes mëën narö këlangön kat mowiire narö mëmpö pël ëëpnaat.’ ⁵⁰Ar arim ëaröa eima pötön kön wiin ompyaut yaë. Pötaanök omën ngaan tektek ngön yaaurö mëmpö waiseima pöröa saunatë könömët akun eptak wë eporö ar önëët. ⁵¹Ngaanëër arim ë nampök ngës rëak Apel mënak mëmpö mëmpö ë wais Sekaraia pi kiri ar yaaö kaata kakaati mënaut. Pötaanök ne niamaan kat wieë. Mëneima pöta könöm pöt peene ar akun eptak wë eporöa naë pet irëpnaat. ⁵²O ngön kosangötë ngangkörö, yakömpe. Arim naë könöm nant orööpnaat. Ar ngönën kat yawiauröa kanö il yemowariaurö. Arimëntta kan pöök nasën wë omnarö sëpanëak kan yemowariaurö.”

⁵³Ngön pöt mëak yesën ngön kosangötë ngarangköröere Parisi ngönën omnarö ngës rëak pim ököök ë yesem morök elmë sa. ⁵⁴Pël yeem pim këmtakaan ngön nent kat wiin korar aan pöt pötak utöpënëak ngarangk këëkë pan äa.

Kaarötön ngarangk ëëpenaata ngönte

(*Matiu 10:26-27*)

12 ¹Omën selap pan Yesuu naë wa top äak teptep äak naröa ingötë rangk naröaat mësäak wëa. Pël ëën Yesuuk pim ruuröen wet rëak epël mëëa. “Parisi omnarö pit kaar yaaurö. Yis kaömp peret ket yaaö pöt korupaë kas möautë öngpök ëlëëp repak yes pöl pitëm kaar yaaö pöt repak yes. Pötaanök arim naë repak waispanëën ngarangk këëkë ëën. ²Omën ngep ëën wia pipot wiakaim wi naöpanëët. Ënëmak wëlël ëën omnarö itaampnaat. Ën ëlëëp wia pipot wi naöpanëët. Pipot tekeri sëpnaat. ³Pötaanök arim koutak ngön yak pipot omnarö pit ëwaatak kat

wiipnaat. Ën arim kaata kakaati ngön laöök yak pipot ënëmak omnaröa tektrak wë kaö wesak orööpnaat.”

Omën kopët nampönökëer kas elmëëpa
(*Matiu 10:28-31*)

4“Ngöntörö, ne niamaan. Ar koröpö pëen nimëmpnaaröen kas ëëngan. Pit pël äak rangkël munt nant naalniipan. 5Ën arim kas ëënë pöpön nook ök niamaan. Ar Anutu nimënak ënëmak kaalak es parëaöök wa nuulapna pöpönökëer kas ëën. 6Omnarö tiar int sëpër mor nas pörö 2 toea pötak sum ëëpenaatak Anutu pi int kot ke pëlöröenta kat nokolön yaaup. 7Ën omnarö ar pöt, arim kepön ëpötönta ewat wëaup. Pötaanök ar kas ëëngan. Anutuuk kön wiin arök int koturöa sum pöt il mowasën arën kat nokolön yaaup.”

Yesuu yapinte apenaata ngönte
(*Matiu 10:32-33; 12:32; 10:19-20*)

8“Ne niamaan kat wieë. Namp pi omnaröa ëöetak, ‘Ne Yesuu ënëm yeë,’ pël apna pöp Omën Këëp nookta kangiiir Anutuu enselöröa ëöetak, ‘Pi nemop,’ pël ama. 9Ën namp pi omnaröa ëöetak neen yak newasëpna pöp nookta Anutuu enselöröa ëöetak piin yak mowasömaap. 10Namp pi Omën Këëp neen utpet wesak apna pöp pim saun pöta kangit Anutuuk kërë moolapnaat. Ën namp pi Ngëëngk Pulöön utpet wesak tapël mapna pöp pim sauneta kangit ent ë nemoolahan. 11Ën omnaröak ngönën ngarangköröere yang ngarangköröa naë mës nuwak së ngön yaatak niulëpënëak yaëën pöt ngön nokoliit tolël menet äak kön selap ëënganok. 12Akun pötak ngön anë pöt Ngëëngk Pulöök tekeri wes nimpnaat.”

Mon omën kaökaupë ngönte

13Omnarö pitëm tekraakaan nampök Yesuun epël mëëa. “Rë yanuulaup, nem nanëp pi tenpim pepapë mor kolöt pimënt wak wë. Pötaan ni ök ma. Pël ëën nent kom äak ne nampnaan.” 14Maan Yesuuk epël mëëa. “Talëpök ne arim ngön ë pet irööre omnant kom ë pël ëëmëak yaö neea? Pël naëngan.” 15Pël mëak yal menak pitën epël mëëa. “Ar ngarangk ëën. Ar omnantëen kentre kaur ëënganok. Omnarö pitëm omën kësang wa pipotök wëwëet koir nemangkën yaaup.” 16Pël mëak watepang ngön nent epël mëëa. “Omp ak namp pim yaak kaömp kësang pan oröa. 17Pël ëën pi epël kön wia. ‘Ne kaömp kaat wonöp. Oröptak kaömp epot wa wiim? 18Ne epël ëëm. Kaömp kaat töölak kaö wes ök rëak nem kaömpre omnant pout wa wiimaan. 19Pël äak epël kön wiimaat. Peene akun eptak nem kaömpre omnant kësang pan wia. Pötaanök akun wali wak wë në pël ëeimeë ërëpsawaring kë seim ömaat.’ 20Pël maan Anutuuk epël mëëa.

‘Kaökaup, ni röök eptakëer wel wiimëep. Talëpök kopëta wes wian pöt öpën?’ ” Pël mëak Yesuuk ngön kaut epël mëä. ²¹ “Omën narö Anutuuk naëaan ulöpre moup pöt pitëm lupötë won wiaan yangaakë omnant ulöpre moupring öpna pörö omën pöpë ök sëpnaat.”

Koröpöökë omnantëen kön selap naën ëëpa

(Matiu 6:25-34)

²² Pël mëak Yesuuk pim ruuröen epël mëä. “Pötaanök ne niamaan. Ar arim wëwëetaan kön selap ëak epël anganok. ‘Tiar kaömp tarëkaan öpen?’ Ën koröpöonta kön selap ëak epël angan. ‘Oröpötök kör koëpen?’ ²³ Kaömp pöt këet won, wëwëetakëer këet. Ën ulpëenre poë koröp pöt këet won, koröpöökëer këö. ²⁴ Ar intöröen kön wieë. Pit kaömpöt ngëntöore wa peram wi pël naën yaauröak Anutuuk kaömp koir mangkën neim wë. Omnarö arök intörö il yewas. Pötaanök pi ngarangk elniipnaat. ²⁵ Ma arim naëaan nampök weëre kosang wia pöt yok pangk pimtë wëwëeten kön selap ëak kot nent wali wasëpën sa ma? Won. ²⁶ Arök kot ke pëlöt naënröak tol ëënak omën muntatëen kön selap yeë? ²⁷ Ar polpol puutön kön wieë. Pit pitëm ulpëenre poë koröpötëen waur naën yaë. Pël yaëetak ne niamaan. Omp ak Solomon pi omnant kësang wieëaupök ë rangiak wakaima. Pël ëaap pim ë rangiatök polpol pu pötëet il nemowasën. ²⁸ Këra pu ompyaut ya lupöök peene yaarö, ëlpamök tiak es marën won sëpnaat pël yewas pipotta Anutuuk maan ompyaut yaarö. Kön wi kosang panë newasënrö ar pöt, Anutuuk koröpöökë kaamököt nin yaë. ²⁹ Pötaanök ar iire kaömp nënë pötön kön selap ëëngan. ³⁰ Yangerak köpël omnarö pit omën pipotëen kön kësang wia. Pël ëaap arim Pepap ar wëwë koirënëen iire kaömp nënë pöten kön wia. Pötaanök omën pötëen kön selap ëëngan. ³¹ Ar pöt, Anutuuk wa ngaöök nimëepnaataan weë ngentiin. Pël ëen puuk omën pipotta koir nimpnaat.”

Kutömweri omën ompyaut wa top ëëpnaata ngönte

(Matiu 6:19-21)

³² “Sëpsëp rongan kot epët ar kas ëëngan. Pep pi ar wa ngaöök nimëepënëak kön wiin pangk yaë. ³³ Arim omnant pout sum ëak mon kangiiir önë pöt wonörö meneë. Pël ëak ar mon weë panëet wak wëen utpet nasëpanëet. Titi tëere kain wë pël naëpanëet. Mon pöt arimëen kutömweri wiaapnaat pötaanök. ³⁴ Arim omën ompyaut wia pörekël könötta wiaapnaat.”

Lup itit öpenaata ngönte

³⁵ “Ar poë koröp mënt wes urak es rangiak kopëta weseë. ³⁶ Ar pël ëak inëen omën narö pitëm kaöap wa topöökaan wais kanwer körang elmëen të mowiipënëak kor wakaima pöta ök ëë. ³⁷ Pël ëen inëen

ruurö ka naurön wiaan wais itaangkën pöt pit ërëpsawi ëëpnaat. Ne yaap niamaan. Kaöap pi poë koröp mënt wes urak urötë wa moulmëak kaömp nëmpnaataan inëen elmëëpnaat. ³⁸Ën pi röök lupöök ma ëlpam walëpënëak yaëen pit ka naurön wëen wais itaangkën pöt pit ërëpsawi ëëpnaat. ³⁹Ar epël kön wieë. Ka pepap pi kainëpë waisëpna akuneten ëwat wëanëen pi itit wë ngarangk ëen kainëp kaat pör menak neilaan ëan tapön. ⁴⁰Omën Këëp nem waisuma akunetak ar kön nenewiin wëen pipël ëëm sa. Pötaanök ko ëäk ön.”

Inëen ru ompyaupre utpetapë ngönte

(Matiu 24:45-51)

⁴¹Yesu pi ngön pöt maan Pitaak epël mëëa. “Aköp, ni watepang ngön pipët tenimëntëen ma ten omën pouröaan yaan?” ⁴²Pël maan Aköpök epël mëëa. “Ar inëen ru ompyaupë ök sën. Inëen ru namp kön ompyaö wieë ya ompyaö yamëngkën kaöapök pim karurö ngarangk ëëë akunatë kaömp mampënëak moulmëak sa. ⁴³Ënëmak inëen ruup kaöapë ök mëak sa pöl ëeim wëen kaöap wais itaangkën pöt pi ërëpsawi ëëpnaat. ⁴⁴Ne yaap niamaan. Kaöap pi pim omnant pout ngarangk ëëpënëak moulmëëpnaat. ⁴⁵Ën inëen ru pöp pi, ‘Nem kaöap pi teënt newaispan,’ pël weseë inëen koont yokot muntarö tang mö kaömpre i ngaat nak kön irikor ëeim wë ⁴⁶pim kaöapë waisëpna akuneten kön nawiin öpna pötak kaöap kaalak waisëpna pöt pi yokot pöp möak utpet wesak omën ngön wa yoolëauröa naë moulmëëpnaat.

⁴⁷“Inëen ru namp pim kaöapë këm ngönten ëwat wëak kangk naën kat koko öpna pöp kaöapök pës kaö panë mööpnaat. ⁴⁸Ën ru namp kaöapë këm ngönten köpël wë omnant pës mööpna salöt ëëpna pöp kaöapök pës kaö namöön ëëpnaat. Pötaanök nem kaalak waisuma pötak ko ëäk ön. Namp pi omnant kësang mampnaap këët kësang tapël koirën pangk ëëpnaat. Ën namp pi ya kaö tapël menaupök kosang ngentiak ya kaö mëmpna pöp kësang tapël koirën pangk ëëpnaat.”

Yesu pi omnarö kom elniin kööre tok ëëpenëak irëaup

(Matiu 10:34-36)

⁴⁹“Ne esuwes marën ulölöt yokot pöta ök ar omnarö kom elniimëak yangerak waisaup. Pötaanök esuwes teëntom wëlëng kotöpnaaten kent yaë. ⁵⁰Ne këlangön kat wiimëak äautak pël naën wë. Pötaan ya ngësring wë pet irumaaten kent yaalnë. ⁵¹Arök ne yangerakë ngaat won wasumëak waisan wasngan. Ne omnarö kom elniin kööre tok ëënëak waisaup. ⁵²Pötaanök peene ngës rëak ka nentak omën mor nas önëërö ar kom elniin naar namp ëäk nal naar nal pël ëäk neneraan kööre tok ëënëët. ⁵³Epël ëënëët. Pepapök ruupön kööre tok yeëa. Ruupök pepapön kööre tok yeëa. Ëlëpök korömpëen kööre tok yeëa. Korömpök ëlëpëen

tapël yeëa. Pël yaëen öng lëlamringaarta namnpnampön kööre tok ëëpnaat.”

Omën orööpnaatön ëwat sëpënaata ngönte
(*Matiu 16:2-3; Maak 8:11-13*)

⁵⁴Yesuuk pël mëak omën pouröen epël mëëa. “Ar uröam yewariin itenak, ‘Kopi waisëpënëak yaë,’ pël yaan yok wais yaë. ⁵⁵Ën yanget ompyaö ëak yesën itenak, ‘Kët mapnaan yaë,’ pël yaan yok kët më yaë. ⁵⁶Kaar omnarö, ar mopöök uröamre kepilötön itenak ëwat yaauröak tol ëën akun wë eptak Anutu pim yaauta songönten köpël yeë?”

Omën nimëën ngön apnaapring ngönte wotpil wasum
(*Matiu 5:25-26*)

⁵⁷“Tol ëënak utpetre ompyaö pötepar kom naën yeë? ⁵⁸Ni ngön yaatak sumëak yeem pöt wet rëak niiring ngön wieëaupring ë kopëta wasum. Ni pël naën së niiring ngön wieëaupök ë pet yairaupë naë niulëën puuk ë pet irak polisöröa naë niulëën pitök wii kaatak niulëëpan. ⁵⁹Ne nimaan kat wi. Ni pörek wë teënt naaröongan. Nim karipë kangut pout pet ir olëakök oröömëëp.”

Omnarö lup kaip natiin ëëpënaa pöt kö sëpënaat

13 ¹Akun pötak omën naröak Yesuu naë së epël mëëa. “Kalili yangerakaan omën narö ngaan animaö iit Anutuu kiri ëëpënëak yaëen Pailatök maan pim ngaaröak mëngkën wel wia.” ²Maan Yesuuk kangiir epël mëëa. “Ar epël kön wiingan. ‘Pitëm saunat Kalili omën muntaröaat il yemowasën yak mëngkën wel wia,’ pël wasnganok. ³Won, arta lup kaip natiin ëënë pöt tapël wel wiinëët. ⁴Ën ngaan Yerusalem kak Siloam ka waliimpel töölak omën 18 ëak ngep ëën wel wia pöröeta pitëm saunat Yerusalem omën muntaröaat il yemowasënak ëa wasngan. ⁵Won, arta lup kaip natiin ëënë pöt tapël wel wiinëët.”

Këra ulöp nautön yaauta watepang ngönte

⁶Yesu pi ngön pöt mëak watepang ngön nent epël mëëa. “Omën namp pim ya lupöök kem nement ngëntën wëa. Pël ëën ënëmak ulöpörö tööpënëak së itaangkën won wieëa. ⁷Pël ëën inëën yaaupön epël ök mëëa. ‘Krismaki nentepar nent pötë öngpök këra epment töömëak wais itaangkën won yaë. Pi këpök yang kolapöt yen. Pötaanök ni ku ti ola,’ pël mëëa. ⁸Pël maan inëën ruupök epël mëëa. ‘Pël ëënganëp om öp. Pël ëën krismaki kopët epëta öngpök nook songöntak yang inin ëak pol yaat köm lëëmaat. ⁹Pël ëën krismaki ootak ütöpna pöt yok pangk. Nautön ëëpna pöt ku tiimëët.’”

Yesuuk kë yesa akun ngëëngk nentak öng namp ompyaö wesa

¹⁰Yesu pi kë yesa akun ngëëngk nentak ngönën tup nentak së omnaröen ngönën ök mëëa. ¹¹Pël yaëen omnaröa tekrak öng namp

urmerap piik wëen yauman sësë eim wëen krismaki 18 ëak won saup wëa. Öng pöp kasngelö pak ëak wë wotpil tau naön yaaup. ¹²Pël ëen Yesuuk öng pöpön ngön mëak epël mëëa. “Öng epop, nook nim yaumante wa yoolak.” ¹³Pël mëak moresiar pim rangk mowiin tapëtakëër wotpil sak Anutuun yaya mëëa. ¹⁴Pël yaëën ngönën tup pöta ngarangkep Yesuuk akun ngëëngktak ompyaö yemowasën itenak ya sangën ëën omnaröen epël mëëa. “Kët 6 pipot ya akunat. Pötaanök ar ompyaö niwasëpënëak pöt akun pipotë waisën. Ën akun ngëëngktak pipotëën waisngan.” ¹⁵Pël maan Yesuuk kangiir epël mëëa. “Kaar omnarö ar, akun ngëëngkötë ar pol purmakaöre tongkiiröa kaatak së kan të mowiak mësak sëen i na yaë. Ar kön wiin arim animaurö pël yaalmëem ya yamëngk pipët ompyaut pël yewas. ¹⁶Pël ëaap öng epop pöt tiar Yuta omnaröa kar namp Apramë ëapök Setenök krismaki 18 pötë öngpök wii motëak wakaima. Pötaanök nook akun ngëëngktak wil yemoulmëep pangk naën yaë ma?” ¹⁷Pël maan pimëën kööre tok yaaurö pit ëö sa. Ën omën ëlörö pöt pim ya ompyaö yamëngka pötëën ërëpërëp ëa.

Këra lëlëpre yis pöteparë ngönte
(*Matiu 13:31-33; Maak 4:30-32*)

¹⁸Yesu pi yal menak epël mëëa. “Anutuu wa ngaöök yanimë pöt tolëälte? Ne oröp nantë ök ëëm? ¹⁹Pipët këra lëlëp nampë ökö. Omën nampök lëlëp pöp pim yaak së ngëntën oröak kaö sak wëen intörö wais morötë ngentiak ka ëp yawi.”

²⁰Pël mëak munt nent epël mëëa. “Anutuu wa ngaöök yanimë pöten oröptak ök ëëm? ²¹Pöt yis pöta ökö. Öng nampök yis pöt korupaë kas möautring wa irikor ëën pötak ekek sëpnaat.”

Kan koturakë ngönte
(*Matiu 7:13-14, 21-23*)

²²Yesu pi Yerusalemë sëpënëak yesem ka kotre kaö poutë ngönën ök maö sa. ²³Pël yaëën omën nampök pëel mëak epël mëëa. “Aköp, Anutu pi omën kopët nampnamp utpetetakaan öpën sa ma?” Maan Yesuuk pitën epël mëëa. ²⁴“Ar kan koturak ilëak wëwë kosangta kanöök sënëëtaan weë panë ngentiin. Ne niamaan. Omën selap pan kan pörak ilapënëak weë ngentiipnaatak pourö neilapan. ²⁵Ka pepap pi pim kaat kan wariak öpnaat. Pël ëën ar tomökël wë pomp ëak taueë körang elmëak epël manëët. ‘Aköp, tenimëën kan të niwi.’ Pël maan puuk epël niapnaat. ‘Ne arën köpël. Ar tarëkaanörö?’ ²⁶Pël niaan ar epël manëët. ‘Ten niiring kaömpre i ngawi naut. Ni tenim kak wais rë nuuleimënte.’ ²⁷Pël maan puuk epël niapnaat. ‘Ne arën köpël. Ar tarëkaanörö? Utpet omnarö, ar mop newiak kama seë,’ pël niapnaat. ²⁸Pël ëën ar itaangkën Apramre Aisakre Yakopre tektek ngön yaaurö pit Anutuu naë wëen itaampunëët.

Ën ar pöt kaaö yaaurö. Pötaanök tomökël wë ingre ya ilak aimeë kë pötöppötöp aim önëet. ²⁹Pël ëen omën yang we naöökaan naöök, këtëp yengampiaulaanre yeilëaulaan pourö wais Anutuu naë wel aisëëë kaömp neim öpnaat. ³⁰Kat wieë. Tiar yang omnaröa naëaan kot narö kutömweri së kaö sëpnaat. Ën kangiir kaö narö kot sëpnaat.”

Yesuuk Yerusalem omnaröen yaköm ngön mëea
(*Matiu 23:37-39*)

³¹Akun taptak Parisi omën narö së Yesuun epël mëea. “Yang omp ak Erot pi ni nimpënëak ya. Pötaanök ni eprek sëp wesak nal së.” ³²Maan Yesuuk epël mëea. “Ar kaalak së kent tok utpet pöpön epël man. ‘Yesuuk pimtën epël ya. Pi akun eptak omën urmerarö wëaurö waö ë momëak yauman omnarö ompyaö mowesak akun kot nent won sëen pet irëpnaap pël ya,’ pöt man. ³³Peeneere ëlpamök yesem muntetak Yerusalem kak oröomaap. Pöt tol ëënak? Tektek ngön yaaö namp Yerusalem kak naaröön wiaan namëngkën ëëpnaat.” ³⁴Pël mëak pimtëen epël mëea. “O Yerusalem omnarö, Yerusalem omnarö, yaköm. Ar tektek ngön yaaurö mëmpöore ngönën omën arim ngësë wes nimëaurö kël mö wel wi pël yaaurö. Kët ël epotë ne kokor ëlëpë ruurö wereweriarë öngpök wa mëak ngarangk yaalmë pöl ar wa rongan ëak ngarangk elniimëak kent kön wiak pël yaalniin ar kaaö elnëeimauro. ³⁵Pötaanök ne sëp niwasën ngarangk won önëet. Ne yaap niamaan kat wieë. Ar it nenengaangkën wakaim akun kaöaöök neen kaalak itenak epël neanëet. ‘Aköpök wes nimëen yewais epöpön yaya mepa.’ ”

Yesuuk omën namp kë yesa akun ngëëngk nentak ompyaö mowesa

14 ¹Kë yesa akun ngëëngk nentak Yesu pi Parisi omën kaö nampë kaatak së kaömp yenën omnarö pit iteneëa. ²Pël yaëen omën koröpö pön mena namp pim naë wëa. ³Pël ëen Yesuuk itenak ngön kosangötë ngarangköröre Parisi omnaröen epël mëak pëel mëea. “Tiar yok pangk akun ngëëngktak yauman omnarö ompyaö mowasëpen ma won?” ⁴Pël maan pit om ngön won sak wëen omën pöp moröak ompyaö mowesak wes mëen sa. ⁵Pël ëen pitën epël mëea. “Arim naëaan namp akun ngëëngktak pim rungaap ma pol namp yang öngöpöök ilëaan sëp wasëpen ma yok pangk akun ngëëngk taptak öpën?” ⁶Pël maan pit kangiir mapënaat ap wesak sëp wesa.

Omnarö irëak öpenaat

⁷Yesuuk omën kaömp nimpënëak së wëa narö itkëel wel aisapënëak yaëen itenak watepang ngön nent epël mëea. ⁸“Ni omën nampë këere imëntak yas niaan së pöt itkëel wel aisanganok. Pël ëëmë pöt omën yapinring namp ni il niwasëpna pöp waisën pöt ⁹omën yas niia pöpök

epël niapnaat. ‘Ni itkëel ur epët omën epop man.’ Pël niaan ëö kaö sak kasngaëel sê ömëet. ¹⁰Ën nampök pim këere imën nentak yas niaan sê pöt kasngaëel pan wel aisam. Pël ëen këere imën pepapök wais itenak epël niapnaat. ‘Ngöntöp, ni itkëel wais wel aisa.’ Pël niaan ni omën muntaröa ëöetak itkëel wëen niin kön wiin isëpnaat. ¹¹Namp pi pimtën kön wiin isëpna pöp Anutuuk wak irapnaat. Ën namp pimtën kön wiin irapna pöp Anutuuk wak isëpnaat.”

Këere imën nëmpënëak yas mëëauta ngönte

¹²Pël mëak omën yas mëëa pöpön epël mëëa. “Ni këere imën numëak nim ngöntre kar, sasre nanre nim kak omën mon wieëa piporöen yas manganok. Ni pitën mamë pöt pitök kangiir niin yas niak kangut nimpnaat. ¹³Pötaanök pël ëënganëp. Ni këere imën ar ëak pöt omën omnant won, ingre mor il tējaare it il tēja piporöen yas mam. ¹⁴Omën ke pilöröakëer kangut nanimpan. Pötaanök ni ërëpsawi ëëmëet. Om wiaan wë ënëmak omën ompyauröa weletakaan wal ëëpna akunetak Anutuuk nim kangut nimpnaat.”

Këere imën kaö ëauta watepang ngönte

(Matiu 22:1-10)

¹⁵Yesu pi pël maan kaömp yenauro pit kat wiak pitëm naëaan nampök epël mëëa. “Omën Anutuuk wa ngaöök mëëaan piiring kaömp nëmpna pörö ërëpsawi ëëpnaarö.” ¹⁶Pël maan Yesuuk ngönaak nent piin epël ök mëëa. “Omën nampök këere imën kaö nent nëmpënëak omën kësang pan yas mëëa. ¹⁷Pël ëak nëmpëna akunet temanöm sëen pim inëen ruup wes mëën sê yas mëëauröen epël mëëa. ‘Yok waiseë. Omnant pout yok wa kön ë pet iraut.’ ¹⁸Pël maan pit pourö omën pasutéel utak om öpënëak nampök epël mëëa. ‘Ne yang nent sum ëaut yak pötak wer yeneön sumaan yeë. Pötaanök nemop newaisngan sa.’ ¹⁹Pël yemaan nampökta tapël mëëa. ‘Ne pol purmakaö moresiar ya kaamök elnëëpënëak waut yak sê ya ökre was ë pet ëëmaan yeë. Pötaanök nemop ne newaisngan sa.’ ²⁰Yemaan nampök epël mëëa. ‘Ne peene tapët öng waup. Pötaan newaisngan sa.’ ²¹Pël maan inëen ruup sê pim kaöapön ök mëëa. Pël ëen kaöap pi kat wiak ya këlangön ëen inëënëpön epël mëak kaalak wes mëa. ‘Ni teënt sê kaatë omën omnant won ingre mor il tējaare it il tēja piporö pourö koirak nem kaatakë waisum.’ ²²Pël maan inëen ruup pim mëëa pöl ëak sê kaöapön epël mëëa. ‘Kaöap, nim aan pöl ëautep omnarö pangk naën ur nant om wiaap.’ ²³Maan kaöapök kaalak epël mëëa. ‘Ni kan kaö poutë sê pël ëak wilëngkë kaatë sê öngpök ilëak omën pouröen këkre tö mëak koirak wais ulmëen nem kaat peö ëëp. ²⁴Ne niamaan kat wi. Omën wet réak nem yas mëëa piporö nem kaömp pöt nanëmpan pan.’ ” Yesu pi watepang ngön pipët yamëem yas maan pim naë sëpnaaten kaaö yaaurö kutömweri piiring kaömp nanën ëëpën pël mëëa.

Yesuu ënëm ëëpenaata ngönte
(*Matiu 10:37-38; 5:13; Maak 9:50*)

25 Omën kësang pan Yesuring sa. Pël ëën pi kaip ti pitën itneë epël mëëa. 26 “Omën namp nem ënëm ëëpënëak pim ëlre pep, öngre ru, sasre nan pimoröen kent ëak neen kaaö elnëëpna pipop ma pimtë koröpöökë wëwëeteta kasëng nemangkën ëëpna pipop nem ruup pël nasëpan. 27 Pötaanök omën namp pi, ‘Ne Yesu pimëën wel wiima pöt pangk ëëmaap,’ pël wesak pim këra yetapër wak ënëm naalnëën ëëpna pipop nem ruup pël nasëpan. 28 Arim naëaan namp pim ka kaö nent ök rapën pël kön wiak pöt wet rëak monet ka pöt pangk ëëpën ma won pöten sangk kelëpnaat. 29 Ën pël naënrek köntak wap wesirak mormor ë yesem luptak së pangk naën ëën sëp mowasën om wiaan pöt omnarök itenak ökre was epël mapnaat. 30 ‘Omën epop pi kaat ök rapënëak ngës rëaupök pet nairën ëa.’ 31 Ën yang omp ak namp pi yang omp ak munt nampring nga elëpënëak wet rëak pimëntë nga omnaröa saarëët sangk kelën pimtëët 10,000, ën muntapëët 20,000. Pël ëën pimënt kön wiipnaat. Pi yok pangk muntapring nga elëpën ma won pöten kön wiipnaat. 32 Pël ëak pi kön wiin pangk naën ëën pöt pim kööre toköp kamaarek wëën omën narö wes mëën së ngön ëak nga pöt wiap wasëpnaat. 33 Pötaanök arim naëaan omën namp pi pim omnant pout kasëng nemangkënëpök nem ru nasëpan.

34 “Tomun pöt omën ompyaut. Pël äautak pim misëngö won sak wiaan tiar tol ëak kaalak misëng wasën pangk ëëpën? Pël naëngan. 35 Tomun ke pëlta ya lupöök olaöre purmakaö yaatring irikor ë pël naëngan om moolapenaat. Katëëpringëpök ngön epët kat wiip.” Pöta ök tapël narö yaap Yesu pim ënëm naën ëëpna pöt Anutuuk wa moolapnaat.

Sëpsëp kö saupë watëpang ngönte
(*Matiu 18:12-14*)

15 1 Akun nentak omën takis yewaare utpet yaaö munt narö Yesuuk ngönën ök yemaan kat wiipënëak pim naë sa. 2 Pël yaëën Parisi omnaröere ngön kosangötë ngarangkörö pit Yesuun yak këëpöt ngön mëak epël mëëa. “Omën epop omën utpet yaaurö ngöntre kar elmëak kaömp ngawi yen.”

3 Pël yemaan Yesu pimënt kat wiak watëpang ngön nent epël mëëa. 4 “Ar nampë pol sëpsëpörö 100 ëak wëaurök kopët namp kö sëpnaat. Pël ëën sëpsëpöröa pepap pi 99 pörö we naöökël kaömp neim wëën pi we naöökël kö sa pöpön ngaöl ë së koirëpnaat. 5 Pël ëak ya kë sak wa kuröpweri waalak 6 kak së oröak karuröen ngön ëak epël ök mapnaat. ‘Nem sëpsëp epop kö sëën ngaöl ë së koirak yewais. Pötaanök ërëpsawi ëëpa.’ 7 Ne ök niamaan kat wieë. Pöta ök omën wotpil 99 pörö lup kaip

tiipënëak kön nawiin yaaurö omën kutömweri wëaurö pitëmëen ërëpsawi kotkot yaë. Ën utpet kopët epop lup kaip yati pötaan kutömweri wëaurö ërëpsawi kaö yaë.”

Mon kö sauta watepang ngönte

⁸“Öng namp pi mon 1 kina wak wëen 10 toea nent kangk ngentiin pöt pi kalaö rangiak kakaati katëp ilak këekë panë ap wesak koirëpnaat. ⁹Pël ëak pim karuröen epël mapnaat. ‘Nem 10 toea irikor ëen ap weseim pöt peene yokoir. Pötaanök ërëpsawi ëëpa.’ ¹⁰Ne ök niamaan kat iweë. Pöta ök omën utpet kopëtäp lup kaip tiin Anutuu enselörö ërëpsawi yaë.”

Yokot pim pepap sëp wesak maimerekë saupë watepang ngönte

¹¹Yesu pi pël mëak munt nent epël mëëa. “Omën namp pim yokot naar wëa. ¹²Wë yokot ënëmapök pepapön epël mëëa. ‘Nim monere uröm tenpimëen yaö ëan pöt kom ëak nemëen äaut nan.’ Pël maan pepapök pim omnant pout kom ëak yokotaar mena. ¹³Pël ëen akun kot nent wë yokot ënëmap pi pimot wak yang wali nerekël sa. Pörek së wë omnantëen kentre kaur ëak pim monat pout won wes olëa. ¹⁴Pël ëak omnant pout won wesak wëen ënëmak yang pörek këen kësang nempel oröa. Pël ëen pi ngöntök panë ëen ¹⁵yang pörek omën nampë naë së wëen omën pöpök pim polöröa ngarangk moulmëen wakaima. ¹⁶Pël ëak polöröa kaömp karut mangkën nak kep ëëpën wesak itaangkën pötta nemangkën ëa. ¹⁷Pël ëen pi kön tektek sak epël kön wia. ‘Nem pepapë inëen ruurö kaömp kësang pan neim wëen ne eprek wë këenëen wel wiimëak yeë. ¹⁸Pötaanök nem pepapë ngësë kaalak sumaat. Së oröak epël memaat. ‘Pep, ne Anutüre niire ëak utpet elniaut. ¹⁹Pötaanök peene pöt nim ru panëëp pël neangan. Om nim inëen ru newasën ömaat.’ ²⁰Pël wesak wal ëak pim pepapë ngësël sa. Seim së kak temanöm yesën pepap itenak ya utpet ëen naë së kapariak tot na. ²¹Pël ëen ruupök epël mëëa. ‘Pep, ne Anutüre niire ëak utpet elniaut. Pötaanök peene pöt nim ru panëëp pël neangan.’ ²²Pël maan pepapök pim inëen ruuröen epël mëëa. ‘Ar teëntom nem ulpëen wali ompyaup momëak mor ëngö wak wais moresi momëak ing kortepar wak wais ingesiarë momëak pël ëëë. ²³Pël ëak purmakaö ru ompyaö mësëpringëp möëë. Pël ëen ar ëak yenem ërëpsawi ëëpenaan. ²⁴Nem ruup wel wia wesaupök kaalak waisa. Irikor ëaupök kaalak orö yarë.’ Pël mëak pit ërëpsawi ëa.

²⁵“Wëen yokot kaöap pi yaak wakaim olëak kaalak wais kaat temanöm yewasem kat wiin intö ngönre tanre pöt yeëa. ²⁶Pël ëen inëen ru nampön maan sëen, ‘Tol ëënak ya?’ pël mëak pëël mëëa. ²⁷Pël maan puuk epël mëëa. ‘Nim nangap kaalak waisa. Pi irikor ëak saupök kaalak wais oröa. Pötaanök arpim pepapök maan purmakaö ru ompyaö mësëpringëp möak ar ëak yen.’ ²⁸Pël maan pi kölöp ëak kakaati sëpnaaten kaaö ëa.

Pël èen pepapök wais wiap wesak ngön ök mëëa. ²⁹Pël èen pi kangiir epël mëëa. ‘Kat wi. Ne krismaki selap pan nim naë pas ya mëneimeë nim ngön nent wa noolaan äaut. Pël èen ni pol meme ru namp nem karuröaring ërëpsawi ëëmaan nenangkën äaupök ³⁰nim ru pipmor pi öng paspas yaauröaan nim omnant pout won wes olëak kaalak waisën ni pimëënökëër purmakaö ru ompyaö mësepringëp yamöön.’ ³¹Pël maan pepapök epël mëëa. ‘Yokot epop, ni kët ël epotë tepër wëaup. Pötaanök nem omnant epot pout nimot. ³²Ën nim nang epop wel wia wesaupök kaalak waisa. Irikor äaupök kaalak orö yarë. Pötaanök tiar pimëën ërëpsawi èen pangk yaë.’ ”

Ngarangk utpetapë watepang ngönte

16 ¹Yesuuk pim ruuröen ngönaak nent epël ök mëëa. “Omën omp ak namp pim inëën ru omnant ngarangk yaaö namp wëa. Pël èen wë akun nentak omnaröak omp aköpön epël mëëa. ‘Nim omnant ngarangk yaaup pi nimot köntak pentak yaë,’ pël mëëa. ²Pël maan kat wiak omnant ngarangk yaaupön yas mëak epël mëëa. ‘Ni tol yaëën omnarö nimëën yaan kat yawi? Pöta songönte itempaana nem omnant nim ngarangk yaën pötë pepewer wak wais nan. Ke pilëpök nem omnant ngarangk naëngan.’ ³Pël maan inëën ru omnant ngarangk yaaup pim könöök epël wesa. ‘Nem kaöapök nem omnant ngarangk yaauten nga neak wes nemëën tol ëëm? Ne yang kelumaata weëre kosang won. Ën sumatön kimang memaatenta ëö yaë. ⁴Peenök nem ëëmaaten kön yokoir. Pël ëëma pötak nem kaöapök wes nemëën pöt kaamök elmëëmaaröa naë sëën sant elnëëpnaat.’ ⁵Pël kön wiak omën pim kaöapë naë kangut wieëauröen ngön maan pöppöp waisa. Pël èen wet réak waisaupön pëël mëëa. ‘Nem kaöapë kangut nim naë tolëël wia?’ ⁶Maan pi epël mëëa. ‘Kolap tram 100,’ pël mëëa. Pël maan ngarangkëpök pep nent menak epël mëëa. ‘Nim pep eptak 100 pöt kërëak 50 retëng ë.’ ⁷Pël mëak nampön pëël mëëa. ‘Nim naë nem kaöapë kangut tolëël wia?’ Pël maan puuk epël mëëa. ‘Rais kër 100,’ pël mëëa. Pël maan pep nent menak epël mëëa. ‘Ni eptak 100 pöt kërëak 80 retëng ë,’ pël mëëa. ⁸Pël èen kaöap pi ngarangk utpet pöpë ëwat ëa pöten itenak piin ping wesak mëëa. Pöt tol ëënak? Omën yangerakë omnantön kentre kaur yaaurö pit pitëm omnant ngarangk ëëpënëak pitëm ëwat pöt omën Anutuü ewaatak wë pöröa ëwatöt il yewas.

⁹“Pötaanök ne niamaan. Ar tapël monere uröm omën pasut omnarö menak ngöntre kar réak önë pötak omën pas pöt pet irën Anutuuk yas niaan wëwë kosangta kaatak së önëët. ¹⁰Ën namp pi omën pasut ompyaö wesak ngarangk ëëpna pöp omën ompyautta tapël ompyaö wesak ngarangk ëëpnaat. Ën namp omën pasut ompyaö wesak ngarangk naën ëëpna pöp omën ompyautta tapël ompyaö wesak ngarangk naën ëëpnaat.

¹¹Ar yangerakë monere uröm pasut ompyaö wesak ngarangk naën yaëen talëpök omën këet arök ngarangk ëënëen nimpën? ¹²Ar omnaröaat yaam ninaut ompyaö wesak ngarangk naën yaëen Anutuü yaö niaa pöt nangingkën ëëpnaat. ¹³Inëen ru kopëtapök kaö naarë inëen naëpan. Pi nampön kaaö yaalmëem nampön ngöntre kar elmëëpnaat. Won ëen pöt, nampë naë rë olëak wë namp kasëng mampnaat. Pötaanök arta tapël Anutuü yaatere monere uröma yaat mëngkre mëngk namëngkan.”

Yesuuk Parisi omnaröen pepanöm mëëa
(*Matiu 11:12-13; 5:31-32; Maak 10:11-12*)

¹⁴Yesu pi ngön pöt maan Parisi omnarö pit monere urömen kent yaaurö yak kat wiak ökre was mëëa. ¹⁵Pël yemaan Yesuuk epël mëëa. “Arimtok arimtën omnaröa itöök ping wesak yaaurö. Pël ëaap Anutuuk arim lupötë ityaangk. Omnarök ompyaut pël yewas pipot Anutuuk itaangkën kömkëenring yaë.

¹⁶“Moses pim ngön kosangötre tektek ngönöt im wais Son pim naë orök pet ira. Ën Sonë naëaan wais peene wë epëtak pöt Anutu pim wa ngaöök nimëak wë pöta ngön ompyaut yaan omën pourö kat wiak pötak ilapënëak weë yengenti. ¹⁷Wë ënëmak kutömre yang epraar won sëpënëak pöt yok pangk won sëpnaat. Ën ngön kosang pöt nent won nasëpan, pout om wiaapnaat.

¹⁸“Omp namp pi pim öngöp wes mëak munt namp öpna pöp pi öngre omp wëwëet kom ëak saun koirëpnaat. Ën namp pi munt nampë öng wes mëaup öpna pöp pi öngre omp wëwëet kom ëak saun koirëpnaat.”

Mon omnampre Lasaras piarpim ngönte

¹⁹“Mon omën namp wakaima. Pël ëaup pi akun poutë ulpëen retëngretëng ëa ompyaut mëak wë kaömp ompyaut neim wakaima. ²⁰Pël ëën omën elek yaaö namp wëa yapinte Lasaras. Pöp koröp pouuk ëmpöl pep saup pi mon omnampë kaata kanra naë wëen ²¹mon omën pöp kaömp yenën lupöt ngentiin wa nëmpënëak kön wieim wëaakë yeëa. Pël yaëen kentörök wais pim ëmpölöt öngör neim yeëa. ²²Pël ëën wë elek yaaö omën pöp wel wiin enselörök koirak së Apramë naë moulmëa. Pël ëën wë mon omën pöpta wel wiin yang kel weera. ²³Pël ëën pi es parëaöök së wë këlangön kaö kat yawiem ool itaangkën Apram maimerek wëen Lasaras pim naë wëa. ²⁴Pël ëën mon omën pöpök Apramön ngön ëak epël mëëa. ‘Pep, ni neen yaköm kön wiak Lasaras wes mëen wais pim mor wotö iitak wariak nem yangapöök wa nemëen kot nent ëp sëp. Ne esuwesi öngpök wë këlangön kaö kat yawi.’ ²⁵Pël maan Apramök epël mëëa. ‘Nem ruup, ni kön wi. Ni ngaan yangerak wë omën ompyaut ëeim wëen Lasaras pi pöt utpetat pëen eima. Pötaanök peene pöt pi kak eprek wais ya kë sak wëen ni kangiir këlangön kat yawiin. ²⁶Pël ëaap Anutuuk

tiarim tekarak parë naö wiau wia. Pötaanök eprekaanörö pipël yeiraan pirekaanörö epël yaaprën pël naengan.’ 27Pël maan mon omnampök epël mëëa. ‘Pep, ne kosang wesak ök yeniak. Ni Lasaras wes mëen nemoröa naë söp. 28Nem nangarö mor nas wë. Pötaanök Lasaras pi së pitta eprek wais këlangön kat wiipanëen nga map.’ 29Pël maan Apramök epël mëëa. ‘Won. Pit Mosesre tektek ngön yaauröa ngön pitëm naë wia pipot kat wiip.’ 30Maan mon omnampök epël mëëa. ‘Apram nem pepap, pöt pangk naëpan. Omën wel wiaö nampök weletakaan wal ëak së ngön ök mapna pöt pit kat wiak lup kaip tiipnaat.’ 31Pël maan Apramök kaalak epël ök mëëa. ‘Pit Mosesre tektek ngön yaauröa ngönöt wa olapna pöt weletakaanëpök wal ëak së mapna pöteta wa olapnaat.’ ”

Utpetatök kön wi kosang yewesaut utpet yewas

(*Matiu 18:6-7, 21-22; Maak 9:42*)

17 ¹Yesuuk pim ruuröen ngön nent epël ök mëëa. “Morök ke nentere nent oröön omnarö saun koirëpnaat. Pël ëaap omën morök elmëen omnarö saun koirëpna pöp tol ëëpën? Yaköm. ²Omën ke pilëpök runga kotup morök elmëen saun koirpanëen ar kël kaöaö wii ngan ëak omën pöpë mesetak öngö moutak i kaöök moolaan i nak wel wiipna pöt ompyaö. ³Ar ngarangk këëkë ëën. Arim kar namp saun yokoirën pöt nga man. Pël ëën pi lup kaip tiin pöt saun pöta kangit ent ë moolan. ⁴Pël ëën arim kar namp pi kët kopët nenta öngpök akun 7 ëak utpet elniak akun 7 tapël arim naë wais, ‘Ne lup kaip yati,’ pël niaan pöt ar pim saun pötë kangit ent ë moolan.”

Kön wi kosang yewesauta ngönte

⁵Yesuu ngön yaaö omnarö pit Yesuun epël mëak kimang mëëa. “Ni tenim kön wi kosang yewesaut kaö wes nin.” ⁶Pël maan Yesuuk epël mëëa. “Ar kön wi kosang yewesa kot panë nent wieëan talte këra kaö epmentën, ‘Ni kaam tiak i kaöökë öngpök së orö,’ pël maan yok pangk kat wiak pël ëëpën.”

Inëen yaauta ngönte

⁷“Arim tekraakaan nampë inëen ruupök ya lupöök së yang mëmpën ma polörö ngarangk ëëpën pël ëeim olëak yewaisën yok pangk epël mam ma? ‘Ni kakaati wais kaömp numëen,’ pël mam ma? ⁸Pël naëpan. Pi epël mapnaat. ‘Ni nem kaömpöt ar elnëem. Pël ëak poë koröpö mënt wes urak kaömpre iit wak waisën numaan. Pël ëën ënëmak nimtëët ar ëak numëen.’ ⁹Pi inëen ruup pim ngan rë menaul ëa pötaan yowe mapën ma? Yok pangk pël naëpan. ¹⁰Pötaanök arim naë tapël ëëpnaat. Anutuu ya ngön niaut ë pet irak pöt epël an. ‘Ten inëen ru katkoko yaaurö. Ya ngön niaut pëen yaaurö,’ pël an.”

Yesuuk omën kësë äa moresiar pörö ompyaö mowesa

¹¹Yesu Yerusalem kakë sëpënëak Kalili yanger nal, Sameria yanger nal pël äaan teköök sa. ¹²Pël äak së kak nerek oröön omën kësë äa narö moresiar pörö pit kamtaöök së koirak pëlëer tauëë ¹³ngön äak epël mëäa. “Yesu, Kaöap, ni tenën yaköm kön wi.” ¹⁴Pël maan pi pitën epël mëäa. “Ar së kiri ar yaauröen arim koröpöt pet elmëen pit ar ompyaö san pël apnaat.” Pël maan yesem koröpöt ompyaö sa. ¹⁵Pël ëen pitëkaan kopët namp pi pim koröpöön itaangkën ompyaö sa. Pël ëen kaalak së ngön ë olëak Anutuun yaya mëäa. ¹⁶Pël äak Yesuu ingesiarë së tok oriak ë koset yangaak wesirak wë yowe mëäa. Omën pöp Sameria yangerakaanëp. ¹⁷Pël ëen Yesuuk epël mëäa. “Omën moresiar ompyaö sauröep 9 pörö tarëk wë? ¹⁸Pit kaip tiak së Anutuun yoöre ërëp mapnaaten kön nawiin. Katkoko äak sëen Sameria yangerakaan omën maim epop pimënt waisa.” ¹⁹Pël mëak omën pöpön epël mëäa. “Nimtë kön wi kosang yewesautak ompyaö yesënrek wal äak së.”

Anutuuk wa ngaöök nimëepnaata ngönte

(Matiu 24:23-28, 37-41)

²⁰Parisi ngönën omnaröak Yesuun, “Anutu taan wa ngaöök nimëepën?” pël mëak pël mëäa. Maan Yesuuk kangiir epël mëäa. “Anutuu wa ngaöök nimëepna pöt yoolök pël yaalniin itnaangkan. ²¹Kat wieë. Anutu pi peene arim tekarak wë wa ngaöök yanimë. Pël yaëen naröak, ‘Anutuu wa ngaöök yanimë pöt e yaarö,’ pël yaan naröak, ‘O ëngk yaarö,’ pël naëpan.”

²²Pël mëak ruuröen epël mëäa. “Wë ënëm akun nent temanöm sëen ar këlëltre ngön epël anëët. ‘Omën Këep yaaröön ten itaampun,’ pël anëëtak yok pangk itnaangkan. ²³Pël yaëen akun pötak naröak, ‘Eprek yaaröörek iteneë,’ pël yeniaan naröak, ‘Ëngkrek yaaröörek iteneë,’ pël yeniaan kat wiak pitëm ënëm ëënganok. ²⁴Kent tangarët kopëter tar elmëen yang poutë ëwa ë pet yair. Pipta ök Omën Këep nem waisuma akunetak pël ëem sa. ²⁵Pötaanök omën peene wë eporö kasëng nangkën këëmre këlängön kësang kat wiimaat. ²⁶Noaë akunetak omnaröa äa pöl Omën Këep nem waisuma akunetak tapël ëëpnaat. ²⁷Pit iire kaömp në, öngre omp ë, pël ëeim Anutu kasëng menak wëen Noa wangaöök yeilaan i ngaampel oröön omën pourö i nak won sa. ²⁸Lot pim naëëta tapël äaut. Omnarö iire kaömp në, omnant sumre kap ë, ëmre ya ë, ka ök raö, pël ëeim Anutu kasëng menak wëa. ²⁹Pël ëen Lot pi Sotom kak sëp wesak yesën akun tapëtak kutömweriaan esutre kël es ngaat kopiitë yepel pöl ëen omën pourö won sa. ³⁰Pöta ök omnarö tapël eim wëen Omën Këep nem tekeri suma akunetak tapël ëëpën sa.

³¹“Akun pötak omën ka tomök öpnaapök kakaati së pim omnant öpan. Ën yaak öpnaapta tapël kaalak kakë sëpan. ³²Ar Lot pim öngöp

Anutuu ngön wa olëak wel wia pöten kön wieë. ³³Omën namp pi pim wëwëet keimön ëëpna pöt pim wëwëet kö sëpnaat. Ën namp pim wëwëet këëpöt wasën pöt orö morëëpnaat. ³⁴Ne niamaan kat wieë. Akun pötak omën naar rö kan ur kopëtetak ka uraan namp yeweem namp sëp wasumaat. ³⁵Öng naarta kaömp koröp yokoëem wëen namp yeweem namp sëp wasumaat. ³⁶Ën omp naar ya lupöök wëen namp yeweem namp sëp wasumaat.” ³⁷Pël maan ruuröak epël mëak pëel mëëa. “Tarëk pël ëëpën?” Maan Yesuuk omën piin kön wi kosang newasën yaauroa këlangön kat wiipnaataan kön wiak watepang ngön nent epël mëëa. “Omnantë söp kampaöök wer moön tuparö wa top yaë.”

Öngöp ngön ë pet yairaupön kimang mëëauta ngönte

18 ¹Yesuuk pim ruuröen kaaö köpël kimang maim öpënëak watepang ngön nent epël mëëa. ²“Kak nerek ngön ë pet yaira namp wëa. Omën pöp pi Anuture omën pouröen kas naën yaaup. ³Kak taprek öng kapir namp wëaup pi kët poutë omën pöpë naë së, ‘Nemëen kööre toköpëen ngön yaatak kaamök elnëem,’ pël më yeëa. ⁴Pël ëeimën omën pöp pim lupmeri epël kön wia. ‘Ne Anuture omën pouröen kas naën yaauppe. ⁵Öng kapir epop ke urak neaim. Pötaanök kaalak wais neaan kaaö kön wiingönëen kaamök elmëëmaat.’ ”

⁶Yesu pi ngön pöt mëak kaalak epël mëëa. “Ar ngön ë pet yaira utpetapë ngön ök yeniak epëten kön wieë. ⁷Ën Anutuun tol yewes? Omën pimëen yaö wesaurö kët kanaan rö kanë piin kimang maim wëen kaamök naalmëëpan ma? Ma kat wiak kat nawiin koröp oröak öpën ma? Pël naëpan. ⁸Ne niamaan. Pi teënt kaamök elmëëpnaap. Omën Këëp nem waisuma akun pötak yangerakë omnaröa naë kön wi kosang yewesaut koirum ma won?”

Parisi omnampre takis yewaö omnampë watepang ngönte

⁹Omën narö pitëmtok pitëmtën kön wiin wotpilörö pël kön wieë muntaröen wak irëak ya pöröaan Yesuuk watepang ngön nent epël mëëa. ¹⁰“Omën naar piarip ngönën tup kaöetak së Anutuun ök mapënëak sa. Namp Parisi ngönën omën namp, namp takis yewa namp. ¹¹Pël ëak Parisi omnampök tauëë pimtën weseë epël mëëa. ‘O Anutu, ne omën naröa ök wonöp. Pötaanök niin yowe yeniak. Pit këkain ëëre omën utpet nant ë, öngre omp wëwëet utpet wasö pël yaauro. Ne pitëm ök wonöp. Pël ëak omën takis yewa epopë ök wonöp. ¹²Pël ëak sant poutë akun nentepar pöteparë kaömp ngës olëak wëaakë yaaup. Pël yeë omnant koirak pöt wa top ëak moresiar wesak nokoliil nent nimëen yaö yaalniaup.’ ¹³Pël yemaan takis yewa pöp pëlëer tauëë kutömweriil itaampnaaten ëö ëen tok oriak epël mëëa. ‘O Anutu, ne saun omnamp. Pötaan yaköm kön newi.’ ¹⁴Kat wieë. Takis yewaup pi Anutuuk pim saunatë kangut won

wes moolëak piin, ‘Omën wotpilëp,’ pël maan kaalak pim kaatakë sa. Ën Parisi pöp pim saunatë kangut om wiaan sa. Omën namp pimtök pimtën wak isak apna pöp Anutuuk wak irapnaap. Ën namp pimtën kön wiin irapna pöp Anutuuk wak isak mapnaap.”

Yesuuk runga koturö welaköt elmëa

(Matiu 19:13-15; Maak 10:13-16)

¹⁵Om narö pit pitëm runga koturö Yesuuk pim mores pitëm rangk mowiak welaköt elmëepënëak wak yesën pim ruuröak pitën nga mëëa. ¹⁶Pël ëën Yesuuk rungaaröen ngön mëak pim ruuröen epël mëëa. “Nga mangan. Wes mëën nem naë waisëp. Ke pilörö Anutuuk wa ngaöök mëëpënëak yaö yema pötaanök. ¹⁷Ne yaap niamaan. Namp runga kot eporöa Anutuun kön wi kosang yewesa pöl naën ëëpna pöt Anutuu wa ngaöök yamëautak yok pangk neilaan ëëpnaat.”

Ngarangk monere urömaringëpë ngönte

(Matiu 19:16-30; Maak 10:17-31)

¹⁸Ngarangk nampök Yesuun pëlpël mëak epël mëëa. “Rë yanuula ompyaup, ne tol ëak wëwë kosangta yaö sum?” ¹⁹Maan Yesuuk epël mëëa. “Tol ëënak neen, ‘Ompyaup,’ pël yenëaan? Anutu kopëtapökëër ompyaup. ²⁰Ni ngön kosangöt epël kat yawiaup. ‘Ni öngre omp wëwëet kom ëënganok. Ni omën mëngkanok. Ni këkain ëënganok. Ni omën muntaröen kaar manganok. Ni nim ëlre pepaarë ngön ngar öm.’ ” ²¹Maan ngarangkëpök epël mëëa. “Nem kotuukaan pipot ë waiseimaut.” ²²Pël maan Yesu pi ngön pöt kat wiak epël mëëa. “Kopët nent wia pöt ëëm. Ni së nim omnant menak sumat wak omën omnant wonörö këëpöt wes man. Pël ëën kutömweri omnant kosangöt orö nirëëpnaan. Pël ëak wais nem ënëm elnë.” ²³Pël maan omën pöp pi monere uröm kaö panë wieëaup yak ngön pöt kat wiak ya utpet ëa. ²⁴Pël yaëën Yesu itenak epël mëëa. “Omën monere uröm kaö wieëaurö Anutuu wa ngaöök yamë pötak ilapënëak pomp ë yaë. ²⁵Pol kamel namp wap poë koröp korir yamë pöökë kanöök ilapna pöt kengkën. Ën omën monere uröm kësang wieëauröak Anutuu wa ngaöök yamë pötak ilapna pöt könöm panëët.” ²⁶Pël maan omën ngön pöt kat wia pöröak epël mëëa. “Omën ke pilörö Anutuu wa ngaöök yamëautak neilaan ëëpna pöt omën tolëëlëpök wëwë kosangët öpën?” ²⁷Maan Yesuuk epël mëëa. “Om naröak omnant pangk naën ëënë pipot Anutuuk yok pangk ëëpnaat.” ²⁸Pël maan Pitaak epël mëëa. “Kat wi. Ten omnant pout sëp wesak nim ënëm elniaut.” ²⁹Maan Yesuuk kangiir epël mëëa. “Ne yaap niamaan. Namp pi Anutu wa ngaöök yamëauta yaat mëmpënëak pim kaare öngre ru, sasre nan, ëlre pep pörö sëp wasëpna pöt ³⁰pi peene akun epöök kangut selap wak wë ënëm akunaöök wëwë kosangët öpnaap.”

Yesuuk pimtë wel wiak wal ëepnaaten ök maan akun nentepar nent ëa
(Matiu 20:17-19; Maak 10:32-34)

³¹Yesu pi pim ruurö wa top elmëak epël mëëa. “Kat wieë. Tiar Yerusalem kakë yewais. Pël ëën Omën Këëp nemëën tektek ngön yaauröak ngön epël retëng ëa pöt kë rapnaat. ³²Pit ne newak ngönën köpëlöröa moresí neulëën pitök ökre was neak utpet newesak waasöp ngës nampnaat. ³³Pël ëak pës nemöak mën wel newiin akun nentepar nent yangaöök wieë kaalak wal ëëmaap.” ³⁴Pël maan ngön pöta songönte ilëëp ilaan pit ëngk ma e wesak ëwat nasën ëa.

Yesuuk omën it il tëa namp ompyaö mowesa
(Matiu 20:29-34; Maak 10:46-52)

³⁵Yesu pi yesem Yeriko kak temanöm së itaangkën omën it il tëa namp kan ëöök wel aisëëë monatön kimang maim wëa. ³⁶Pël ëak pi kat wiin omnarö yesem yaan omën muntaröen epël mëëa. “Pit tol yaë?” ³⁷Maan pitök epël mëëa. “Yesu Nasaretöpök yewais.” ³⁸Pël maan pi ngön ëak epël mëëa. “Yesu, Tewitë ëap, ni neen yaköm kön newi.” ³⁹Pël yemaan omën wet rëak yesauröak leng ëëpën mëak nga yemaan pöten kat nemowiin ke urak kaalak ngön ëak epël mëëa. “Ni Tewitë ëapök, neen yaköm kön newi.” ⁴⁰Pël maan Yesu pi leng ëak kamtaöök taprek taueë epël mëëa. “Nem ngësël wak waiseë.” Maan mësak sëën piin epël mëak pël mëëa. ⁴¹“Nook ni tol elniimëak yaan?” Maan puuk epël mëëa. “Aköp, ni aan ne it nga sum.” ⁴²Pël maan Yesuuk epël mëëa. “It nga së. Nimtë neen kön wi kosang yewesautak ompyaö yesën.” ⁴³Pël yemaan tapëtakëër itöörar nga sëën Yesuu ënëm yesem Anutuun yaya mëëa. Pël yaëën omën pörek wëaurö pöten itenak pitta Anutuun yaya mëëa.

Sakias pim ngönte

19 ¹Yesu pi Yeriko kak së oröak el wesak sëpënëak yaëën ²kak pörekaan omën takis yewauröa ngarangk namp wëa yapinte Sakias. Pöp pi mon kaö wieëaup. ³Pi Yesuu möönre koröp itaampënëak kent elmëa. Pël ëaap pi omën mëntëp yak omën muntaröak il mowariin pomp ëak itnaangkën ëa. ⁴Pël ëak wet rëak pöömpö së, “Eprek yewaisën itampaatak,” pël wesak këra nementë ngaarëk isa. ⁵Pël ëën Yesuuk pörek së oröak ngaarëk itenak epël mëëa. “Sakias, teënt ira. Ne peene nim kaatak wais ömaat.” ⁶Pël maan pi ya kë sak këraamentëkaan irë ngentiak Yesu koirak pim kaatakë sa. ⁷Pël yaëën omën pörek wëaurö pit pöten itenak kaaö mëak epël mëëa. “Pi tol ëënak saun omnampë naë së ilëak wë,” pël mëëa. ⁸Pël ëën Sakias pi Yesuu naë taueë epël mëëa. “Kaöap, ni kat wi. Nem omnant kom ëak tok nentepar wesak nent omën omnant wonörö mempaat. Pël ëak omnaröen morök elmëak monat waut

pötë kangiir peene nook il wesak maim oorek mempaan.” 9Pël maan Yesuuk epël mëëa. “Omën epop niinta Apram pim körööp yak Apram pim ök Anutuun kön wi kosang yewasën. Pötaanök niire nim kaatakörö Anutuuk utpetetakaan yaniö. 10Ne Omën Këëpök omën epopë ök Anutuu naëaan kö saurö wa rongan äak ompyaö mowasumëak waisaup.”

Inëen ru moresiar mon wa pöta watepang ngönte
(*Matiu 25:14-30*)

11Yesu pi ngön pöt ök maan omnaröak kön epël wia. “Pi Yerusalem kak temanöm yewasën Anutu peene wa ngaöök nimëepnaan yaë,” kön pël yewasën Yesuuk itenak yal menak watepang ngön nent epël mëëa. 12“Omp kaö namp yang wali nerak sëen omp ak wes moulmëen wë kaalak waisëpënëak sa. 13Pi sëpënëak yeem pim inëen ru moresiar pöröen yas maan waisën mon 20 kina, 20 kina pël pangk pangk menak epël mëëa. ‘Ar mon epot wak ya mënak kaö wes wiak wëen waisumaat.’ 14Pël mëak yesën pim kaatak narö kaaö äak piin epël mapënëak omën narö pim ënëm wes mëëa. ‘Ten nuuk omp ak sak ngarangk elniimëëten kaaö.’ 15Pël maan pi së wëen pit pi omp ak wes moulmëen wakaim olëak kaalak waisa. Pël äak inëen ru mon menak sa pöröen ngön äak epël mëëa. ‘Ar nem mon ninak san pötök ya mëngkën muntat tolëël koirak wë pöten itampaan.’ 16Pël maan nampök wet rëak wais epël mëëa. ‘Kaöap, ne nim mon 20 kina nangkën pötak nook ya mëngkën 200 kina pël oröa.’ 17Pël maan epël mëëa. ‘Inëen ru ompyaup, ni ya ompyaö mënan. Ni omën pasut ompyaö wesak ngarangk ëan. Pötaanök nook ka moresiar pötë ngarangk niulëëmaan.’ 18Pël ëen inëen ru munt nampök wais epël mëëa. ‘Kaöap, ne nim mon 20 kina nangkën pötak nook ya mëngkën 100 kina pël oröa.’ 19Maan omp aköpök epël mëëa. ‘Nook, ni ka mor nas pötë ngarangk niulëëmaan.’ 20Pël maan inëen ru munt nampök wais epël mëëa. ‘Kaöap, nim mon 20 kina nangkën pöt e wia. Ne poë koröp kautak kör koë wiak wakaimaut e wia. 21Ne niin itaangkën ni nga yaaup yak muntaröa naëaan omnant yewaup. Ni omnant omën muntaröak ngëntën yewetaup. Pötaanök niin kas äak kö sëpanëak poë koröp kautak kör koë wiak wakaimaut.’ 22Maan omp aköpök epël ök mëëa. ‘Ni inëen ru utpetap. Nimtë ngön yaan taptak nimënt utpet äaup pël yeniak. Ni neen, “Nga yaaup yak muntaröa naëaan omnant wëere omnant omën muntaröak ngëntën watö pël yaaup,” pël yenëaan pöt yaap. 23Ni nem songönte pipël ewat wëak tol ëënak nem monet mon kaatak nawiin äaup? Pël ëanëen ne wais kangitaring wan tapön.’ 24Pël mëak omën pörök wëauröen epël mëëa. ‘Ar mon 20 kina epët piikaan wa ëp äak 200 kina wa epop meneë.’ 25Pël maan pit epël mëëa. ‘Kaöap, pi yok 200 kina waap.’ 26Maan puuk epël mëëa. ‘Ne niamaan kat wieë. Namp pi omnant menaut ngarangk äak wëen pöt munt nant erën wes mempaat. Ën namp pi menaut ngarangk naën tapët wak wëen pöt wa

ëp ëen om pas öpnaat. ²⁷Peene pöt, nem kööre tokörö nook pitëm omp ak sumaaten kaaö ëa pörö mësak wais nem itöök mëngkën wel wiip.’ ”

Yesu pi pol tongkiipë rangk wel aisëak Yerusalem kakë sa
(*Matiu 21:1-11; Maak 11:1-11; Son 12:12-19*)

²⁸Yesu pi ngön pöt më pet irak Yerusalem kakël ko wesak wet rëak isa. ²⁹Pël ëak yesem Olip tomök is oröak Petepasiire Petani ka pöteparë temanöm yesem ru naarën epël mëak wet rëak wes momëa. ³⁰“Arip ka ëngköök së oröak öngpök së itaangkën pol tongki ru namp omnaröa wel naisaanëp wii ngan ë ulmëen öpna pipop wilak mësak waisën. ³¹Arip së pël yaëen omën nampök aripön, ‘Oröp ëënëak yawil?’ pëel yeniaan pöt epël man. ‘Aköpök epopön ya.’ ” ³²Pël maan piarip së itaangkën Yesuu mëëa pöl ëëëa. ³³Pël ëen itenak yawilën tongkiipë peparöak itenak epël mëëa. “Arip oröp ëënëak yawil?” ³⁴Maan piaripök mëëa. “Aköpök epopön yaanak yeë.” ³⁵Pël mëak Yesuu naë mësak së tongkiipë rangk pitëm ulpëenöt përe mourak Yesu wa ngaarëk moulmëa. ³⁶Pël ëen wel aisëak yesën ulpëenöt përeäk kamtaöök mourö sa. ³⁷Pël ëen Olip tomökaan ngemë Yerusalem kak temanöm yewasën omën pimëen saö rongan pötak wëauröak pim ya it ngolöpöt yaaö pötëen ngön ëak epël maö Anutuun yoöre ërëp mëëa.

³⁸“Yowe.

Omën omp aköp Aköpë këm ngöntak yewais epopön yaya mepa.
Kutömweri mayaap wiaap.

Anutu Ngaarëkëp pim yapinte wak isak mepa.”

³⁹Ëlak wiak pël yemaan Parisi omën narö pitëm öngpök wëauröak Yesuun epël mëëa. “Rë yanuulaup, nim ruuröen pël epan ma.” ⁴⁰Pël maan Yesuuk mëëa. “Ne niamaan kat wieë. Pit yaya yenëa pöt ompyaö ya. Leng ëëpna pöt kël epotök yaya neapnaat.”

Yesuuk Yerusalem omnaröaan ing ëa

⁴¹Yesu pi pël mëak yesem Yerusalem kaöökë tomök së oröak kakën itenak yaköm ëen ing yeem epël mëëa. ⁴²“Yerusalem wëaurö, ar peene eptakëer mayaap önë kanöön ëwat wë talte yok pangk ön. Pël ëaap kan pö ëlëëp wia. Pötaanök itnaangkën yeë. ⁴³Kat wieë. Wë akun nentak arim kööre toköröak wais taap elniak ëm ket ëak kaö poutë il niwariipnaat. ⁴⁴Pël ëak arimëntre arim ruurö pourö won niwesak arim kaat töölak wapötta ti olaan ur kosat wiaapnaat. Pöt tol ëënak? Anutuuk kaamök elniipënëak wes nemëen arim ngësë yewaisën köpël ëak kaaö ëan. Pötaanök pël elniipnaat.”

Yesu ngönën tup kaöetakaan omën narö waö ë momëa
(*Matiu 21:12-17; Maak 11:15-19; Son 2:13-22*)

⁴⁵Yesu pi ngön pöt më pet irak ngönën tup kaöeta kakaati së itaangkën omnarö omnant ngawi yeem wëen itenak pit waö ë yemomëem epël

mëea. ⁴⁶“Ngönën pepeweri Anutuuk epël ëa. ‘Nem ka pipët kimang yenëa kaat pël ëëpnaat.’ Ar pipël yaëën këkain yaauröa kaata ök yes.” ⁴⁷Pël ëäk pi akun poutë ngönën tup kaöetak së omnaröen ngönën ök maim wëen kiri ar yaaö kaöaröere ngön kosangötë ngarangköröere omën kaöarö pit mëmpënëak kanten ngaöl ëa. ⁴⁸Omën pourö pim ngönëntaan pim naë rë olëak wëen sëp wesa.

Yesure ngarangkörö neneren pëel elmëa

(Matiu 21:23-27; Maak 11:27-33)

20 ¹Kët nentak Yesu pi ngönën tup kaöetak së omnaröen ngönën ök maim wëen kiri ar yaaö kaöaröere ngön kosangötë ngarangköröere kaöarö pit së epël mëea. ²“Nim eprek ë yaën pipot talëpë këm ngöntak ëeimën? Talëpök pël ëëm nia?” ³Pël maan Yesuuk kangiir pitën epël mëea. “Nookta arën kangiir nent pëel niamaatak ök nean. ⁴Sonë i mëeima pöt talëpök maan eima. Anutuuk ma pimtok kön wiak eima?” ⁵Pël maan pitëmënt neneren epël mëea. “Tiar tol mapen? ‘Anutuuk,’ pël mepenaatep pi epël niepan. ‘Tol ëënak Sonë ngönten kön wi kosang newasën yeë?’ ⁶Ën, ‘Son pimtok,’ pël mepenaatep omnarö pit Sonön. ‘Pi tektek ngön yaaö namp,’ pël weseë kël nimööpan.” ⁷Pël mëak Yesuun kangiir epël mëea. “Sonë i mëeima pöta songönten ten köpël.” ⁸Pël maan Yesuuk epël mëea. “Nookta ne talëpë këmtak yeëan pöt neniangan.”

Wain ya ngarangk utpetaröa watepang ngönte

(Matiu 21:33-46; Maak 12:1-12)

⁹Yesu pi ngön pöt ök mëak watepang ngön nent omnaröen epël mëea. “Omën namp wain ya newer ngënta. Pël ëäk ya omnarö ngarangk ëëpënëak moulmëak pimënt yang wali nerek së wakaima. ¹⁰Pël ëäk wë kë jaaröa akunet temanöm sëen ngarangk moulmëauröak ulöp narö tö mëmpënëak inëen ru namp wes mëen sa. Së oröön pit möak waö elmëen elek kaalak sa. ¹¹Pël ëen pepapök kaalak munt namp wes mëen sëen pöpta möak utpet mowesak waö elmëen elek tapël sa. ¹²Pël ëen pepapök kaalak wa ngölöp wesak wes mëen sëen pöpta këlangön kat mowiak ke ur mëen elek sa. ¹³Pël ëen ya pepap pi epël wesa. ‘Ne tol ëëmete? Nem ru ulöpöököp wes mëemaan. Pit yok pangk pim ngönte kat wiak ngar öpën koröpök.’ ¹⁴Pël ëäk wes mëen sëen yaakë ngarangkörö piin itenak pitëmënt neneren epël mëea. ‘Omën epop pim pepapë mor kolut pout öpnaap. Pötaanök mëmpa. Pël ëen yaat tiarimëen sëpnaan.’ ¹⁵Pël mëak pit wain yaaweriaan wa wilëngkël moolëak mëna.” Yesu ngön pöt mëak epël pëel mëea. “Yaaweri pepapök ngarangköröen tol elmëëpën? ¹⁶Pi wais ya ngarangk pörö mënak pim ya lupöök ngarangk ompyaö narö moulmëëpnaat.” Pël maan pit ngön pöt kat wiak epël mëea. “Won. Pël

ëëpan.” 17Pël yaan Yesu pi pitën iteneë epël mëëa. “Ngönën pepeweri ngön nemëën epël wia pöt tol nentaanök?”

‘Wap omën ka ök yarëauröak wël ë moolëaut

Anutuuk ompyaut wesak möör wap wes yewesir.’

18Omën namp wap epëtak söë urak kawi ngentiipnaap pi koröp ilak utpet ëëpnaap. Ën wapëtak pim rangk ngentiipna pöt omën pöp ilak unön ääk utpet panë sëpnaap.”

Yesuun Sisa takis yemengkauten pëël mëëa

(Matiu 22:15-22; Maak 12:13-17)

19Pël maan ngön kosangötë ngarangköröere kiri ar yaaö kaöarö pit Yesu pim wain ya ngarangk utpetaröaan watepang ngön mëëa pöt pitëmël ko wesak yemaan kat wiak mor öpënëak ääkök omnaröen kas ëën sëp wesa. 20Pël ääk Yesu moröak Rom yang ngarangkëpë moresi moulmëëpënëak it wawaö ëeim wëa. Pël ëëë omën narö wes mëën Yesuu naë së ngönën kat yawia koröp oröak wë ngön nent maan pöt öpnaat weseë Yesuun morök elmëak epël mëëa. 21“Rë yanuulaup, ten niin ëwat wë. Ni ngön wotpil yaaup, omnaröenta wotpil wesak ök yeniaup. Ni omën isaare irëaurö omnant mööngkraar kangk naalmëën yaaup, omën ompyaut pëën Anutuuk ök niaut omën pourö yaap wesak rë yanuulaup. 22Pötaanök ni kön wiin Rom omp aköp Sisa takis mampen ma Anutu pimënt mampen?” 23Pël maan pitëm morök yaalmëa pöten itenak epël mëëa. 24“Mon kël nent koirak neneë. Könre yapin epot talëpëët?” Pël maan pit epël mëëa. “Sisaëët.” 25Pël maan puuk epël mëëa. “Omnant Sisaën yaö ëa pipot Sisa mampun. Ën Anutuun yaö ëa pipot Anutu mampun.” 26Pël maan omnaröa itöök pi aan wali öpna nent nokoirën ëa. Pël ääk pit kaup ti mangkën kat wiak yaan sak këm ur wariak wëa.

Weletakaan wal yaauten Yesuun pëël mëëa

(Matiu 22:23-33; Maak 12:18-27)

27Akun nentak Satusi ngönën omën narö Yesuu naë sa. Omën pörö weletakaan wal yaaö pöt won wia pël yaaurö. 28Pit së Yesuun epël mëëa. “Rë yanuulaup, Moses pi tiarimëën ngön kosang nent epël retëng ëaap. ‘Omën namp öng wak ru won wë wel wiin pöt pim nangapök kaalak öng pöp wak wë ru oröön pöt pim nanëpë yaö sëpnaat.’ 29Pël wiaap omën nanang narö 7 ääk wakaima. Pël ëaurö nanëp öng namp wak ru won wë wel wia. 30Pël ëën nang pim rakëp öng tapöp wak wë wel wia. 31Pël ëën ënëmak nang 3 pöpök öng tapöp wak ru won tapël wë wel wia. Pël ëaap omën 7 eporö pit öng kopët tapöp wak ru won wë wel wia. 32Pël ëën ënëmak pitëm öng kapirëpta tapël wel wia. 33Pötaanök omën 7 piporö öng kopët tapöp wauröep wë wal ëëpna akunaöök talëpë öng sëpën?”

34Maan Yesuuk kangiir epël mëëa. “Peene yangerak wë epöök öngre omp yeë. 35Ën wë ënëm akun kaöaöök Anutuuk kat mowiin wëwë

kosangtak weletakaan wal ë rëepnaarö pit yok pangk öngre omp naëpan. ³⁶Anutuuk pit weletakaan wal ë moulmëepnaat. Pötaanök pit pim ru sak enselöröa ök wë kaalak wel nawiipan. ³⁷Weletakaan wal ëëpena pöta ngönte Mosesök ngönën pepeweri retëng äaut. Këra kotumentëk es wëlëng koteima pöta ngöntak Anutuuk piin epël mëëa. ‘Ne Apramre Aisakre Yakopre pörö pitëm Anutu.’ ³⁸Omën wel wia pourö Anutuuk wëwëetaring wë pël wesa. Pötaanök Anutu pi wel wiauröaap won. Pi omën öp wëauröa Anutu.” ³⁹Pël maan ngön kosangötë ngarangk narök, “Rë yanuulaup, ni aan ompyaö yes,” pël mëëa. ⁴⁰Pit kaalak pëël mapnaaten kas ëën sëp wesak pipët pëën mëëa.

Yesuuk Kristo pötaan Parisi omnaröen pëël mëëa

(Matiu 22:41-46; Maak 12:35-37)

⁴¹Pël ëën Yesu pi epël mëak pëël mëëa. “Tol ëënak, ‘Kristo, Yaö Mëëaupön pi Tewitë körööp’ pël aim? ⁴²Tewit pimtök Sam pep pöweri tan nent epël ëa. ‘Anutu puuk nem Aköpön epël yema.

“Ni wais nem yaapkëetakël öm.

⁴³Pël äaan nimëën kööre tok yaaö piporö nook maan nim weëre kosangöökë karök moulmëëmaat.”’

⁴⁴Tewit pimtök piin, ‘Nem Aköp,’ pël mëëaupök tol ëënak Tewitë äap pël yaë?”

Ngön kosangötë ngarangköröa ngönte

(Matiu 23:1-36; Maak 12:38-40; Luk 11:37-54)

⁴⁵Pël mëak Yesu pi omnaröa ëöetak pim ruuröen ngön epël ök mëëa. ⁴⁶“Ar ngön kosangötë ngarangköröa utpetatön ngarangk ëën. Pit ulpëen waliit mëak wa topök koirak ërëpsawi mapnaaten kent yaaurö. Pël ëak ngönën tupötëere këere imën akunatë omën kaöaröa urötë wel aisapnaaten kent yaaurö. ⁴⁷Pit pël yeem öng kapiröröa omnant pout pitëmëen weimeë morök elmëak omnarök pitën kön wiin isëpënëak Anutuun kimang wali yamëëaurö. Omën ke pilörö pit wë kangiir akunetak könöm kësangöt koirëpnaat.”

Öng kapir nampë Anutuun kiri wiauta ngönte

(Maak 12:41-44)

21 ¹Yesu pi ngönën tup kaöetak wë we riak itaangkën omën monaringörö pit Anutuun monat kiri yawia. ²Pël yaëen Yesu pi itaangkën öng kapir omnant won nampta pim mon kot köp möa nentepar wia. ³Pël yaëen Yesuuk itenak epël mëëa. “Ne yaap niamaan. Öng kapir omnant won epopë mon yawi epëtak omën muntaröaat il yemowas. ⁴Omën monaringörö pit ëlöt wiaan kopëtetepar yawi. Ën öng kapir epop pi omnant wonöpök pim wieëaut wiak won pan wesak wë.”

Yesuuk ngönën tup kaöet utpet sêpnaata ngönte ök mëä
(Matiu 24:1-2; Maak 13:1-2)

⁵Yesu pim ru narö pit ngönën tup kaöetak këlöt retëng ke nalre nal ëäk ök rëëä pötön itenak aöre mon Anutuun kiri mowia pötë ngönöt aö pël ëeim wëen Yesuuk epël mëä. ⁶“Wë akun nent temanöm sëen omën ityaangk epot epël wi naöpan. Ënëmak ngaaröak wais tööl olaan kël naö naöökë rangk wi naöpan, utpet panë sêpnaat.”

Yesuuk könöm nentere nent orööpnaat pël mëä
(Matiu 24:3-14; Maak 13:3-13)

⁷Pël maan pit epël mëäk pëël mëä. “Rë yanuulaup, nim yaan pöt akun taltak orööpën? Akun pöt temanöm yesën oröpöt oröön ten itenak ëwat sën?” ⁸Pël maan Yesuuk epël mëä. “Ar omnaröak lup wa irikor elniipanëen këëkë ngarangk ëën. Pit morök elniak naröak nem yapintak wais, ‘Ne Kristo,’ pël aöre naröak, ‘Kristo pim orööpna akunet yok temanöm yes,’ pël yeniaan pitëm ënëm elmëenganok. ⁹Ar nga yapinte kat wiak kas ëengan. Akun kaöaö ngolöp yaëen omën pipot wet rëäk orööpnaat.”

¹⁰Pël mëäk yal menak epël mëä. “Omën kur nementëkaanöröak kur nementëkël nga ëëpnaat. Ën yang omp ak nampë omnaröak nampëëröaan nga ëëpnaat. ¹¹Pël yaëen moup kësang pan yangerak mööpnaat. Pël ëäk yang we nantë këënre yauman kaöat orööpnaat. Pël yaëen mopöök oorek omën retëng ke nentere nent yaaröön ar kas ëënëët. ¹²Omën pöt naaröön wiaan pit wet rëäk wa niulëäk këlängön kat niwiipnaat. Pël ëäk ngön kaatë së niulëäk wii kaatë niulëëpnaat. Pël ëäk omën omp akre yang ngarangköröa naë niulëëpnaat. Ar nem yapinte wak wë pötaanök pël elniipnaat. ¹³Akun pötak ar nem songönten ök manëët. ¹⁴Ar epël kön kosang wiaan. Ar wa nanuulëen wiaan tol man pël ëäk kön selap ëenganok. ¹⁵Nemtok arim këmötë ngön anëëtë wetetöt nimpaat. Pël ëäk ompyaö elniin kööre tokörö arim ngönöt wak irëäk ke ur noolepan. ¹⁶Arim ëlre pep, sasre nan, ngöntre kar, pöröak arim kööre toköröen kup mowiin arim tekrakaan narö nimpënaat. ¹⁷Pël ëäk nem yapinte wak wë pötaan omën pourö ya sangën ëäk kööre tok elniipnaat. ¹⁸Nook ngarangk elniak wëen ar kö nasëngan pan, arim ngan ëp naööta mop nerapan. ¹⁹Weëre kosangring wakaim olëäk wëwë kosangët önëët.”

Yesuuk Yerusalem kaö utpet ëëpnaata ngönte ök mëä
(Matiu 24:15-21; Maak 13:14-19)

²⁰“Ar itaangkën ngaarö Yerusalem kaö taap yawiin pöt ka töölak utpet wasëpna akunet temanöm yes pël wasënëët. ²¹Pël ëäk Yutia yangerak wëaurö ar kas rosiraöökël sën. Yerusalem kak wëaurö ar kaö sëp wasën.

Ën yang nantë wëaurö ka kaöaöökël sengan. ²²Ngönentak retëng ëa pöt kē rapnaan Anutuuk akun piptak kangut wes mēen orööpnaat. ²³Elei, öng ru kepringöröere ru kapa yemaurö, tol ëënëerö? Akun pötak Anutuuk omnaröen ya sangën elmēen yangerakē omnarö kēlangön kaö panë kat wiipnaat. ²⁴Ngaaröak narö öp wesir olapnaat, narö moröak wii tēak wak pitēm kaatë sē inēen wesak ulmēak öpnaat. Pël ëak ngönën köpëlörö pit Yerusalem kaö utpet weseim wēen Anutu pimtë akun mampna pötak säak pet irëpnaat.”

Omën Këep orööpnaata ngönte
(*Matiu 24:29-31; Maak 13:24-27*)

²⁵“Këtre ngoonre ari pötë omën it köpëlöt yaaröön yangerak i kaö maat kēsangöt yamöön omnarö kas kaö ëëpnaat. ²⁶Pël yaëen kutömwer ëtëp ëen ariat tiak yesën omnarö yangerak omnant orööpna pötaan kor wë kas kaö panë ëak it köpköp tiak sē wiaapnaat. ²⁷Pël yaëen Omën Këep ne nem weëre kosangre iere kasir nemotring kutöm kepiltak yaaröön itaampnaat. ²⁸Omën ke pöt yaaröön, ‘Anutuuk niöpna akunet temanöm yes,’ pël wesak wal ë tauëë we riak itaampun.”

Këra nantön itenak akunet ëwat yes pöta watepang ngönte
(*Matiu 24:32-35; Maak 13:28-31*)

²⁹Pël mëak watepang ngön nent epël mëëa. “Ar këra wasre munt nantön itenak wa weswes ë yeë. ³⁰Ar itaangkën kërë sak wil yewatën itenak kopi akunet temanöm yes pël yewas. ³¹Pöta ök omën yeniak epot yaaröön itenak pöt, ‘Anutu wa ngaöök nimëëpënëak yaë,’ pël wasën. ³²Ne yaap niamaan. Omën e wë eporö wel wi won nasën wiaan omën yeniak epot orööpnaat. ³³Kutömre yang eptepar won sëpnaatepar. Ën nem ngön epët won nasëpan.”

Pim ruuröen wa korkor ngön ök mëëa

³⁴“Ar iire kaömp na olöölë imeë yangerakē omnantëen kön selap pötëen lupre kön arimot wes mëak wēen akun kaöaö kalaapöökë yaë pöl teënt pan niöpanëen ngarangk këëkë ëeimeëak ön. ³⁵Akun kaö pöt yang ël epotë wë eporö ar pouröa naë orö nirëpnaat. ³⁶Pötaanök ar kët el epotë ngaire wa kom eimeë Anutuun kimang ngaangan maim ön. Pël ëen omën könöm orööpënëak yeniak pöt yaaröön Anutuuk weëre kosang ningkën ing mës ngep ëak Omën Këep nem ëöetak tauanëët.”

³⁷Akun poutë Yesu pi këtëkötë ngönën tup kaöetak omnaröen ngönën ök maim olëak pöt rö kanötë Olip tomöntak sē ka ur pël ëeima. ³⁸Pël ëen omnarö pit ngönën kat wiipënëak wangam kan röökëerötë ngönën tup kaöetak pim naë seima.

Yutasök Yesuun kup mowiipënëak kosang wes mena
(*Matiu 26:1-5, 14-16; Maak 14:1-2, 10-11; Son 11:45-53*)

22 ¹Kaömp peret yis namëenöt yena akun ngëengket pitök Anutuuk mait elmëaut pël yamëëa pöt temanöm sa. ²Pël yaëen kiri ar yaaö kaöaröere ngön kosangötë ngarangkörö pit omnaröen kas ëen Yesu ëlëp mëmpëna kanten ap weseima. ³Pël yaëen Seten pi Yutas Keriot kakaanëp pim lupmeri ilëa. Pöp Yesuu ru 12 pöröakaanëp. ⁴Pël ëen kiri ar yaaö kaöaröere ngönën tup kaöeta polisöröa naë së Yesuun kup mowiak pitëm moresi ulmëëpnaata ngönte pitring ëa. ⁵Pël ëen pit ërëpërëp ëak mon mamnaata ngönte ë kopëta wesa. ⁶Pël ëen Yutas pi makre ku mëak ngës rëak akun nentak omnarö Yesu ent ë mëen pimënt wëen kup mowiipna kan ap weseima.

Ru naar mait elmëa akun ngëengktakëen kaömp kopëta wesa
(*Matiu 26:17-25; Maak 14:12-21; Son 13:21-30*)

⁷Kaömp peret yis namëenöt yena akun ngëengktak Anutuuk mait elmëautaan kiri sëpsëpörö yamöa akunet temanöm sa. ⁸Pël ëen Yesuuk Pitaare Sonön epël mëak wes mëëa. “Arip së mait elmëauten kön wiipenaan kaömpöt kopëta wes wiin. Pël ëen ten waisën nëmpenaan.” ⁹Pël maan piarip epël mëëa. “Ka taltak kopëta wes wiinëak kent kön yawiin?” ¹⁰Maan puuk kangiir epël mëëa. “Kat wieë. Arip kak së örök itaangkën omën namp i kepit wak wëen koirak pöt pim ënëm së ka ilapnaatak ilan. ¹¹Pël ëak ka pepapön epël man. ‘Rë yanuulaupök, “Ne nem ruuröaring ka taltak Anutuuk mait elmëauten kön wiinaan kaömp nën?” pël ya,’ pël man. ¹²Pël ök maan ka kaö ngaarëk nent urre korumön ëak ompyaö wesauten pet elniin pötak kaömp ar ëak kopëta wasën.” ¹³Pël maan piarip së mëëaul ëak mait kaömpöt ar ëak kopëta wesa.

Mait kaömp nak kë mena
(*Matiu 26:26-30; Maak 14:22-26; 1 Korin 11:23-25*)

¹⁴Nëmnpna akunetak Yesure pim ngön yaaö omnarö pit kakaati së kaömp yenaatak wel aisëak wëa. ¹⁵Pël ëak Yesuuk epël ök mëëa. “Nem këlangön kat wiima akunet temanöm yenewas. Pötaanök wet rëak mait kaömp epët arring ngawi numaataan kent pan yaalnë. ¹⁶Ne yaap niamaan kat wieë. Ne mait kaömp epët kaalak nanën wë Anutuuk wa ngaöök nimëëpnaatak kaömp pöta këët tekeri sëen numaat.” ¹⁷Pël mëak wain kelön nent wak Anutuun yowe mëak epël mëëa. “Ar epët wak ngawi neë. ¹⁸Ne niamaan. Yangerak eprek wain iit peene nëen pet yair. Arring kaalak nanën wë ënëmak Anutuuk wa ngaöök nimëak wëen piiring nëmpenen ëa.” ¹⁹Pël mëak kaömpöt wak Anutuun yowe mëak pelak epël mëak mena. “Epët nem mësepët. Ar kaamök elniipnaan

kääröt wes nimpaat. Pötaanök nënëel neen kön wieim ön.”²⁰ Kaömp pöt nëen wain kelönte wak tapël äak epël mëak mena. “Wain i epët sulöp ngolöpta nem iit. Wain i epëtak ne wel yawiem nem iit olama pötaan Anutuu omnaröaring sulöp ngolöp pöt kosang yewas pöt pet yaalni.²¹ Iteneë. Omën kup newiak kööre toköröa moresi neulëëpnaap neering kaömp ngawi yen.²² Omën Këëp ne pöp nem Pepapë kan yaö neeaöök së wel wiimaap. Ën nemëen kup mowiipna pöp, elei, pi kangut kësang pan öpnaap.”²³ Pël maan ngön yaaö omnarö pit, “Talëpök ëëpnaaten ya,” mëak neneren pëel mëäa.

Ruurö pit pitëm naëaan talëpök isëpën pötaan ngön nga ela

²⁴Ruurö pit, “Talëpök tiarim naëaan isak wë,” pël mëak ngön nga ela.²⁵ Pël yaëen Yesuuk epël mëäa. “Yang omp akörö pit omën pitëm iri wëaurö ngarangk elmëimeë pitök kangiir pitëmëen ping wesak, ‘Kaamök yaaurö,’ pël mapëneäk kent yaaurö.²⁶ Ar pël ëënganok. Ar pöt, kaöaröak koturöa ök sak ön. Ën wotöököröak inëen yaauröa ök sak ön.²⁷ Ma ar aë. Talëpök isa? Wel aisëëë kaömp yen pöpök ma ar äak korak wais yemangk pöpökëer isa? Wel aisëëë kaömp yen pöpökëer. Pël äaap ne pöt, arim tekarak wë inëen yaauröa ök koröp oröak wëaup.

²⁸ “Akun poutë këëmre këlangön pöt nem naë yaaröön ar sëp nenewasën yaaurö.²⁹ Nem Pepapök ar wa ngaöök nimëëmëak wes nemëaut nook ar tapël wa ngaöök momëëneäk yeniak.³⁰ Ne wa ngaöök nimëak wëen ar neering këere kaömp ngawi neimeë omp aköröa urötë wel aisëëë Israel kur 12 pötëaanöröa ngönte ë pet irënëët.”

Yesuuk Pitaë piin yak mowasëpnaaten ök mëäa (Matiu 26:31-35; Maak 14:27-31; Son 13:36-38)

³¹ “Saimon, Saimon kat wi. Seten pi raisatë koröp koëak wël yeë pöl ar morök elniipëneäk ya.³² Pël ëen nook nim kön wi kosang yewesaut won sëpanëak kaamök elniak Anutuun kimang mëëaut. Pötaanök ni ënëmak kaalak kaip tiak pöt nim karurö taë mowasum.”³³ Pël maan Pitaak epël mëäa. “Aköp, ni weletak ma wii kaatak yesën pöt ne tepër sëpëaap.”³⁴ Maan Yesuuk kangiir epël mëäa. “Pita ne niamaan kat wi. Ni peene röök epëtak kokor ngön naën wiaan akun nentepar nent äak neen wonwon mamëëp.”

Kërre monere öpre pötön mëäa

³⁵ Pël mëak pim ruuröen epël mëäa. “Ngaan ne ar wes yanimëem, ‘Monere kërre ing kërre pöt wak sëngan,’ pël niiaut. Pël äa akun pötak omën nantön elek äaurö ma won?” Pël maan pit, “Won,” mëäa.³⁶ Pël maan kaalak epël mëäa. “Peene pöt nga akunaö yaaröön namp monet wiaan pöt pangk waap. Ën namp kërëëp wiaan pöt yok pangk wetaap. Ën

namp öpwer won een pöt ulpeen rangkep përe omnamp mangkën öpwer kangiir mamp. ³⁷Ne niamaan kat wieë. Ngönen pepeweri ngön epël ëa pöt nem naë kë orööpnaan yaë. ‘Pit pi utpetap wesak utpetaröa öngpök moulmëaup.’ Ngön nemëen retëng ëa pipot kë orööpnaat.” ³⁸Maan ruuröak epël mëëa. “Kaöap, ni itan. Ten öp neweriar wia.” Pël maan Yesuuk epël mëëa. “Ngönte sëp weseë.”

Yesuuk Kesemani ngësöök së kimang maima

(Matiu 26:36-46; Maak 14:32-42)

³⁹Pël mëak wë olëak kakaan oröak pim ë yaaul Olip tomöntakël yesën ruurö ënëm sa. ⁴⁰Pël ëak së oröön Yesuuk ruuröen epël mëëa. “Ar moröktak wiap sënganëen kimang maë.”

⁴¹Pël mëak këlötë mööna yaë pöl ëak së rar rë wesirak Anutuun kimang epël mëëa. ⁴²“Pep ni kat wiin pangk ëen pöt këlangön nem naë orööpënëak yaë epot keker elnëep. Nem könöök won, nim kentöökë wiaul ëëm.” ⁴³Pël yemaan kutömweriaan ensel namp irë pim naë oröak kosang mowesa. ⁴⁴Pël ëen Yesu pi lupmer këlangönring wë ke urak kimang yemaan köömöt omën iitë ök sak oröak yangaak il ngentia.

⁴⁵Kimang më pet irak wal ëak së pim ruuröen itaangkën pit piin yaköm pan ëen ka uraan ⁴⁶epël mëëa. “Ar tol ëënak ka ureim? Moröktak wiap sënganëen wal ëak Anutuun kimang maë.”

Yesu kööre toköröa moresi moulmëa

(Matiu 26:47-56; Maak 14:43-50; Son 18:3-12)

⁴⁷Pël yamëem wëen omën kësang pan pim naë oröa. Pël ëak pim ru 12 pöröakaan namp Yutas pöp Yesu tot nëmpënëak pim naë sa. ⁴⁸Pël ëen Yesuuk epël mëëa. “Yutas, ni Omën Këep neen kup mowiin nempëna pötaan tot yenenën ma?” ⁴⁹Pël ëen pim ruurö pit omën orööpënëak yaaö pöten itenak piin epël mëëa. “Aköp, ten öp möön ma?” ⁵⁰Pël mëak pitëm naëaan nampök kiri ar yaaö wotöököpë inëen ru namp möak pim kat yaapkëep per olëa. ⁵¹Pël ëen Yesuuk itenak epël mëëa. “Ar sëp weseë.” Pël mëak omën pöpë katëep moröak ompyaö mowesa. ⁵²Pël ëak Yesu kiri ar yaaö kaöaröere ngönen tup kaöeta polisöröere kaöarö pi öpënëak sa pöröen itenak epël mëëa. “Ar neen ngaap wesak wali neönëak inre tang wak yewais ma? ⁵³Ne kët ël epotë ngönen tup kaöetak arring wëaup. Pël ëen ar akun pötë neneön ëaurö. Pël ëaap peene akun epët arim akunet. Akun eptak kouta weëre kosangët tekeri yaarö.”

Pitaak Yesuun wonwon mëëa.

(Matiu 26:57-58, 69-75; Maak 14:53-54, 66-72; Son 18:12-18, 25-27)

⁵⁴Pël maan pit Yesu wali wak kiri ar yaaö wotöököpë kaatakë sa. Pël ëen Pita pi ënemënëm sa. ⁵⁵Pël ëak itaangkën ngaarö ëmöökkë kakaati

së ilëak ka tomök es merak mor yesem wëen Pita pi pitëm tekarak së wel aisëa. ⁵⁶Pël ëak es ëwaöök wel aisëaan inëen koont nampök piin itneë epël mëëa. “Omën epopta Yesuring wëaup.” ⁵⁷Pël maan Pitaak wonwon mëak epël mëëa. “Koont epop, ne piin köpëlëp.” ⁵⁸Pël mëak koont nent wëwë yaëen kaalak omën nampök piin itenak epël mëëa. “Niinta pitëkaan nampök.” Pël maan Pitaak epël mëëa. “Omp epop, ne wonöp.” ⁵⁹Pël mëak wë ngöpngöp yaëen kaalak omën munt nampök kosang wesak mëëa. “Yaap, omën epopta Yesuring wëaup. Pi Kalili omnamp.” ⁶⁰Maan Pitaak mëëa. “Omp epop, ne nim ngön yaan pipten ëngk ma e yewas.” Pël maötaring kokor ngön ëa. ⁶¹Pël ëën Aköp kaip ti Pitaan itena. Pël ëën Pita pi Aköpë ngön epël mëëa pöten kön wia. “Ni peene röök epëtak kokor ngön naën wiaan akun nentepar nent ëak neen wonwon mamëëp.” ⁶²Ngön pël mëëa pöten kön wiak ya ilak sëen tomökël së ing kaö pan ëa.

Ngaarök Yesuun ökre was mëak tang momöa

(Matiu 26:67-68; Maak 14:65)

⁶³Yesuu ngarangk wëaurö pit piin ökre was mëak tang momöa. ⁶⁴Pël ëak itöörarë poë koröpöök kör mokoëak epël mëëa. “Ni tektek ngön yauppe. Talëpök yanimö?” ⁶⁵Pël mëak ngön utpetat kësang mëëa.

Yesu kansolöröa naë moulmëak ngön ya mëna

(Matiu 26:59-66; Maak 14:55-64; Son 18:19-24)

⁶⁶Ëlpam walën omën kaöarö, kiri ar yaaö kaöaröere ngön kosangötë ngarangkörö, wa top ëak wë maan Yesu mësak pitëm naë sëen epël mëëa. ⁶⁷“Ni tenën ök nia. Ni Yaö Niiaup Kristo tapöp ma?” Pël maan Yesuuk epël mëëa. “Ne niamaatep ar kat wiak wa yaap newasngan. ⁶⁸Ën nookta pëel niaan yok pangk ök nenëangan. ⁶⁹Peene pöt Omën Këëp ne Anutu weëre kosangëp pim yaapkëel wel aisëaama akunet temanöm yes.” ⁷⁰Maan pit pourök epël mëëa. “Ni Anutuu Ruup ma?” Pël maan kanggiir epël mëëa. “Yok yak pil.” ⁷¹Pël maan pit epël mëëa. “Oröpmorëen ngön ya mëmpen? Pimtë këmtakaan yok aan kat yawi.”

Pit Yesu Pailatë naë së ulmëak ngön ya mëna

(Matiu 27:1-2, 11-14; Maak 15:1-5; Son 18:28-38)

23 ¹Omën pourö wal ëak Yesu mësak Rom yang ngarangkëp Pailatë naë sa. ²Pël ëak Pailatën ngës rëak epël mëëa. “Tenim itöök omën epmor ten omën pourö morök elnieimeë pi omp ak Sisa takis mangkanëak nga niaimeë pimtök pimtën, ‘Ne Kristo Yaö Neeaup,’ pël aöre ‘Ne omën omp aköp,’ pël yaaumor.” ³Pël maan Pailat pi Yesuun pëel mëak epël mëëa. “Ni Yuta omnaröa omën omp aköp ma?” Maan kanggiir epël mëëa. “Yok yaan pi tapët.” ⁴Pël maan Pailat pi kiri ar yaaö kaöaröere omnaröen epël mëëa. “Ne omën epopë saun nent nokoirën.”

⁵Maan pit kosang wesak ke urak epël mëëa. “Pi omnaröen ngön ök mëak lup es nga mowasën Yutia yang pourak akak yes. Pi Kalili yangerak ngës rëak pël ë waisaumorök eprekta tapël yaë.”

Pit Yesu Erotë naë së ulmëak ngön ya mëna

⁶Pël maan Pailat pi pöten kat wiak pitën epël mëëa. “Omën epop Kalili yangerakaanëp ma?” ⁷Maan pit kangiir mëëa. Pël ëën Pailat pi omën ompak Erot pim yang ngarangk ëëëaureakaanëpök ëa pël wesak akun pötak Erot piita Yerusalem kak wëen yak Yesu wes mëen pim ngësël sa. ⁸Pël ëën Erot pi Yesuun itenak ërëpërëp ëa. Pöt pi Yesuu yaautön kat yawiem itaampënëak kent kön yawia. Pël ëak pim itöök retëng nent ëën itaampën pël wesak ërëpërëp ëa. ⁹Pël ëak Yesuun pëël ke nentere nent yemaan Yesu pi ngön kangut nemaan ëa. ¹⁰Pël ëën kiri ar yaaö kaöaröere ngön kosangötë ngarangkörö pit pim naë së tauak kosang wesak pi utpet ëa pöt mëëa. ¹¹Pël ëën Erotre pim ngaarö pit piin ököök elmëak ökre was mëëa. Pël ëak ulpëen wali retëngretëng ëa ompyaö namp wa momëak kaalak wes mëen Pailatë ngësë sa. ¹²Erotre Pailat piarip ngaan pöt nampnampön kööre tok yaauwaarök akun pötak ngötre kar ëa.

Pailat pi Yesu këra yetaprak mööpënëak kat mowia (*Matiu 27:15-26; Maak 15:6-15; Son 18:39–19:16*)

¹³Pailatök maan kiri ar yaaö kaöaröere ngarangköröere omën muntarö wa top ëa. ¹⁴Pël ëën epël mëëa. “Ar omën epopön, ‘Pi omnarö wa irikor yaalmëaup,’ pël aö nem naë wak waisan. Pël ëën nook pim songönte tekeri wasëpënëak arim ëöetak pëël mëëaut. Pël ëautak ne piin kat wiin pim utpet yaëen arim ngön yaatak moulmëan pöt nokoirën yeë. ¹⁵Erotta tapël ëak kaalak wes mëen waisa. Kat wieë. Omën epop pi utpet tiarim mëmpena nent naën. ¹⁶Pötaanök ne maan ngaaröak om tang pëen möak wes mëëpnaat.”

¹⁷[Krisimaki poutë Anutuu mait elmëa akun ngëëngktak Pailatök omën namp wes më yeëa.] ¹⁸Pël maan pit omën pourö ëlak wiak epël mëëa. “Pipmor mëngkën wel wiip. Parapasökëer wes nimë.” ¹⁹Parapas pöp kak wë omën naröaring nga yaalem namp mëngkën wii kaatak ulmëaup.

²⁰Pël maan Pailatök kaalak epël mëëa. “Ne Yesu wil momëëmaat.” ²¹Maan pit ngön ëak epël mëëa. “Këra yetaprak möön wel wiip. Këra yetaprak möön wel wiip.” ²²Pël maan Pailat pi akun nentepar nent pötak epël mëëa. “Omën epop pi utpet öröp nent ëa? Ne itaangkën pi mëmpena nent naën. Pötaanök ne maan ngaaröak tang pëen möak wii kaatakaan wes mëëpnaat.” ²³Pël maan pit ke ur olëak ngön ëak, “Pi këra yetaprak möön wel wiip,” pël mëak ngön kaëpre ngön ëak Pailatë ngönte wa irikor ë olëa. ²⁴Pël ëën Pailat pi pitëm ngön mëëa pöt kat wiak möön wel wiipënëak mëëa. ²⁵Pël ëak pitëm këk mëëa pötaan omnamp mëngkën

wii kaatak ulmëäö pöp wil moulmëäk Yesu pitëm kentöök möön wel wiipënëak pëel elmëä.

Yesu këra yetaparak möa

(*Matiu 27:32-44; Maak 15:21-32; Son 19:17-27*)

²⁶Pit Yesu mësak yesem kamtaöök omën namp yapinte Saimon, Sairini kakaanëp, pi yaakaan yewaisën koirak wali wak këra yetapër mangkën waalak Yesuu ënëm sa. ²⁷Pël ëën omën selap ënëm yesem öng narö Yesuun ingre tanëër sa. ²⁸Pël ë yesën Yesu kaip ti epël mëä. “Yerusalem öngörö, ar neen ing angan. Arimëntre arim ruuröaanökëër ing äë. ²⁹Kat wieë. Ënëmak akun nent temanöm sëën epël anëët. ‘O, öng ru köpëlörö. Pit ru wilöore kapa mampö pël naën yaaurö. Pötaanök pitökëër ërëpërëp yaë,’ pël anëët. ³⁰Akun pötak rosir kaöatön, ‘Pelak ngep elnieë,’ pël mëäk kotutön, ‘Kör elnieë,’ pël manëët. ³¹Këra iiringöt es yemarën pangk naën yaë pöta ök ne omën ompyaö yaaup wel newiinë pöt pangk naën yaëetak ar wel newiinëak kent yeë. Pötaanök këra umönöt es marën pangk yaë pöta ök ar utpet yaauröak wel wiinëët.”

³²Pit omën utpet yaaö naarta Yesuring mööpënëak mësak sa. ³³Pël ëäk yang lup nent yapinte “Kepön Kos” pël yamëäa pörek së oröak pi këra yetaparak momöa. Pël ëäk utpet omën naarta, namp yaapkëël namp katnëël, mö ulmëä. ³⁴Pël ëën Yesu pi epël mëäk kimang mëä. “Pep, pitëm yaalnë epot köpël wë yaalnë. Pötaan pitëm saun epotë kangut won mowas.” Pël yemaan ngaarö pit pim ulpëenre poë koröpöt wak ngasamtak wiak talëpök öpën pöten itena. ³⁵Pël yaëën omnarö itenaan omën kaöarö pit epël mëäk ökre was mëä. “Pi omën muntarö kaamök yaaupök peene pimtok pimënt kaamök ëëp. Pi Kristo, Anutuu Yaö Mëëaup pöt pël ëëp.” ³⁶Pël yemaan ngaaröakta ökre was mëäk naë së wain i somit menak epël mëä. ³⁷“Ni yaap Yuta omnaröa omën omp aköp pöt nimtok nimënt kaamök ë.” ³⁸Pël mëäk pim kepön löötak epël retëng ë ulmëä. “Omën epop Yuta omnaröa omën omp aköp.”

³⁹Pël yaëën utpet omën naar piiring möa pöaar nampök utpet wesak epël mëä. “Nim ök pilëpta Kristo ma? Ni yaap pöp pöt nimënt kaamök yeem tenipta pël elni.” ⁴⁰Pël yemaan ngöntöpök nga mëäk epël mëä. “Nim këlangön kat yawiin tapël yaëëp ni Anutuun kas naën yaan ma? ⁴¹Tepër pöt, tepërim saunatë kangiir ompyaö yaalni. Ën omën epop pöt, saun wonöp.” ⁴²Pël mëäk Yesuun epël mëä. “Yesu nim omp ak sak waisumëetak neen kön wiim.” ⁴³Pël maan Yesuuk epël mëä. “Ne yaap niamaan. Peene tapëtakëër ni neering ngës ompyauuk ömëët.”

Yesu wel wia

(*Matiu 27:45-56; Maak 15:33-41; Son 19:28-30*)

⁴⁴Këtëp luptak 12 kilok pötak wëën kët itte utpet ëën yanget köö olëak wieë së wiap kan 3 kilok oröa. ⁴⁵Pël yaëën ngönën tup kaöetak poë koröp

késang ngeröök uteëaumpel luptak keliak nempelnempel äak sa. ⁴⁶Pël èen Yesu pi ngön äak epël mëëa. “Pep, nem könöp nim moresi yanuulë.” Pël mëak yok wel wia. ⁴⁷Pël èen ngaaröa wotöököp pi omèn oröa pötön itenak Anutuun yaya mëak epël mëëa. “Omèn epop pi yaap saun wonöp.” ⁴⁸Pël yaëen omèn itaampënëak sê wa top ëa pörö pit omèn oröa pötön itenak yaköm kön wi kakë sa. ⁴⁹Pël yaëen Yesu pim karuröere Kalili yangerakaan ënëm sa pörö pit pëlëer wë omnant oröa pötön itena.

Yesu yang kel weera

(*Matiu 27:57-61; Maak 15:42-47; Son 19:38-42*)

⁵⁰Omèn namp yapinte Yosep pöp Yutia yangerak ⁵¹Arimatia kakaanëp, pi omèn ompyaup yak wotpil wë Anutuuk wa ngaöök momëëpënëak kor wakaima. Pi kansol wotöököröaring wëaup. Pël ëaupök pim karurö Yesu mëmpënëak ngön yaan pi nerek wak nemaan ëa. ⁵²Omèn pöpök Pailatë naë sê Yesuu sokuren ök mëëa. ⁵³Pël èen kat mowiin sê yetaprakaan ent äak poë koröp kölam ompyaö naöök kör koëak kël öngöp naö omnarö wa wiipënëak tëau wieëa pörekël wak sa. Kël öngöp pö omèn namp wa nawiinö. ⁵⁴Pöt kë yesa akun ngëëngkët ëlpamök wiaan omnant kön ëa. ⁵⁵Pël èen öng Kalili yangerakaan Yesuring saurö pit Yosepë ënëm sê omèn yangaöön itena. Pël äak Yosep pi sokur tolëël yawi pöten itena. ⁵⁶Pël äak kaalak kak sê kolap köp nga kamp ompyaut Yesuu sokurak wa mëëpnaan wak sêpënëak kopëta wes wiak akun ngëëngktak ngön kosangta wieëaul koröp kë sa.

Yesu kaalak wal ëa

(*Matiu 28:1-10; Maak 16:1-8; Son 20:1-10*)

24 ¹Sante wangam kan röökëer pan öngörö kolap köp nga kamp kopëta wes wia pöt wak yangaöökë sa. ²Sê oröak itaangkën kël késang kan wari ulmëaumpel wa olaan kan tē wieëa. ³Pël èen pit kël öngöpöökë kakaati sê itaangkën Yesuu sokur won wieëa. ⁴Pël èen ap wesak ëngk ma e wasö yaëen omèn naar ulpëen kölam panëëpëaar mëauwaar piarpim naë oröak taua. ⁵Pël èen öngörö itenak kas èen tok oriak yangaakël itenaan omèn pöaarök epël mëëa. “Ar oröp èënak öp wëaupön welaaröa naë ap yewas? ⁶Pi eprek won. Yok wal ëa. Ar pim ngaan Kalili yangerak wë ngön epël ök niaaö pöten kön wieë. ⁷Pi epël niaaup. ‘Omèn Këep ne saun omnaröa naë neulëen pitök këra yetaprak nemöön wel wiak kët nentepar nent yangaöök wieë kaalak wal ëëmaap,’ pël niaaup.” ⁸Pël maan öngörö Yesuu ngaan ngön ök mëëa pöten kön wiak ⁹yangaöökaan kaalak kak sê Yesuu ru 11 pöröere omèn muntaröen pitëm omèn itaampööre kat wi ëa pötön ök mëëa. ¹⁰Öng pörö Maria Matala kakaanëpre Soanaare Maria Semsë ëlëpre öng munt naröere pël äak öng pöröak sê Yesuu ngön yaaö omnaröen ök mëëa. ¹¹Pël èen pit

ngön pöt kat wiak, “Öngre yokot ngön ya,” pël mëak wa yaap newasën ëa. ¹²Pël ëak Pita pi wal ëak pöömpö së yangaöök oröak tok oriak kël öngöpöök itaangkën poë koröp kör koëau pëen wiaan itena. Pël ëak omën oröa pöten kön selap ë kakë sa.

Omën naar Emeasë kanöök Yesuun itena

(Maak 16:12-13)

¹³Kët tapëtak Yesuu ingre mor sauröakaan naar Emeas kakë sëpënëak sa. Ka pö Yerusalem kak naë 11 kilomita pöta ök wieëa. ¹⁴Omën pöaar kamtaöök yesem omnant oröa pötë ngönöt aö yesa. ¹⁵Pël yaëen Yesu pimënt piarpim naë oröak piaripring sa. ¹⁶Pël ëen omën pöaar itenak Yesuun pi newasën ëa. ¹⁷Pël ëen pëel mëak epël mëëa. “Oröp nantëen nampnampön maö im?” Pël maan piarip leng ëak tok orieë yaköm ë sak ëa. ¹⁸Pël ëak namp Kliopas puuk epël mëëa. “Elei, ka ël epotëaan omën pourö Yerusalem kak wëep ni kopëtapökëer omën pörek oröauten köpël wëen ma?” ¹⁹Pël maan Yesuuk piaripön pëel mëak epël mëëa. “Pöt tol ëa?” Pël maan piarip kangiir epël mëëa. “Yesu Nasaret kakaanëpë elmëa pöten yak. Pi tektek ngön yaaö namp, Anuture omnaröa ëöetak ngön kosang aöre ya weëre kosangringöt mëmpö pël yaaupök ²⁰kiri ar yaaö kaöaröere tiarim ngarangköröak Rom yang ngarangkëpë naë wes mëen puuk mëmpënëak maan këra yetaprak möaup. ²¹Ten pöt, puuk Israel omnarö tiar utpetetakaan niöpnaat pël weseëan pöt pitök möön wel wia pöta ngöntere kët nentepar nent ëen munt nant oröa pötë ngönöt yak. ²²Tenim naëaan öng naröak Santeetak röökëer yangaöök së itenak wais ök niaan yaan saut. ²³Pit së sokuren ap wesak wais epël niaut. ‘Ten së itaangkën ensel naarök, “Yesu pöp öp sak wë,” pël yenia.’ ²⁴Pël niaan benim naëaan omën naar piaripta së yangaöök itaangkën öngöröa aan kat wia tapël itena. Pël ëaup pimtën itnaangkën ëa.” ²⁵Pël maan Yesuuk kangiir epël mëëa. “Arip kön won pan. Arip oröp ëënak tektek ngön yaaö omnaröa ngön retëng äautön kön wi kosang newasën yeë? ²⁶Kristo Yaö Mëëaup pi këlangön kat wiak kaalak pim ëwaare weëre kosang pimot öpna pöten arip köpël ma?” ²⁷Pël mëak Moses pim ngön ëa pötak ngës réak tektek ngön yauröak ngönën pepatë pimëen ngön ëa pöt pout ök mëëa.

²⁸Piaripring kak së oröak el wesak sëpënëak yaëen piarip epël mëëa. ²⁹“Këtëp ilaan köo olapënëak yaëërek tenipring öpa.” Pël maan piaripring kakaati sa. ³⁰Pël ëak wë kaömp nëmpënëak wel aisëë puuk kaömpöt wak Anutuun yowe mëak pelak piarip mena. ³¹Pël yaëen piarip pörekök kön tektek sak iten sokola. Pël ëen pi ëlëep ilëa. ³²Pël ëen piarpimënt nampnampön epël mëëa. “Tepër kamtaöök yewaisem pi ngönën pepatëaan ngön songönöt ök niaan kat wiak ya kë saut.” ³³Pël mëak akun tapëtakëer wal ëak kaalak Yerusalem kakël sa. Pël ëak pörek

së itaangkën ru 11 pöröaring piarpim karurö wëen itena. ³⁴Pël ëen pitök epël mëëa. “Yaap pan, Aköp wal ëäk wë Saimonön ë pet elmëen itena.” ³⁵Pël maan piaripök piarpim kamtaöök yesën ëa pöta ngönte ök mëäk kak së kaömpöt yepelën piarpim piin këëkë itena pöta ngönteta ök mëëa.

Yesuu ruurö pit piin itena

(Matiu 28:16-20; Maak 16:14-18; Son 20:19-23)

³⁶Pit ngön pöt aim wëen Yesu pimënt pitëm tekarak orö rëäk epël mëëa. “Arim lupötë mayaap wiaap,” pël mëëa. ³⁷Pël ëen pit yaan sak, “Yesuu könöpök yaë,” wesak kas ëa. ³⁸Pël ëen pi epël mëëa. “Ar oröp ëen yaan utpet sak kön selap yeë? ³⁹Nemënt tapöpök wë. Ar nem ingre morötön iteneë. Pël ëäk morö pat ëäk këëkë it nengëneë. Ne koröpre mësëpring wë. Kön pörö epël wonörö.” ⁴⁰Pël mëäk pim ingre moröt pet elmëa. ⁴¹Pël ëen pit ya kë sak pim ngönte kat wiak kön wi kosang newasën om yaan sak yeem wëen epël mëäk pëël mëëa. “Arim kaömp nant eprek wia ma?” ⁴²Pël maan pit i kaö imën kota kaö nent mangkën ⁴³wak pitëm itöök na.

⁴⁴Na pet irak epël mëëa. “Ne arring wë epël niaimaut. ‘Ngaanëër Mosesë ngön kosangötre tektek ngön yaauröa pepatë ngön wia pipotre tan pep Sam pöweri nemëen ngön ëa pipot pout kë rapënaat,’ pël niiaut.” ⁴⁵Pël mëäk pimtök ngönën pepeweri ngön wia pöt ök maan kat wiak pitëm lupöt kan tëa. ⁴⁶Pël ëen Yesuuk epël ök mëëa. “Ngönën pepeweri epël wia. ‘Yaö Mëëaup, Kristo, pi këlangön kat wiak wel wiak akun nentepar nent pël wieë kaalak yangaöökaan wal ëëpnaap. ⁴⁷Pël ëen omnarö lup kaip tiin pitëm utpetat kërë moolapëna pöt pim yapintak ök maan Yerusalem kak ngës rëäk aö yesem yang poutë së pet irëpnaat,’ ëaut. ⁴⁸Pötaanök arim itenan puot tekeri wesak ök man. ⁴⁹Kat wieë. Nem Pepapök ngaan omnant arimëen yaö niia pöt nook wes nimëëmaat. Pötaanök ar om kak eprek wëen kutömweriaan weëre kosang pöt arim naë irapnaat.”

Yesu kutömweri isa

(Maak 16:19-20; Ngön 1:9-12)

⁵⁰Pël mëäk pit mësak Petani kak naë së oröäk pim moresiar ngaarëk weë pit welaköt elmëa. ⁵¹Pël yeem wil moulmëäk kutömweri isa. ⁵²Pël ëen pit piin yaya mëäk ërëpsawi kaö ë kaalak Yerusalem kak së ⁵³wë kët ël epotë ngönën tup kaöetak wakaimeë Anutuun yaya maim wakaima.